Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

[Super Digesto veteri. 2]Lectura super secunda parte Digesti veteris

Bartolus <de Saxoferrato>

[Venedig], 6. Feb. 1492/93

[Liber xvij.] Rubrica Mandati vel contra

urn:nbn:de:bsz:31-318397

quia cum mandatum ſit gratuitum habet vim cuiuſdam actionis ſe ingerendo. ſicut videmus in aduocatis ⁊ medicis qui faciunt gratiſ: vt homines ad eos accedant: ⁊ homines in eos magis confidant ⁊ decipiuntur. ſed quando fit pecunia accepta eſt locatio: tunc homines magis cogitant: nec videtur quis ſe ingerere. ⁊ ideo ſibi nõ imputatur illud qđ videtur ſe aſſerere peritum. ℂ Decimo quero[a] quid veniat in actione tutele cum gratia pupilli tantũ gerantur negocia. Reſpon. venit dolus lata culpa ⁊ leuis: vt. C. arbi. tu. l. quicqd. ⁊ ĩ. de regu. iur. l. ꝯtract⁹. fallit in duob⁹ caſibus. C. arbi. tut. l. noĩa. ⁊ ĩ. de admi. tu. l. tutor q. §. ꝯpetit. ĩ qb⁹ nõ tenetur niſi de lata culpa tãtum. ⁊ ſm hoc glo. forte que ẽ inſti. de ſuſpec. tu. §. ſuſpectus: que videtur velle ꝙ tutor remoueatur propter leuiſſimam: nõ bene dicit. melius ſentit. ĩ. de ſuſpec. tut. [b] l. i. §. penul. ſed poſſetis vos dicere. nõne tutor creatur propter induſtriam ⁊ bonos mores: ut. ĩ. de tuto. ⁊ cu. da. ab his. l. ſcire oportet. §. penul. ergo debet teneri de leuiſſima: ut dixi in mandatario? Reſpon. hoc ideo: quia tale officiũ ſumitur ex neceſſitate. argumẽtũ. ĩ. de his quibuſ ut indignis. l. poſt legatum. §. aduocatũ facit qđ no. s̃. de procu. l. procurator qui pro euictiõe. ℂ Undecimo quero quid in actione neg. geſt. Reſpon. diſtingue: ut no. s̃. de nego. geſt. l. iij. §. interdum. ⁊ ſi dicis quare non tenetur de leuiſſima cum precium non recipiat? ⁊ videtur ſe ingerere: ut. s̃. dictum eſt in depoſito ⁊ mandato. Reſpon. ut facilius accedãt homines ad gerenda negocia abſentium que alias perirent: ut ĩ. de actio. ⁊ obli. l. ex maleficijs. §. i. ⁊ inſti. de obli. que ex quaſi contractu. §. i. ℂ Duodecimo q̃ro quid in actione cõmodati licet lex videatur facere differentiam inter cõmodatarium ⁊ depoſitarium: ut. s̃. cõmo. l. ſi ut certo. §. nunc videndũ. ⁊ de regu. iur. l. contractus. tamen hoc iõ facit quia inſpexit ea que cõmuniter accidunt. ſcilicet quia depoſitum fit gratia deponẽtis. cõmodatum fit gratia recipientis. tamen particulariter inſpiciendo uidetur quaſi eadem diſtinctio. nam aut cõmodatum fit gratia recipientis aut cõmodantis: aut gratia utriuſq3. ṗmo caſu aut queris de actione cõmodati contraria. ⁊ in ea uenit dolus ⁊ lata culpa tantũ: ut. s̃. cõmo. l. penul. ⁊ l. ſi. aut de directa ꝙ tunc aut cõmodans ultra ſe obtulit ad cõmodandũ. ⁊ cõmodatarius nõ tenetur niſi ſolũmodo de dolo lata culpa: ut. s̃. cõmo. l. ſi ut certo. §. interdũ. in fi. ſm ueram lec. aut ſe non obtulit: ſed fuit a cõmodatario requiſitus: ⁊ tunc uenit leuiſſima: ut. l. ſi ut certo. §. nunc uidendum. ⁊ l. in rebus. Secũdo caſu uenit ſola lata culpa: ut dicto. §. interdum. Tertio caſu uenit etiam leuis. ar. d. §. nunc videndum. ℂ Xiij. quero[c] quid in precario. Reſpon. Aut queris ante morã: ⁊ venit dolus ⁊ lata culpa tantũ: ut. ĩ. de regu. iur. l. cõtractus. ⁊ de precario. l. queſitũ. §. illud. aut p⁹ moram: ⁊ uenit leuiſſima: ut. l. queſitum. §. ex hoc: ⁊. §. ſi ſeruuſ. ⁊ ſi queris que eſt ratio diuerſitatis ꝙ in cõmodatario venit leuiſſima: in precario dolus ⁊ lata culpa: cum uterq3 celebretur gratia recipientis. Reſpon. precarium poteſt reuocare quando libuerit: ⁊ ſic ab initio ⁊ ex poſt facto pendet ex liberalitate domini: ⁊ ſic in hoc grauatur recipiens. ergo releuatur in hoc: ut ſolum teneatur de lata culpa. ſed cõmodatũ nõ poteſt reuocari niſi finito uſu. ⁊ illud uoluit dicere tex. in. l. queſitum. §. illud. ĩ. de preca. ⁊. s̃. commo. l. in commodato. §. ſicut. ⁊ expreſſius per Roffre. in libellis ſuis in titu. de precario. ℂ Decimoquarto quero quid in contractibus innominatis.[d] Reſpon. de hoc non poteſt tradi particularis doctrina: ſed do talem doctrinã ꝙ contractus innominati iudicantur ſm naturam contractuum nominatorum quibus aſſimilantur quod eſt no. ⁊ probatur. s̃. commo. l. eũ qui. §. ſi rem iſpectori. ⁊. s̃. eo. l. i. §. ſi quis ſeruũ ⁊. ĩ. de preſcriptis ver. l. naturalis. §. fin. ℂ Decimoquinto quero quid in actione ex teſtamento[e]. certe in hoc glo. variare uidentur. ĩ. de leg. i. l. cum res. §. culpa. ⁊ l. ſi ſeruus. §. nunquid. ⁊ ad trebel. l. mulier. §. ſi enim. uerumtamen diſtingue ſm Pe. in dicta. l. cum res. §. culpa: q̃a aut ex ultima voluntate heres percepit modicam utilitatem legatarij ſeu fideicõmiſſarij magnam: ⁊ tunc ſolus dolus ⁊ lata culpa uenit: ut dicta. l. mulier. §. ſi enim ad trebel. aut econtra heres magnam vtilitatem legatarij uel fideicõmiſſarij paruã: ⁊ tunc uenit leuiſſima culpa: ut dicta. l. cum res. §. culpam. aut uterq3 magnam vtilitatem ſeu equalem opulentiam: ⁊ tunc uenit leuis culpa ſicut in cõtractibus qui utriuſq3 gratia celebrantur: ut. ĩ. de le. i. l. ſi ſeruus. §. cũ quid coniucta. l. ſi ut certo. §. nunc uidendum s̃. commo. Bartolus.

s **Eruus.** Depoſitio ſerui apđ ſequeſtrum nõ impedit dñium agere. h. d.

p **Otes.** Qui recipit pecuniã vt reddat depoſitum depoſiti cõuenitur. h. d.

ℂ Rubrica mandati uel cõtra.
Ex. l. ſequenti.

ℂ Verbum uolo an inducat diſpoſitionem.

o **Bligatio.**[f] Querit glo. ſuper Rubrica quid ſit mandatum: dic ut in ea. Iſte legeſ nõ recipiunt cõgruum ſũmarium. ℂ No. de iſto verbo volo. an inducat diſpoſitionem: ⁊ videtur ꝙ ſic: ut hic. cõtrarium no. in dicta. l. ſerui electione. ĩ. de le. i. ⁊ l. in ementis. C. de contrahen. em. de quo plene in. l. cunctos populoſ C. de ſũma tri. ⁊ fide catholica in repetitiõe quã feci de illa. l. ℂ Oppo. de. l. idẽq3. §. ſi quis ea ĩ. eo. Sol. ꝙ hic diciſ quocũq3 verbo intelligiſ ſcilicet idoneo. vnde ſi eſſet admonitorium uel cõmendatorium uel perſuaſorium non induceret mandatũ. ita dicit glo. certe omnia iſta verba referuntur ad eum qui alias eſſet facturus ſi bene inſpiciatur. ℂ Oppo. ĩ. de proſonetis. l. ij. Sol. ibi cõſtat ꝙ nõ habebat animum obligãdi: quia intercedebat: ut videretur ꝓſoneta ⁊c̃. hic nõ ſunt alia.

Mandatum. Quid vult dicere iuriſconſul. ex officio atq3 amicitia. Reſpon. officium eſt quod homo homini debet in genere: ut. l. i. s̃. de neg. ge. ⁊ l. officio[g]. ⁊ ibi glo. C. de neg. geſt. ⁊ hoc i vnoquoq3 de mundo. Amicitia eſt in ſpecie que hodie inter paucos eſt: ut. l. late. §. amicos. ĩ. de ṽbo. ſigni. ℂ Oppo. igitur hodie nullus dicitur procurator cum communiter accipiant pecuniam. Solu. mandatum poteſt conſiderari dupliciter. Primo reſpectu mandantis ⁊ mandatarij. ⁊ iſto caſu ſi nõ eſſet gratuitum nõ diciſ man

a ℂ Decio q̃ro. de qua culpa teneatur tutor. adde Bal. i l. pignus in xij. col. C. de pigno. act. ⁊ ibi etiã qd in curatore ad lites. adde tamen ꝙ heres tutoris non tenetur pro leui culpa. tex. eſt in l. i. cum ibi plene notatis. C. de here. tu.

b ℂ Suſpec. tu. Sed bal. in d. l. pign⁹ tenet ꝙ iſto caſu poterit tanq̃ inſufficiẽs remoueri per l. iij. in fin. de ſuſp. tut.

c ℂ Xiij. quero. per bal. in d. l. pign⁹ in x. q. C. de pig. act.

d ℂ Innominatiſ. in actione ex teſtamento. adde Bar. i. l. cũ res. §. culpe. de le. i.

e ℂ Actione ex teſtamento. per bal. i l. pignus. in penul. colũ. C. de pig. ac. ꝑ Bar. etiã in dicto. §. culpa. ꝑ Ange. ⁊ alioſ in dicta. l. mulier. §. ſi hereſ ⁊ cum bar. tranſit pe. de anchara. ⁊ Imo. in. c. bonafides de poſiti: ſ3 qd in executore vide ꝑ bar. ⁊ poſt eũ in. l. alio circa fi. ĩ. de ali. ⁊ cib. lega.

f ℂ Obligatio. in prin. huius. l. ⁊c̃. per que verba fiat mandatum: vide glo. ⁊ bar. in l. i. C. de edẽ. ⁊ l. quedã. in ṗn. eo. ti. ⁊ quid ſi mãdatur alicui id ad qđ de neceſſitate tenetur: vide bal. in d. l. i. C. de eden. ⁊ ibi Bar. adde no. ꝙ nunq̃ per uerba conditionaliter ꝓlata inducitur mandatum: ita no. dixit bar. in l. ſi pupillus §. videamuſ i fi. de neg. geſt. quid ãt ſi aliquis facit uoluntate mea aliqd an uideatur habere mandatum: vide late bar. p⁹ alios in. l. poſt dotem ĩ. ſol. matri. Quid ſi dicatur fac ꝙ ſentiam noua ⁊c̃. an uidear mãdaſſe: dic ꝙ ſic ſ3 Bar. no. in. l. ſi quis mihi bona §. pater ſeto de acq. her. vide no. per Bar. i. l. nõ ſolũ. §. mandato. de iiu. in ṗn. Et adde ꝙ ſubſcribẽs uidetur mãdare. l. ẽt ⁊ ibi glo. ⁊ Bal. C. ꝙ cũ eo: ⁊ uide in materia Bal. in. l. i. i iiij. col. C. de ſer. fug.

ADDE

Pau. de caſ. cõſi. cclxij. ad vltia ṽba apoſtille. Et an pater annuendo humeris filio uolẽti committere maleficiũ dicatur mandare: uide bal. cõſi. cxxiiij. li. ṗmo.

g ℂ l. ⁊ offo. uide differẽtiã q̃ ponit iter quos dicaſ obſequ3 ⁊ pietas ⁊ de religiõe: vide glo. i. l. ij. de i offi. teſt.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

datum : ut pariat actionem mandati:ut hic. ¶ Secundo modo poteſt conſiderari[a] reſpectu illius contra quem agitur ſeu reſpectu illi⁹ contra quem quis eſt factus procurator:⁊ tunc non curo vtrum mandatum ſit gratuitum uel non.nam q̄tum ad iſtum ſufficit q̄ procurator habebat domini voluntatem ſiue per pecuniaȝ ſiue quocunqȝ modo.hoc probatur in.l. naturalis i.ſi.ĵ. ď preſcriptis verbis.¶ Quero quid in tutore.dicit glo. idem:quia tutoris officium debet eſſe gratuitum.breuiter tutori pōt quandoqȝ conſtitui ſalarium:ut.l.a tutoribus in ſi.ĵ. ď admi.tuto.⁊.l.i.§.ſi pupillus.ĵ.de tu.⁊ ra. diſtra.⁊c̄.

Ex.l.ſequenti.

¶ Aduocatus ſi dederit malū cōſiliū nō tenet niſi ď dolo.

m **Mandatum.** [b] No.q̄ nemo ex ꝯſilio obligatur ītelligit niſi fuerit doloſū: ut ī glo. ⁊ p Dy. ī.c.nemo ex ꝯſilio. ex̄ de re.iur.li.vi.dixi in.l.nō ſolū.§.ſi mādato.⁊.§.proculus.ĵ. de iniur.⁊ facit ad q̄nem q̄ ſi aduocatus dederit malum conſilium non tenetur niſi dolo fecerit. quod tangit Spec. in titulo de requiſitione conſilij.

p **Preterea.** In mandato indeterminato ſufficit negocium utiliter eſſe geſtum . ſed ſi fuit determinatum in exceſſu uel deterioratione uel diminutione quātitatis in preiudicium mandantis nō datur actio mandati niſi ad formam debitam reducatur ſi in alia ſpecie excedatur mādatum non impletur.ſi vero ad commodum mandantis q̄titatis diminutio fiat mādati actionem non impedit.h.d.vſqȝ ad.l.diligēter ī ſi.⁊c̄.

s **Sed remunerādi.** Qȝ dat remuneratiōis cauſa nō impedit actionē mandati hoc dicit.

Si cui. Illa eſt v̄a cā q̄ exiſtēte res exiſtit: ⁊ ea ďficiēte res deficit.h.d.

Si paſſus. Qui patitur aliquē facere qď ad ſui cōmodum ſpectat mādare videt: ⁊ ſic mandati tenet.h.d. vide in.l.qui patitur.ĵ.eo.ti.

Rei turpis. Id qď hic dicit mandatū nullū eſt.i.cōtractus mandati nullus ē ⁊ nullā haberet viȝ ideſt nullā ꝓducit obligatiōem.nō.n.qui ſuſcipit implere videtur . ſed ſi impleuerit punitur mandās ⁊ mādatari⁹ tāq̄ ďlinquens:ut.l.lib.homo ſ.ad.l.acquil.⁊.l.nō ſolum.§. ſi mandati. ⁊.§. proculus.ĵ.ď iniur.

Si tibi. Ex mandato qď nō ſit gr̄a mādatarij orit actio.alias ſecus niſi interſit ei⁹ uel alias factur⁹ nō eſſet .h.d. ꝓut hic eſt lr̄a negatiua nō itererat. ¶ Op.ĵ.eo.l.ſi ꝓcurator.§.ſi mādauero.So.dicunt qdā nō intererat ab initio:ſȝ poſtea cepit intereſſe: qa ſum effectus heres ei⁹.ſ.mādantis cui⁹ intererat.vn̄ recōualeſcit mādatū ſi poſtea incipit intereſſe. qď no.facit qď no . in.l. pacta ſucceſſorum per Cy.ibi.C.de pactis.dat glo . alias ſolutiones: ſed iſta eſt notabilior. vltimo Placen.ex hoc §.fundabat duas ſuas opiniones quas glo. reprobat ⁊c̄.[b]

Apud iulianum. In mandato ſpeciali ū deuoluitur mutuuȝ.ſecus in generali hoc dicit ¶ Oppo.vnuȝ debituȝ deuoluitur in actione mandati uel nego.geſt.ut.l.diuortio.ſ. de ne. geſt.⁊ hic in v̄ſi.plane.ſed hic in p̄n.dicitur cōtra.quare male.Reſpon.per diſtinctioneȝ hui⁹ §.declarātur omnes leges de hoc loquentes. nam ſi aliquis eſt procurator ſpecialis ad vnaȝ rem in iſta actiōe mandati non deuoluitur aliď debituȝ:ut hic in prin.ſed ſi eſt procurator[c] generalis uel negociorū geſto . uniuerſalis : tunc quia debet exigere a ſeipo unuȝ debituȝ deuoluitur in actione mādati uel nego.geſto.vt in cōtrario.¶ Sed oppo.⁊ uidetur q̄ hic in p̄n. habeat locuȝ actio mandati etiaȝ ſi in aliud mandatum non deuoluitur.nam hocip̄m fuit principaliter mandatū:vt pecuniaȝ ſumeret ⁊ feneretur.ergo habet locum actio mandati . Solu. hic mandatum non fuit gratuitum: quia fuit dictū:ut ſi plus poſſet fenerari ſibi haberet. merito nō habet locū actio mādati.

Maurus. [f] Procurator qui eſt pactus de quota litis pro eo q̄ condēnatus ſoluit vel vt fideiuſſor promiſit actionem mandati non habet.ſecus ſi de quota litis pactus non fuerit:licet precium fideiuſſor receperit hoc dicit.¶ No.iſtuȝ.§.q̄ pactuȝ de quota litis priuat procuratoreȝ actione mādati.¶ Quero hic dicitur vtilis actio ⁊c̄. que ē iſta vtilis actio. glo.dicit vtilis ideſt efficax.breuiter non intelligas q̄ ſit actio mandati : quia nō fuit gratuitū:vt.ſ.eo.l.i.in ſi.ſed magis fuit actio[g] preſcriptis ver.que reſultat ex contractu innominato:do ut fideiubeas:vt.l.hoc iure.§. i.ĵ.de dona.⁊c̄.

s **Salarium.** Salarium pacto nudo promiſſum officio iudicis exigitur niſi ſit pactum de quota litis.hoc dicit. Glo . hic intrat queſtionē qualiter petant ſalarium aduocati ⁊ procu.de quo dic:ut no. per Cy .C.eo.l.i. ⁊.l.ſalarium ⁊c̄.

s **Sed procuratorem.** Procurator vt inſtrumenta ſibi data reddat tenetur actione mandati non depoſiti. ideȝ ſi per colluſioneȝ paſſus eſt ſe uinci.h.d.de hoc qď dicit de colluſione ꝓcuratoris:dic vt.l. elegāter.§.penul.ſ.de dolo.

Si quis mandauerit. Procurator ad negocia poteſt aliuȝ ſubſtituere.ſecus in procuratore ad iudicia qui non poteſt ſubſtituere niſi lis fuerit conteſtata.hoc dicit.duo dicit hic iuriſconſultus.primo q̄ procurator ad iudicia non poteſt ſubſtituere ante litē conteſta. Secundo q̄ procurator ad negocia poteſt ſubſtituere. ¶ Ad primuȝ opp.de.l.illā C.de dona.Solu.ibi loquitur de procuratore in rem ſuam.hic in procuratore ſimplici.¶ Ad ſecundū oppo.ĵ.de diuer. ⁊ tempo. preſcrip.[h] l.penul.§.ij. vbi etiam ad negocia non poteſt ſubſtituere.Glo.hic.⁊ ibi ponit multas ſolutiones inter quas ponitur vna q̄ ibi erat electa induſtria perſone.hic ſecus.vnde ibi eſt eadeȝ ratio que in iudicijs:vt refert Cy.in.l.q̄ quis.C. de procurato.

Ex.§.ſequenti.

¶ Dominus citatus ſi mittit procuratoreȝ qui non comparet ip̄e eſt contumax.

a ¶ Cōſiderari.⁊ qualiter intelligatur iſtud gratuitū:vid bar. in .l.i.C.de edē.⁊ in.l.quidam. in p̄n. ff.eo.titu.de edē.⁊ adde Bar. in.l.i. in ſi.p̄n.ſ.ď ꝓcur.⁊ bal. in Rubrica C.de ꝓcu.⁊ adde no.per Bar.⁊ doc. in.l. litē .C. de ꝓcu.⁊ vide.l.ſi remunerādi ī p̄n. ĵ.e.⁊ ad iſtū tex.⁊ ſimilet dum dic̄ pecunia interueniente cōtractū trāſire in locatione: intellige vt per bar.i .l. hoc iure §.i.⁊ ī.l.qui ſaxū.ĵ.ď dona.

b Mandatum . ī p̄n. hui⁹ ⁊c̄. ſed que v̄ba iportent ꝯſilium : ⁊ que preceptū:vide late.d.anto . in c.naȝ ⁊ cōcupiſcē tiam de conſti.in eo.p̄n. limita iſtum tex. niſi tale mandatum qď poti⁹ cōſiliū hic appellat fieret ſuper re mādantis:quia tūc eſt obligatoriū mādatuȝ:ut eſt caſus no. ſȝ Ange.in.l.ſi fundus.ſ.ď pac. ⁊ ibi ſatis videtur velle Bar. Et an quis teneatur interdicto:vn̄ vi. ex conſilio ſpoliandi: vide Bal.q̄ nō ī l.ij. i.i.col.i v.q.C.ď ſi/ ui. Pau.ď ca. in .l. pe. C.de pac.dicit q̄ ſicut arbitrator vel arbiter q eligit de cōſenſu partium nō tenetur niſi ď dolo ⁊ lata: ut .l.i.§.ij.ſi menſor fal. mo.dice.ita dȝ eſſe in cōſultatore electo a iudice ⁊ in teſte ⁊ notario.l. ſi quando .C. de teſti . ⁊.l. .i.⁊ ibi bar. C.de diſcuſ. li.x. ADDE ut per pau . de ca .conſilio cclxij.

c ¶ .l.diligenter ī p̄n.limita ut p bal.i l.cū mādati C.eo.

d ¶ Glo. reprobat ⁊c̄. per bar. i.l. ſtipulatď iſta §. alteri. de v̄bo.ob.

e ¶ Procurator.vide ī .l. tutor ad ſi.de ne. ge.

f ¶ Maurus no. q̄ licitū eſt accipere pro fide iubendo. ⁊ an cōputet in ſortem:vide ſin.bal. in.l. antique . in p̄n.C.eo.

g ¶ Actio.ad de.l.hoc iure . ⁊ quod ibi Bar .§. i.de dona.

h ¶ Preſcriptionis.vide Bar.i.l. ſin.§.i.ĵ. de diuer.⁊ tēp. preſcrip.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Si tutores. ¶ Si tutor mandauit cõtutori quod ad pupillum nõ pertinet eſt actio mandati uel tutele. Itez negligentia mandatarij nõ excuſat tutorem. h.d. ¶ No. v͛bum nõ ſunt igitur ⁊c̃. de quo feci mentionẽ[a] in.l.i.ſ.ſi quis iuſ dicen. nõ obtẽ. nã qñ aliquis teneť facere aliqd ⁊ alij mãdat ſi mandatarius nõ facit nõ excuſatur mandans. de quo plene in.l.cum filius.ff.de v͛b.ob. facit ꝙ ſi dñs eſt citatus qui miſit procuratorez ⁊ procurator nõ cõparet nõ d͛ ꝯtumax ꝓcurator ſed dñs: vt ibi dixi in.d.l.cũ filius. ¶ Op.C. l.cum a matribus.C.qui pe.tu.[b] So. caſus ſup ueniens in perſonã procuratoris excuſat dominum vt ibi. ⁊ extra de procura. ſignificaſti. ſecus in negligentia ut hic ⁊c̃.

Si liber homo. ¶ Si appa ret emptionẽ factam meo nomine non valere tenetur procurator niſi cedat actionem ſi quam habet efficacem. alias ſecus hoc dicit ⁊c̃.

Mandati.[c] ¶ Actio mãdati datur ad intereſſe ⁊ ideo ſi non itereſt nõ dať. h.d. ⁊c̃. Ex.ſ.ſequẽ.

¶ Fideiuſſor poteſt ſoluere de ſubſtantia principalis ⁊ cuz ſint plures heredes qui ſolutione partis nõ liberantur: vnus poteſt ſoluere partẽ alterius: ibi. No. Et an fideiuſſor teneatur appellare ⁊ ꝓſequi appellatioem: ibi. Secundo.

Si ignorantes. ¶ Fideiuſſorem omittentẽ exceptionẽ excuſat ignorantia. omittentẽ uero appellare excuſat paupertas ⁊ denunciatio facta principali. h.d. ¶ No. ꝑncipaliter ex hoc ſ. ibi ex ſubſtãtia. ¶ Nota ꝙ fideiuſſores poſſunt ſoluere ex ſubſtantia debitoris.[d] ita dicit glo. in.l.venditor in prin.ff.de iudi. ⁊ idez dicit Ja. de are. ⁊ Rizar. malũb. per iſtuz tex. allegãt C. vbi de cri. agi oportet. auc̃. qua in prouincia lz glo. ibi aliter intelligat. ꝓ hoc facit. C. de epi. ⁊ cle. auc̃. ſi captiui. ⁊ ꝑ hoc dicebat Ja. de are. ⁊ ego refero in.l.eandem.ff.de uerbo.ob. ꝙ qñ ſunt plures heredes qui tenentur ad certaz ſpeciem quia neuter ſolutione partis liberatur: poteſt vnus ſoluere partem alterius. ſic etiã fideiuſſor poteſt te mittere in poſſeſſionem rei principalis quã ſoluere tenebatur per iſtum tex. quẽ tene menti. ¶ Secundo no. ꝙ fideiuſſor teneť appellare non autem proſequi. ſed contra hoc inſtatur. ſi enim tñ appellare cogitur non autẽ proſequi quomodo propter paupertatem excuſari poteſt cum appellare viua uoce fiat: Ideo dicebat Jaco. bu. ꝙ fideiuſſor nõ ſoluz cogitur appellare: ſed etiaz proſequi niſi excuſetur paupertate[e] vt hic. ⁊ vt tollatur contrarium de.l.inuitus.C.de procura. dicebat ipſe ſic. qñqz quis dãnatur nomine alieno: ⁊ tunc tenetur appellare non proſequi: ut.l.inuitus.C.de procu. qñqz ꝯdẽnatur nomine ſuo tñ hoc tendit ad incommodum alienũ: ⁊ tunc cogitur appellare ⁊ ꝓſequi niſi excuſetur ex cauſa hic poſita. Sic etiam debet intelligi.l.herennius.ſ.gaya.ff.de euic. ¶ Ultimo no. ꝙ pauptas prodeſt de quo plene in.l.ſi qs ad declinandaz.C.de epi. ⁊ cle. ⁊c̃.

Dolo autem. ¶ Procurator tenetur de dolo ⁊ culpa ⁊ de eo qđ ad eum peruenit. h.d. no. tex. i v͛. ſz ſi dolo. ꝙ omiſſio facta gratia alterius ꝙ fieri dz d͛ lata culpa. ¶ Item no. tex. ex quo ſiunt quotidie inſtrumenta: facio procuratorem i rez ſuam: ⁊ pono eum loco mei ⁊ ꝙ non teneatur de euictione. ⁊ promittatur pro eo pacto ꝙ ſit obligatus ex facto ſuo ⁊c̃.

[i] **Demqz:**

Si procurator. In actõe mãdati ueniunt vſure. h.d.

Si quis ticio. Si alias cotrahẽdo mãdatũ perficitur actio mandati extinguitur ⁊ ex nouo cõtractu agitur. h.d. ¶ Op.ff. depoſiti.l.i.ſ.ſi te rogauero. ⁊.ſ.ſe. So. hic recipiendo mutuũ perfectum eſt mandatũ. ibi ſecus. Preterea hic ex forma mandati apparet ꝙ voluit tranſire i formam alterius ꝯtractus. dicit enim ꝙ acciperet pecuniã mutuã ecce nomen cõtractus. ſed ſi dixiſſet ſimpliciter ꝙ acciperet pecuniã non adiecto nomine contractus vt quia non dixiſſet mutuam nec aliter expreſſiſſet tunc actio mandati competeret: vt.l.contraria ⁊c̃.

Idẽ papinianus. ¶ Qui fideiubet ꝓ procuratore hz actionem cõtra dñm. hoc dicit.

Si cui.[f] ¶ Qui mihi tenetur actionez cedere põt cogi debitorẽ liberare: vel alteri delegare ad mei petitionem. h.d. ¶ No. ꝙ de actione q̃ dz mihi cedi debes facere qcqd volo. ¶ Secundo no. finem. huius.ſ. qui v͛ cõtra duas regulas poſitas per glo. noſtras. prima ꝙ ſi mulier adhibet ad ſtipulandũ dotem ꝯiunctã perſonã videtur donare qđ ẽ cõtra caſum hic vbi filia adhibuit matrẽ. dixi in dicta.l.que dotis.ff.ſo.ma. ſecunda v͛ ꝯtra aliã regulam que eſt ꝙ ſi aliquis adhibet ad ſtipulandum eũ a quo donationẽ receperat v͛ donare: vt.ff.eo.l.ſi vero.ſ.idẽ papinianus quod v͛ falſum in dote vt hic. ibi q̃uis ⁊ ipſa ſit q̃ dotez dedit. lz enim ibi mater dotauerit filiã: tñ ſi filia adhibet eã ad ſtipulandũ non v͛ adhibere animo donandi. q̃ plene dic vt dixi in.l.dotis.ff.ſo.ma.

Si quis ea.[g] ¶ Adhibitus ut conſultor non tenetur mãdati: ſed ſoluz de dolo ſi dolus interceſſit. h.d. quod no. facit ꝙ cõſultor qui impite ꝯſuluit nõ teneať niſi de dolo. ſpe. tãgit i ti. de requiſit. ꝯſilij.

Si mandauero. ¶ Procurator teneť reſtituere id qđ ad eum ex mandato venit. h.d.

Idem labeo. ¶ Procurator poteſt domino imputare quicquid licite impendit hoc dicit.

Ex.ſ.ſequenti.

¶ Que dicať exceptiões inhoneſte ⁊ an q aliũ defendit poſſit oppõere exceptionẽ ex pſõa ſua

Generaliter. ¶ Omiſſio exceptionis inhoneſte non impedit actionem mandati. Item q alium ex neceſſitate defendit exceptionibus ex ſua perſona vti poteſt. h.d. ¶ Quero que eſt iſta exceptio inhoneſta d͛ qua dicit tex. dicit glo. ſi actor ius iniquum impetrauit unde propter ſuum delictum non debet audiri ꝙ tene menti pro exceptionibus que tota die emanant ex forma ſtatutorum vt quis non audiatur: quia nõ ſoluit collectas ⁊ ſimilia. vt iſte exceptiones dicantur inhoneſte. ¶ Secundo no. ꝙ ille qui defendit alium[h] poteſt opponere ex perſona ſua. de quo in l.uenditor.ff.de iudi. Contra. de.l.minor.xxv. annis.ſ.defenſor mariti.ff.de procura. So. ibi loquitur in defenſore uoluntario. hic in defenſore neceſſario: ad quem ſpectat commodum ⁊

a ¶ Mentionez. vltra alios etiam vide text. in.l. ſi.ſ.ſeruorũ.ff.nau.cau. ſtab. facit qđ no. bal. in.l. ſi is q ad ſi. C. de fur. ⁊ vide bar. in.l.cuz filius. de ver.ob. ⁊ in.l.ſi procurator. in.ij. col. de cõdi. inde. iſte caſus eſt no. ꝙ ſi duo ſunt tutores vn᷒ põt facere ꝓcuratorẽ alium in negocijs pupilli ⁊ ſibi cõmittere viceſ ſuas ſ͡m bald. no. in.l. qui pupillo. C. d͛ neg. ge. ⁊ ad de bar. in.l. ſi procur. in.ij. col.ff. de cõdi. inde.

b ¶ Petunt tutores. vid bar. in.d.l. cum filius.

c ¶ Mandati actio. add late bal. in.l. ad comparãdas. C. eo.

d ¶ Subſtãtia debitoriſ no. ꝙ fideiuſſores poſſũt ſoluere ex ſbſtantia debitoris ⁊c̃. fideiuſſor poteſt ſoluere d͛ bonis principalis ſi non hz de ſuo ſc͡dm bal. bal. in.d auc̃. ſi captiui poſt bar. ⁊ vide oino bar. i.d. auc̃. qua in ꝓuincia. ⁊ ibi bal. ad ſi. ⁊ idẽ dicit ang. i. de fenſione ſiue mandato cõdẽnato vt ꝑ eũ.d.l.plautius.ff.de ꝓcura. vbi dicit hanc.l. eẽ ſingularẽ de procuratore

e ¶ Paupertate. paupertas excuſat ab appellando ⁊ ideo dicit bal. in.l. ſi.C.de condictio. inſertis ꝙ non ꝓſequenti appellationem ꝑpter paupertatez nõ currunt fatalia ⁊ adde bal. in.l.i. in fin. ꝑn.ff. ꝙ qſ qz iur. ⁊ in l.illicitas.ſ. v͛itas ad materiam.ff.de officio p͛ſi. ⁊ vide Lud. i ſ.de viro in fallentia propter paupertatem. ADDE ꝙ bal. idem conſuluit conſilio qnto.li.iij.

f ¶ Si cui. i prin. hui᷒.ſ. ⁊c̃. iđ dicit bal. ꝑ illum tex. in.l.cuz per eos. C. ſi qs alteri vel ſibi ꝙ actõe quã mihi teneris cedere cogeris ad mei petitionẽ i iudicio mouere.

g ¶ Si qs ea vide bar.ff. eo. in.l.ij. ⁊ i.l. ex maleficiis.ſ. ſi iudex. de act. ⁊ obli.

h ¶ Defẽdit alium. vide bar. in.l.i.ff. iudi. ſol. ⁊ bar. in.l. verum. in ꝑn.ff.ꝓ ſocio. ⁊ per doc.i.l. unt qui. de re iudi. ⁊ nota. bal. in.l. ẽt in.ij. col. in v͛ſi. quero quid ſi debitor de exec. rei iud.

incōmodum dixi vobis in.l.ſed ſi lege.§.itez ſi rem diſtraxerit.ſ.de peti.here.z.l.procurator ad exhib.j.iudi.ſol.zc.

Si fideiuſſori. ℂ Acceptilatō facta cā remunerandi fideiuſſori tribuit actionem mādati. ſecuſ ſi ſimpliciter cauſa donādi.h.d. ℂ No.hāc dr̃iaz īter remuneratione̅ z ſimplicē donatione̅. ℂ Secundo no.ꝙ in dubio donatio cā mortis z legatū p̄ſumit cā remuneratiōis. ℂ Oppo.j.eo.l.pri.§.i.So.ibi videbis incontinenti.

s **I uero remunerādi**

Marcellus. ℂ Una fictō circa idē admittitur nō aūt plures.h.d.cū ſe.ꝟ.plane ſm Guil.vt no.per eum ſ.de pac.l.ab emptiōe.ego ītelligo iſtū.§.aliter vt dixi in.l.ſi is q p emptore.j.de vſuca.in ſi.

Si filioſa. ℂ Condictio poteſtatiua retro n̄ trahit.z iō tēpus exītis ꝯdictionis inſpicit quo ad īquiſitionē.h.d. ℂ Op.de.l.ſi filius.j.de ꝟ.ob.Glo.ſoluit ſuo mō.tu dic ꝙ ibi loqt in cōdictione caſuali que exiſtens retrotrahitur ad tempus contractus merito tēpus contractus inſpicit.hic i conditione poteſtatiua que cōdictio exīs retro n̄ trahitur:vt.l.qui potior.z.l.qui balneum.j.qui po.in pig.hab.dixi plene in dicta.l.ſi filius.j.ð verbo.obli.zc.

Idez papi. a ℂ Unus actus donatiōis facit aliam donationem preſumi.h.d.hoc fallit fauore dotis: vt ſ.eo.l.idemq3.§.ſi tibi mandauero.de quo plene dixi in.l.que dotis.j.ſo.ma.zc.

Si mihi. ℂ Procurator ad emēduz poteſt repetere precium qð ſoluit z ſi aliquid amplius impendit.h.d.

Si adoleſcens. ℂ Qui fideiubet p minore actionem mandati non hz.h.d. ℂ Op.de.l.iij.§.ſed nec nō.ſ.de in rē uerſo.ibi loquitur in maiore hic in minore. ℂ Op.de.l.ſi quis cū ſciret.j.de vſuca.pro emptore.So.vt ibi z dixi i.l.is cui bonis.j.de verbo.ob.zc.

Cum quidam. ℂ Uerba recōmēdatoria non obligant.hoc dicit.

Si quis. ℂ Si mutuet filio non contra ſenatuſconſultum macedonianum vel cum de hoc dubitatur tenet mādati.hoc dicit.

Si poſt creditaz. b ℂ Mādatum n̄ poteſt interuenire pro eo quod eſt factum. ſed pro eo ꝙ eſt fiendum zc.

Si mandauero. Mandatū poteſt reuocari ad petitionem mandantis.h.d.

Ex.§.ſequenti.

ℂ Mandatum quando morte finiatur.

Idem marcellus. Mādatuz quod confertur poſt mortem nō finitur morte. Item mandatariuſ poteſt agere ut ſibi detur pecunia pro executione mandati neceſſaria. ℂ Op.j.e.l.inter cauſas.in prin.So.hic mandatū fuit collatum poſt mortē.ibi nō. ℂ Ad hoc op.de.l.cū pater.c§.meuio.j.de le.ij.dicit glo.ibi mādatū fuit collatū in uita. tu dic ꝙ tres ſunt caſus.qn̄q3 mandatū z effectus mandati ꝯfertur in uita: z tunc finit morte:ut.d.l.inter cauſas.j.eo.qn̄q3 mandatum z effectus mandati ꝯfertur poſt mortem z nō finitur morte vt hic.qn̄q3 mandatū confertur in uita ſed effectus mandati cōfertur poſt mortē:z tunc adhibetur quedaz diſtinctio ſciente z ignorante:ut dicta.l.cuz pater.§.meuio.j.de le.ij. ℂ Op.de.l.ſi.j.ð ſolu.So.vt ibi no.z non obſtat zc.

b **Eredem.** d ℂ In emptorem hereditatis nō trāſeunt actiones niſi que tunc tēporis cōpetebant. ℂ No.iſtud prin.cū glo.ꝙ hereditate uendita nō trāſeunt niſi actiones tūc tp̄is cōpetētes.iō hodie apponit i ꝯtractibus emptionis z uēditionis ꝙ cedit oē ius qð hz z habere ſperat vel poſſet e habere:qa ppter ꝟbuz ſperat uidentur ceſſe actiones quas poſſet habere zc.

s **I mandaſſez.** f ℂ Reuocatō mādati non preiudicat procuratori ſi ad eius notitiam non peruenerit.h.d.

s **I quis.** ℂ Si mandaſti mihi vt in meo edificē ad vtilitatem tertij:in tm̄ competit mihi contra te actio in quātuz intereſt mea.h.d.

s **I mandauero.** ℂ Actō ſuperueniens pendente iudicio ex cā de preterito prodeſt actori ad condēnationem.h.d.

s **I tibi mādauero.**

ℂ Qui fideiubet vel ſoluit ante diē non poteſt agere niſi adueniente die.h.d.

Interdum. g ℂ Quando mandatum reſpicit cōmodū meum z alienum oritur actio mandati.h.d.

Si hi. ℂ Ualet mādatū de re mea emēda a tertio de iure uēdente.h.d. ℂ Op.C.ſi ſeruus extero.l.i.So.dicunt quidā ꝙ hic de equitate cōſiſtit mādatuz:vt dicit tex.nō de rigore:ut ibi.Alij dicunt ꝙ ibi fuit mādatum de re mea emenda a me.hic de emenda a tertio uendente de iure.qð dic ut ibi no.p Cy.in.iij.op.alias in.i.q.z facit ad iſtam.l.j.de publi.l.cotem.§.penul.

Iulianus. ℂ Conſiſtit mandatuz de re emenda que ē mādatarij pro parte.h.d.

Is cuius bona. h ℂ Qui retinet ea q̄ ſunt iuriſgentiū ex cōtractibus iuriſgentiū hz actōez ciuilem.h.d.Facit ad hoc.j.de re iudi.l.ſi victū z quod ibi no.z ibi dixi materiam iſtius.§.zc.

Qui edem. ℂ Mandatum rei turpis nullū eſt.hoc dicit.

Si tibi centum. i ℂ Qui rem in vſus ſuos citra formam mandati cōuertit ēt furti tenetur z nō pōt quis eligere ſeipſum hoc dicit. ℂ No.ꝙ quis nō pōt ſeipſum eligere: de quo tangit glo.extra de elec.c.i.z.c.cum in iure.z no.ꝙ cuiuſq3 vniuer.no.l.plane.

Si mādauero. ℂ So.facta ð pecunia creditoris vel eius nomine accepta non liberat debitorem.hoc dicit.

Fugitiuus. ℂ Si res empta a ſeruo alteri eius mandato traditur uenditor liberatur.alias ſecus.

Si curator. k ℂ Ei ad quem negocium ſpectat dat actio mandati ſi interceſſit vel actio neg.geſt.ſi

a ℂ Idez papi.Et circa no.h p Cy.vide bal.i.l.eam quam i xiiij.col.i.ſi.C.ð fideicō.
b ℂ Si poſt creditā.mandatū reſpicit futura z ad hoc bal.i.l.ob hec ꝟba.ſ.ð iſa.poſt Ia.de are.allegat gl.ſin.h z vide qð no.ang.in.l.iulianus circa primam col.ſ.qui ſatiſ.cogū.
c ℂ.l.cuz pater.adde barto.in.l.ij.j.de dona.per bal.in.l.mādatū.C.mādati.
d Eredē.
h i prin.huius l.ſingularis eſt hec lex ſz bal.in.l.ſi in ſolutum.C.de act.z ob.z adde que no.bar.in.l.qui rome.§.duo fratres in.vj.q.de verbo.obli.
e ℂ Poſſet habere.facit ad not.per bal.in.l.heredem.in.i.colū.de here.ac.
f I mā
s daſſez.plene p bal.in.l.mādatum.i penul.col.C.e.
g ℂ Interdū:no.barto.z Imo.in.l.q his.ð ꝟ.ob.
h ℂ Is cuꝰ bona.Et vide bar.in.l.viti.de col.bo.dā.z hic vide ꝙ i publicatiōe veniūt p̄ſentia tm̄.z ita al egat.d.Io.in.l.ex facto in ſi.de vulga.z pupil.z iō

iura ꝯdictionalia nō veniunt iuxta ea que dixi poſt bar.i.l.nam ad ca.i ſi.de condi.z demō.ad hoc ēt allegat bal.in.l.ſi.in ſi.C.q res pig.z ad iſta an ðportatus poſſit acquirere vide plene bal.in.l.ij.C.de bo.preſcrip.
ADDE ꝙ iura condictionalia nō tranſeunt in fiſcū.bal.cōſilio.xxiiij.lib.ſecundo
i ℂ Si tibi centū.in pn.huius zc.vide in.l.ab oibus de le.i.z bal.no.in l.ordo.in.ij.col.C.de execu.re.iudi.z iō dicit bal.in.l.ſi is qui C.de fur.ꝙ ſi do tibi pecuniā vt det cui vis quid debet facere deciditur ħ ſm eum.
k ℂ Si curator.in prin.huius.§.zc.dic plene vt no.per glo.z doc.in.l.ſi mandatum C.de ne.ge.z glo.plenꝰ in.l.ſi pupilli.§.ſi quis.ita de ne.ge.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

a ¶ Sicut. no. qñ mandatarius poteſt renunciare mandato. ⁊ vide. j. eo. l. ſi quis alicui. §. qui mandatum.
b Apinianus. hic eſt melior glo. in. l. que ſit in iure ſm bal. in. l. i. i ij. col. C. de actio. ⁊ obliga.
p
c ¶ Quedam in prin. huius. §. item poteſt poni exemplum in hoc. §. ſi fideiuſſor nõ appoſuit exceptionem excuſſionis per glo. ordi. in. l. ſi mancipiũ. §. ſi communi diui. j. ꝺ eui.
d ¶ Ad iura ciuilia. vide j. eo. in. l. qn̄ ꝰ ⁊ que no. bar. in. l. ſi fideiuſſor i ſi. j. de fideiuſ. ⁊ ſingulariter per bal. i. l. ſi ea. i vl. col. C. eo. ⁊ ibi ẽt an poſſit oppõi exceptio nõ ſolute gabelle per Saly. in l. placuit. de iudi. C. ADDE Ro. cõſilio. cccc xxx vbi dicit ꝙ vbi proceditur ſm equitatem nõ admittitur exceptio excuſſionis quia illa ẽ de apicibus iur.
e ¶ In omnibus. in prin. huiꝰ ⁊c. iſtuz tex. limita ⁊ ſimiles vt p bar. in. l. i. §. deniq̃ in ſi. j. ꝙ vi aut clam. itẽ fallit in caſu. l. ſi ſpõſus. §. ſi vxor. j. de dona. inter virũ ⁊ vxorẽ
f ¶ No. ꝙ ille ⁊c. vide latius per bal. in. l. i. C. de condi. inde. in ṽ. ij. quero. ⁊ in ṽ. vltimo aduerte. ⁊. l. ſb ſpẽ C. de re iud.
g ¶. §. ii. viꝺ per Imo. in l. imperatores. ꝺ re iu.
h ¶ Fideiuſſor. vtruz interruptio facta cõtra pn̄cipalem operetur cõtra fideiuſſorez. ⁊ quid i duobus reis. ⁊ iſtas glo. reducas ad cõcordiam ſm bal. in. l. tam mandatori. C. de nõ nume. pe. quia iſta loquunẽ i fideiuſſore iudicatũ ſol

ui. alia i fideiuſſore ẽtꝰ ⁊ hoc ponit ibi in penul. col.
i ¶ I hominem. no. ꝙ procur. ex cauſa reuocat errorem domini. ita allegat bal. in. l. error. in vlti. ṽ. in. xv. col. C. de iur. ⁊ fac. igno. ad de bar. in. l. non ſolum. §. morte. j. de ope. no. nũ. ad ſi. huius. l. adde bar. in. l. quotiens. in ſi. de ope. leg. ⁊ bal. in conſti. C. in. §. hec igit ⁊ bar. i. l. ambicioſa. i pn̄ci. iiij. col. ⁊ diſcurre per illam. l. j. de decre. ab or. fa. ADDE que poſui in cõſi. C. poſt alexan.
s
k ¶ Et vicarius. adde bar. in. l. nõ ſoluz. §. morte. de ope. no. nunc.
l ¶ Arbitriũ. ⁊ hoc idẽ dicit Bar. per iſtum tex. in. i. conſti. C. idem ponit ⁊ tz. d. ab. in. c. ſtuduiſti. circa prin. ꝺ of. deleg. facit quod voluit Bal. in Rubrica. C qui admitti poſt mediuz pn̄e col. vbi voluit ꝙ poteſtas ex cauſa poteſt venire ꝯtra ſtatutum ab eo iuratum. ad de Bar. i. l. quo. in ſi. de ope. le. ADDE Ro. cõſil. cccc xxix. vbi tenet ꝙ iudex ex cauſa poteſt venire contra ſtatutum iuratum.
m ¶ Hereditas poteſt. an titulus hereditarius dicatur lucratiuus dic ꝙ ſic ſi eſt ſoluenda hereditas. alias ſecus in. l. inter ſtipulantem. §. ſi rez ⁊ ibi no. dy. ⁊ ange. j. de ṽbo. ob. iuncta. l. ſi ſeruꝰ legatꝰ. §. ſtichum in ṽ. item domino. j. de le. i.

eius contemplatione eſt geſtũ alias habet actionem in factum ⁊c.

Sicut[a] autem. ¶ Qui mandatum ſuſceptũ nõ implet vel intempeſtiue renunciat tenetur mandati ad itereſſe niſi ex iuſta cã fuerit excuſatꝰ ⁊c.

i **Alter cauſas.** ¶ Morte mandãtis ſoluiẽ mãdatũ: ſed effectus durat ſi mãdatarius ignorauit. h. d. No. ꝙ lz morte finiaẽ mandatum: tñ ſi poſt mortem impleatur a mãdatario ignorãte ſufficit ad actõez ⁊ liberatõez.

Abeſſe. ¶ Fideiuſſor delegatus debitorem etiã non ſoluendo ſoluiſſe videẽ. h. d. ¶ Op. j. de iure do. l. promittendo. §. ſi debituz. So. itellige hic ꝙ creditor ſciebat debitorẽ nõ eſſe ſoluendo. ita dicit glo. hic. contrarium no. j. de fideiuſ. l. iij. Dy. approbat ibi iſtam glo. dic vt ibi per eum ⁊c.

Ex. §. ſequenti.

¶ Ambaſiator derobatꝰ i via an debeat reſtitui

Non omnia. ¶ Damna caſu fortuito occurrentia domínus procuratori nõ emendat. h. d. glo. dicit in ſi. qꝺ hic dicitur de curialitate non debet ſeruari: dic ꝙ iſta glo. facit ad. q. do. Io. fuit miſſuſ ambaſiator a legato ad papam dum reuertereẽ fuit derobatus apud papiam: querebaẽ vtrum deberet ſibi reſtitui a legato. cõuocatis doctoribus dixerunt ꝙ ſic. de curialitate allegant hunc §. nõ omnia. de hoc per Dy. in. l. quoniam multa facinora. C. ad. l. iul. de vi publica. ego pleniſſime in. l. ſi ſeruus. §. i. j. de furtis ⁊c.

s **I quis alicui.** ¶ Iſtam l. ſummaui tibi i. l. ſi tibi mãdauero. §. ſicut. ſ. e. t.

Si mandato. ¶ Mãdatori cedende ſunt actiones cõtra reum principalem: quia eius ſolutiõe i dubio reus pn̄cipalis nõ liberaẽ. h. d. cũ. l. ſeq.

p **Apinianus.**[b] ¶ De hoc plene p Dy. i l. modeſtinus. j. de ſolu. ⁊ ibi plene dixi.

s **I fideiuſſor.** ¶ Si fideiuſſor ſoluit ignorans debitorem liberatum vel tutũ exceptione hz actionez mãdati: niſi fuerit ignorantia ſupina. h. d. vſq̃ ad. §. quedam ⁊c.

Ex. §. ſequenti.

¶ Qualiter intelligatur ꝙ de bono ⁊ equo debet iudicari in curia mercatorum

Quedã.[c] ¶ Nõ imputaẽ fideiuſſori ſi obmiſit exceptiones q̃ ſunt de apicibus iuris: ſi de veritate negocij diſputauit hoc dicit. ¶ No. ꝙ apices iuris dicuntur q̃ ſubtilitatem quandã reſpiciunt magis q̃ facti ṽitatem. ¶ No. ꝙ in curia mercatorum dz iudicari de bono ⁊ equo omiſſis iuris ſolẽnitatibus. qd eſt dictũ hoc nõ dico ꝙ debeat intelligi nõ habito reſpectu ad iura ciuiliaꝺ qa eſſet cõtra. l. bona fides. ſ. ti. i. ſed debet intelligi nõ inſpectis ſolẽnitatibus iuris. hoc eſt nõ inſpectis apicibus iuris qui veritatez negocij nõ tangunt: vt ſi eẽt intentata actio directa cuz competebat vtilis: vel nõ erat ꝯteſtata lis ⁊ ſimilia. qꝺ no. multũ. ⁊ iſtũ §. in terminis habes in dicta. l. bona fides. Itez

habes hic vnam glo. que ponit de exceptione competente fideiuſſori quaz nota ⁊c.

Ex. §. ſequenti.

An auctoritas ſn̄ie ipediat condictionez inde.

In omnibus. ¶ Indebitũ ſolutuz repetiẽ niſi auctoritate rei iudicate fuerit ſolutũ. hoc dicit. ¶ No. ꝙ ille[f] qui petit debitũ ſolutũ uel ſemel ſolutum iterum recipit cõmittit crimẽ ſtellionatus. ¶ No. ꝙ auctoritas ſententie impedit condictionem indebiti. glo. tñ dicit ꝙ hz locũ cõdictio ſine cauſa. itẽ reſtitutio in integrum ex clauſula generali ſi qua mihi iuſta cã ⁊c. vide glo. ⁊ ſigna digito. Doctores moderni dicũt ꝯtrariũ qꝺ vide p Cy. in. l. i. C. de cõdi. inde. ⁊ dixi i. l. ſi ſine. §. ij[g]. j. rẽ ratã haberi. vbi hoc tangitur ⁊c.

Ex. §. ſequenti.

¶ Quomodo fideiuſſor ſolus tempore liberetur abſq̃ principali.

Fideiuſſor. ¶ Licet fideiuſſor ſit tempore liberatꝰ: ſi tñ ſoluit repetit p actionẽ mãdati. h. d. ¶ Quero quõ põt eſſe ꝙ fideiuſſor[h] liberaẽ ſolus tpe ⁊ ñ pn̄cipaliſ. pone exẽplũ ꝙ fideiuſſor fideiuſſit ad tps. alij dicũt ꝙ ꝯtra fideiuſſorẽ ñ fuit facta interruptio p̄ſcriptiõis ꝯtra pn̄cipalẽ ſic. Iſtud glo. reprehẽdit qa facta iterruptiõe ꝯtra pn̄cipalem vr̄ facta ꝯtra fideiuſſorẽ: vt. l. vlti. C. de duobus reis. Glo. alibi dicit ꝙ. l. vltima loqẽ in duobus reis: ſz aliud ẽ i fideiuſſore: ita dicit glo. j. de ſolu. l. cũ qs. §. ſi qs p reo. ꝙ ẽt Cy. tenet i. l. vlti. C. de duobus reis. lz illam non allegat.

Ex. l. ſequenti.

P[er] arbitrium conceſſum aliquibus per commune: illi nõ pñt facere cõtra ſtatutũ niſi ex cã.

s **I hominem.** ¶ Generalis pcurator non mutat ea que a dño ſpecialiter ſunt puiſa niſi ex cã iuſta quam dñs ignorauit. h. d. quã. l. no. multũ. ¶ No. quod dixi in ſummario ꝙ procurator generalis ⁊ vicarius[k] generalis ⁊ ſimplex non poteſt reuocare que ſpãliter ſunt prouiſa per dñm niſi ex iuſta cauſa. ¶ No. ꝙ in pteſtatione de neceſſitate dz inſeri cã. quod dico plenius in materia pteſtationis in. l. nõ ſolũ. §. ſi. j. de noui opis nũci. ¶ No. iſtã. l. multũ ꝙ qñ aliqbꝰ ꝯcediẽ arbitriũ[l] p cõe ꝙ illi nõ pñt facere ꝯtra ſtatutũ niſi ex noua cauſa uel ex antiqua quam ignorabat cõe tempore cõceſſi arbitrij ſeu confecti ſtatuti. ⁊ milies feci ⁊ dico plene in. l. ambicioſa. j. de decre. ab or. fa.

s **I negocia.** ¶ Actio ẽt penalis deuoluiẽ i actione mandati ſi procurator a ſeipſo non exigit. h. d.

s **I hereditatem.** ¶ Hereditaſ poteſt[m] eſſe dãnoſa legatis. ideo mandatum de adeunda hereditate eſt obligatorium legatum non. hoc dicit.

r **Ogatus.** ¶ Fideiubens i minuſ q̃ fuerit mandatum habet actionem mandati. ſecus ſi in plus hoc dicit.

q **Ui negocia.** ¶ Pecunia debita ſolutio

ni nō parata in mutuū nō ꝯuertit̄ nudo pacto. ſecus ſi eſſet ſolutioni parata. Itē ex pacto incōtinēti appoſito in ꝯtractibus bonefidei debent̄ vſure. h.d. ¶ Prio habes ꝙ pecunia ſolutiōi nō parata nuda cōuentione nō ꝯuertitur in mutuū. ſecus ſi eſſet ſolutioni parata ⁊c. de hoc dic plene in. l. ſingularia. ſ. ſi cer. pe. ¶ Secūdo habes qualiter preciū redactū ex re vendita cōuertitur in cām mutui. qđ dic vt plene i. l. rogaſti. ſ. ſi cer. pet. ¶ Tertio habes hic ꝙ debent̄ vſure ex pacto. ¶ Op. ꝙ iſtud pactū nō fuit incontinenti appoſitū: ſed ex īteruallo. vt ex littera pꝫ. ergo ad actionē nō ꝓdeſt: vt. l. iuriſgentium. § quinimo. ſ. de pactis. dicūt quidā mandatū hꝫ tractum ī futurū: nō enī pficitur eo tpe quo mā dat̄: ſed durat toto tēpore quo negociū geritur vñ quicqđ durante negocio geſtū ē dr̄ fieri incōtinenti vt hic. ⁊ dicet̄ in. l. iuriſgentium. §. idē marcel. ſ. ꝺ pac. ⁊c. Alij dicūt ꝙ hec epiſtola fuit miſſa ſtatī cū pecunia fuit accepta ⁊ ī hoc reſidet. glo. ſed hoc ē diuinare. vñ refert Ja. bu. ꝙ hic debent̄ vſure iudicis officio. nec ob. lr̄a que dicit de qbus ꝯuenit qa illa dictio qb⁹ facit ſimplicem relationem ⁊ ita dicebat Ugol. ſenſiſſe.

Cum heres. ¶ Si mādo tibi ut rem emas quam habes cōem cū aliquo ꝓ parte ſociorum tm̄ tenet mandatū. ꝓ parte ꝟo tua tenet mandatū ⁊ emptio. Item mandatum morte finitur: emptio autem non.

s **Si fundum.** ¶ Si madauero ꝙ emas rem quā habes cōeꝫ cū alio certo precio aliorū partib⁹ emptis tuā ꝓ reſiduo precio dare teneris. ſed ſi precium determinatū nō fuerit tua pars boni v. ri arbitrio extimabitur. h.d. cū ꝓn. l. ſe. ¶ Et no. finem iſtius. l. quam neſcio alibi ⁊ ꝺ hoc facto hoc anno habui in palatio ſyndicorum ⁊c.

i **Ita ut omnes.**

Quod ſi fundū. ¶ In mādato de emēdo rē cōeꝫ cum pluribus niſi tota redimatur mādati actione nō agitur ſi hoc eſt actū. ſecus ſi ſimpliciter eſt mandatum. h.d.

b **Dominē.** Qñ extimatio ōbet̄ iure obligatōis tp̄s ꝯtracte obligatiōis īſpicit̄. ſꝫ ſi debet̄ offō iudicis īſpicit̄ tp̄s more. h.d. materiā iſtā vide i. l. i. hac. ſ. ꝺ triticaria. ⁊ in. l. iij. §. i hac. ſ. cōmodati.

l **Lucius ticius.** Qui obligauit pro alio pignus: vel ſe pōt agere añꝗ ſoluat vt liberet̄ i caſibus hic exp̄ſſis. h.d. facit. C. e. l. ſi ꝓ ea. An āt q fideiuſſit ꝓ euictione alicuius rei poſſit agere vt liberet̄: dic vt ibi per Cy.

c **Ariſtoni.** Per pactum poteſt quis aſtrigi ad caſum fortuitum. h.d.

s **Si pro te.** Probibitio impedit actionem mādati ⁊ negociorum ge. h.d. vidiſtis in. l. ſoluendo. ⁊. l. ex duobus. ſ. de neg. ge.

d **Dolus.** Qui nō vult facere id ad quod ſcit ſe teneri ⁊ pōt: ē in dolo. h.d. Op. ꝙ nō eſt in dolo ſi nō pſequit̄ actione reali qa apud eum nō eſt dñiuꝫ nec actio ⁊ ſi non act. ergo ⁊c. vt. l. ſi pupilli. §. ſi ego. ſ. de ne. ge. glo. i. que eſt hic ponit aliquas ſolutiones. tu dic ꝙ hic hꝫ actionē: ⁊ poterat ꝓſeq ⁊ exigere: ⁊ ſic ceſſant oēs iuolutōes glo. ⁊c.

Ex. l. ſequenti.

¶ Caſum in quo creditor nō tenetur ſuſcipere alium venientē ad defendendum animo nouādi uide hic.

s **Si mandato.** Mādati actione poteſt agere mandatarius cum mandatum impleuerit: alias nō. ¶ No. caſum ꝙ creditor nō tenetur ſuſcipere alium venientē ad defendēdū animo nouandi: ita ꝙ prior liberetur. lꝫ glo. videantur dicere contrarium: ut. l. liberto. §. ſi. ſ. de neg. ge. doc. no. in. l. ij. vbi in rem actio. ver. idem iuris. ¶ No. ⁊ vide quod dixi de hoc i. l. ſingularia. ſ. ſi cer. pe.

s **Si quis pro eo.** ¶ Si fideiuſſor ſoluit aliud vilius vt principaleꝫ liberet ab obligatōe maiori mādati actiōe repetit. h.d.

i **Julianus.** Abeſſe videtur doſ eoipſo ꝙ marit⁹ ſuſtinet onera matrimonij. h.d.

Si is qui pro te. Solutio q̄ non liberat debitorem non parit actionem mandati: ſed reconciliata ſolutione naſcitur actio. h.d.

Ex. l. ſequenti.

¶ Verecundia eſt recuſare ꝙ quis pacto nudo promiſit.

a ¶ Geſtum eſt. iſtud eſt contra no. per Bar. in. d. ver. idem marcellus.
b ¶ Littera que dicit. dic pleni⁹ vt hic ꝑ Ja. b u. ꝓ cuius intelligētia ſup pono ꝙ qñ ꝓcur. cōuertit pecunias dñi in vtilitatē ſuā tenetur ad vſuras que in regione ſic frequentātur. l. idemq;. §. ſi ꝓcur. ſ. eo.
c ¶ Si fundum. Saly. allegat hunc tex. fin. in. l. hac edictali. §. is illud de ſecūdis nup. ꝙ ſi ex trib⁹ extimatoribus aſſumptis vn⁹ extimet. xx. alius. xxx. alius xxv. debent omnes ſumme coacervari ⁊ ꝑ iudicē extimari i. iij pte toti⁹ ſūme per iſtuꝫ tex. cogita ꝓpter. l. diem ꝓferre. §. ſi plures. ſ. de arbi. ⁊ ꝑ. l. i. ter pares. in fin. ⁊ qđ ibi no. ꝑ Bart. j. de re iudi. iō ſuū dictū dubitabile videt̄: ſꝫ tñ ē valde mirabile ſi eſt verū. ⁊ iſtū tex. etiā ad illud ītroduc̄ gl. no. i. l. cū eo. ſ. de pact. ⁊ ponderat ēt bal. ſin. iſtos tex. in. l. i. in vi. q. C. ſi ſeruus extero.
d Lucius ticius. in pri. hui⁹ ⁊c. quid ſi debitor in caſu hui⁹. l. q: ꝓmiſit ſb pena eum facere liberari interpellauit creditorē ꝙ fideiuſſorē liberaret ⁊ offerēdo ei alios fideiuſſores idoneos ⁊ ille recuſauit liberare an ſit excuſatus debitor ⁊ qualit̄ ſuccurrit̄ fideiuſſori. vide ꝑ Bal. in. l. ſi patri. C. ꝺ colla. in. l. labeo. §. ſi p⁹. ⁊ Cy. ibi. ſ. de arbi. in. l. ij. C. de ſen. que ſine cer. quanti. in. l. qui autem. §. ſed ⁊ ſi qs. in reportatis antiqs de cōſti. pec. lꝫ aliter q̄ꝫ in dictis locis loquut⁹ ſit ī ꝯſil. ſuo incipiente. cōſiderandū eſt ꝙ fideiuſſor ⁊c. ⁊ vtrū fideiuſ. ꝺ euictōe poſſit ſe petere eximi ⁊ liberari re nōdū euicta. ēt ſi ſtetit ꝑ magnū tēpus in fideiuſſione. ⁊ bal. in. l. facere poſſe. in ſi. ſo. ma. vbi videtur tex. cū glo. tꝫ ꝙ nō q: adhuc obligat⁹ nō ē: ut ibi. hoc tꝫ ēt Cy. in. l. ſi ꝓ ea. C. māda. ⁊ iō dixit bal. in. d. l. facere ꝙ ius ꝯſiſtit in practicādi forma. nā nō cōcludit libellus ſi fideiuſſor petat ſe extrahi de fideiuſſione: ⁊ hoc nō pōt vt dictū ē. ſecus ſi dicat ꝙ diu occaſione fideiuſſionis fuit obligatus: nam tunc bñ ꝯcludit libellus vt in hac. l. ⁊ hoc bene poterit ꝓcedere. ⁊ ſic peti poterit ꝙ eximat̄ a ꝓuiſione facta nō aūt ab obligatiōe ⁊ fideiuſſione: q: nunq̄ꝫ obligat⁹ fuit vt dictū ē. nō tñ dicit̄ diu ſtetiſſe in obligatione niſi longū tēpus tranſierit. ⁊ ita ēt ſequunt̄ moder. doc. ibi. Sed dubitatur vtrum iſte. §. ⁊. l. ſi pro ea. habeant locum in fideiuſſore ſine mandato: ⁊ glo. no. dicit ꝙ non habet iſtud beneficium in. l. ſed videamus de nego. geſt. Item an habeat locum hec lex. lutius. in iudicio. ſ. in fideiuſſore de iudicio ſiſti vel iudicato ſoluendo. ⁊ bal. j. eo. l. ſi mandato meo §. ſi iudicio. ⁊ in. d. l. ſi pro ea. C. eo. ponderat ibi eſſe tex. ſing. ꝙ non. ⁊ ſequitur Ludo. in. l. grege. in ſi. j. de fideiuſ. ⁊ Bal. in. d. l. ſi pro ea. Itē vtrum inimicitia ſuperueniens inter debitoreꝫ ⁊ fideiuſſorem ſit iuſta cauſa vt ille poſſit petere ſe a fideiuſſiōe abſolui. Jo. an. ⁊ ſpecu. in ti. de iudi. in. §. ſpecialia. in additione que incipit. hic ꝙ cuꝫ lex illa diſtinguit aut eſt inimicitia leuis ⁊ non eſt iuſta cauſa: aut eſt magna ⁊ culpa fideiuſſoris: et tunc idem: aut ſine ſua culpa: ſed debitoris: ⁊ tūc ſecus. facit quod no. in. l. ſi his ſo. matri. Sed ego hēo ꝙ fideiuſſio facta pro ignorante valet. l. fideiubere cum ſi. j. de fideiu. an talis habeat beneficium huius. l. vel pone in negociorū geſtore ſine mādato vna gl. in. l. ij. ſ. de neg. ge. ſentit ꝙ nō: alia eſt contra ⁊ verior in. l. ſed videamus. eo. ti. ⁊ Bal. in. l. ſi pro ea in fin. Et ad hanc. l. vide omnino. l. ſi fideiuſſor pro vēditore: ⁊ ꝙ ibi Bar. j. de fideiuſ. ⁊ qđ ibi dixi vbi ampliat hanc. l. ⁊ ad hanc. l. cum materia vide qđ habetur ꝑ glo. ⁊ late no. in c. ſi. de fideiuſ. ⁊ omnino Bal. in l. certum. in ꝓn. C. fami. herci. ⁊ late Bal. in. d. l. ſi pro ea. ⁊ ibi dixi ⁊ idē in fideiubentibus pro tutore durante. tutela. ⁊ etiam alij cōdictionaliter obligāti pendente cōdictione nō poſſunt hoc petere. arg. l. ſi finita. §. fina. de tutel. ⁊ ratio. diſtra. ⁊ per Bal. in dicta. l. ſi pro ea. ſed an interim poſſint petere eis preſtari fideiuſſores indennitatis. dic aut ſuperuenit noua cauſa ſuſpitionis debitoris: ⁊ poſſunt. alias non. ff. de priuil. credi. l. ſi creditores. ſed quid ſi tutor non inuenit fideiuſſores indennitatis: an iſta difficultas eximit tutorem ab obligatione. l. municipalis. caſu quo per ſtatutum artaretur. dic ꝙ nō per no. in. l. i. ſ. qui ſatiſda. cogan. ⁊ hec ſunt verba Bal. in conſilio incipiente conſiderandum eſt ꝙ fideiuſ. ⁊c. ⁊ an in hac executione primoruꝫ fideiuſſorum requiratur conſenſus creditoris. bal. videtur dicere ꝙ ſic in l. qui autem. §. i. ſ. de conſti. pec. ⁊ bal. in. l. i. C. de colla. ⁊ de fideiuſſore obligato condictionaliter. de euic. vide bal. in. l. i. C. de fideiu. mino. ad de ſm vincentium ⁊ can o. per illuꝫ tex. in. c. ſi. ⁊ ibi late glo. de fideiuſ. ꝙ ſi fideiuſſor iuſta cauſa velit ire ad longinquas partes poſſet petere ſe liberari a fideiuſſore. ar. l. aut longa. ff. de procu. ⁊ ita ſequitur ibi. d. Abbas. ⁊ de modo eximendi: ⁊ quid ſi fideiuſ. eſt carceratus vide bal. in. l. ij. C. de ſen. que ſine cer. quanti.
e ¶ Quod creditor. vide bal. in. l. ſi pater. C. de colla. ⁊ Bal in. l. qui. ante. §. i. ſ. de conſti. pe.

a ¶ Nota primam glo. facit ꝙ no. bar. per illum tex. in fi. in. l. pecunie ſortem. de ali. leg. ⁊ bene facit tex. in. l. i. ff. de pac. ⁊ in. l. i. ff. de cõſti. pec. ⁊ ex hac equitate ius canonicum voluit oriri actionem. c. i. de pac. ⁊ no. limitat bal. in. l. petens ad fi. C. de pac. ⁊ no. inſti. de act. §. conſtituta. ⁊ hic ad de Saly. in. l. placuit de iudi. vbi tenet idem quod hic. ⁊ plenius adde. ff. e. l. ſi fideiuſſor. §. quedã ADDE ꝙ voluit abb. conſilio. lx. lib. primo ꝑ hanc. l.

b ¶ Argu. ex iſta. l. Et idẽ no. bar. in. l. fideiuſſor. in fi. ff. de fideiuſ. ſʒ. d. Ludo. in. l. fideiuſſor. de dona. tenet cõtra per no. ꝑ Inno. in. c. i de conſti. ꝑ bal. in. l. i. C. de legi. ⁊ in l. i. de iuſti. ⁊ iure. ⁊ vide quod dixi i d. l. filiuſfa. ⁊ no. bal. in. l. nemo. C. de ſentẽ. vbi dicit ꝙ ſi cauſa cõmittaſ de iuſticia ⁊ veritate nõ poteſt agi ex nudo pacto. ad de ꝙ ſingulariter dic. d. Anto. in. c. que in eccleſiaruʒ. de cõſti. ꝙ licʒ pactum nuduʒ nõ pariat actioneʒ de iure q: tñ procedit ſʒ precepta iuriſgẽtium non deberet denegari iuſticia ſi ꝓ illo petaſ: q: lʒ. ll. potuerint tollere actioneʒ vel illi non dare ⁊ facere ꝙ magiſtratus nõ reddit iuſticiam: non tñ poterunt facere qn ſuperior q nõ recognoſcit ſuperiorẽ nõ teneatur iuſticiaʒ adminiſtrare. per id quod i fi. ibi no. ino. quod retuli poſt moder. in. l. ſi cõſtat ff. de ap. ꝑ quo dico. aut bene faẽ quod no. ang. in. l. ſi certis annis. C. de pactis. ⁊ vide quod no. bar. in. l. eleganter. §. ſeruus pactionis ff. de dolo. ⁊ ſubdit. d. Jo. in. d. c. que in eccleſiarum ꝙ certum eſt ꝙ per viam denunciationis euangelice poſſit dictum pactum executionem ſortiri per no. per Inno. in. c. nouit. de iudi. ⁊ bar. in extrauagã. ad reprimẽdam in verbo ad denunciationem: ⁊ in terris imperij ⁊ in terris eccleſiaſticarum eſſe: quia de iure canonico parit actionem vel ſaltem officium iudicis. c. i. de pac. ita dicit ipſe quod limita vt per bal. in. l. petens ad fi. C. de pac. ⁊ habetur in. §. in perſonam inſti. de ac. ⁊ bal. in auẽ. ad hec. i. iiij. col. C. de vſur. ⁊ ad bar. hic adde bal. in. l. ſi pro ea. C. eo. vbi ſic loquitur ADDE ꝙ dicta bal. in. l. petens videtur ſequi ro. conſilio. xxx. ⁊ quid operetur clauſula, ſola facti veritate iſpecta vide ro. cõſilio. xx. ⁊ . ccccxviij.

c ¶ Fideiuſſor. adde Bar. in. l. lecta. in fi. prime col. ff. cer. pe. ⁊ hic adde quod no. in. l. quicquid aſtringende. de ver. ob.

d c Um ſeruus. in prin. huius. l. ⁊c. ⁊ de iſto intereſſe affectionis vide doc. ⁊ Imo. in. l. i. i pe. col. in ver. in ea glo. in fi. ſo. ma. plene per bar. i l. i. in. v. col. C. de ſen. q pro eo. ⁊ pro itellectu huius. l. vide Cy. in. l. i. C ſi ſeruus exte. in. xxi. ⁊ xxij. q.

q **Uintus mutius.** Qui parcit pudori alterius ad alterius cõmodũ nõ excuſatur. ſecus in eo qui parcit pudori proprio. h. d. quod no. Et no. primam glo.[a] que dicit ꝙ ex pacto tenebatur. ex qua no. ꝙ aliqua ẽ verecundia recuſare quod pacto nudo promiſit. Item no. ar. ex iſta. l.[b] ꝙ in curia mercatoruʒ vbi de negocio poteſt decidi bona equitate ꝙ non poteſt opponi iſta exceptio non interuenit ſtipulatio: ſed pactum nudum fuit ⁊c.

s **Eruum ticiũ.** Qui vendidit procurator de euictione tenetur. h. d. ⁊ ideo ſi euincit exceptione repellitur. Item qui mãdat vendi rẽ ſuã ex una cauſa quam ſuã putabat ex alia cauſa non poterit uendicare. h. d. quam. l. no. quia eſt fortis. ¶ No. ꝙ qui vendit vt procurator tenetur de euictione. quod plene dicaʒ in. l. procurator qui pro euictione. ff. de procu. ¶ No. ex fine. l. noſtre ꝙ qñ res non euincitur vere ſed ficte nõ agitur ex ſtipulatiõe de euictione: ſed actione ex empto. ¶ Op. glo. de. l. ſi ꝓcurator. j. de acqui. re. do. glo. ponit plures ſolutiones ⁊ tenet primam. doc. cõmuniter tenẽt ſecundam ꝙ hic non perdidit dominium: licet agens repellatur exceptione. Alij aliter. tu dic ꝙ ibi fuit generale mandatum hoc non includens: quod dic vt plene dixi in. l. procurator q pro euictione. ff. de procur. ⁊c.

s **I is qui negocia.** Qui ſoluit pro fideiuſſore põt ab eo repetere ⁊ fideiuſſor a principali. h. d.

Siue cum frumentũ. Fideiuſſor[c] repetit debitum quod perſoluit ⁊ vltra ſi quid vltra ſoluerit. h. d.

f **Ideiuſſorem.** ¶ In obligatione generis quis liberatur ſoluẽdo quod viliſſimũ eſt in ipſo genere. h. d. ¶ Op. de. l. legato generaliter. j. de leg. i. So. ſm Dy. hic loquitur in obligatione generis in qua nihil eſt reperire ita viliſſimum ꝙ habere nõ expediat. ibi loquitur in obligatione generis in quo reperitur ita viliſſimum quod habere non expedit: iõ tenetur debitor ad mediocre ⁊c.

q **Ui fide alterius.** Fideiuſſor poteſt habere obligatum principalem ⁊ alium: vel ꝑncipaleʒ tantum vel alium tantum. hoc dicit.

c **Um ſeruus.** [d] Cum ſeruuſ ſe mãdat emẽdum emptione non ſecuta mandatũ eſt nullũ: ea autem ſecuta mandatuʒ reconualeſcit vt dominus agere poſſit: nõ auteʒ mandatarius cõtra dñm. Item ſi liber homo ſe emendũ mandauit contrariam mandati actionẽ habet. h. d. Ibi nullum eſt emptione nõ ſecuta nec ex parte ſerui: ſed ex parte domini conſiderato iure ciuili ⁊ naturali vt plene no. cy. C. ſi ſer. exte. l. vnica. ⁊ ibi iſtam. l. proſequitur bar.

Si liber homo. Si apparet emptioneʒ factam meo mandato non valere: procurator mihi tenetur cedere actionem ſi quaʒ habet efficacem. alias ſecus. hoc dicit.

q **Ui mutuam.** Que dubitationis cauſa tollende contractibus inſerũtur ius cõmune non ledunt. hoc dicit.

Ex. §. ſequenti.

¶ An dño veniente mandatum ſit reuocatum

Non ideo minus. [e] Domino reuertente mandatum finitur: ⁊ ſi fuerit reuocatũ debitum ex primo nõ deuoluitur in ſecundo. h. d. ¶ Uñ ergo i iſto tex. dici ꝙ dño reuertẽte mãdatũ finiaſ. de quo gl. hic diſputat. ¶ Finaliter determinat ꝙ ſi dñſ reuertiſ ⁊ aliqd gerit qd vr reuocatũ mãdatũ. alias ñ pt itelligi reuocatũ. de quo hodie ẽ factũ. c. ſi quẽ. ex de ꝓcu. li. vj. diſtingue plene ut ibi i tex. ⁊ ex hoc dicim⁹ ⁊ ei⁹ deciſio vr i illo. c. ꝙ qñ dñs ꝯparet i iudicio ⁊ faẽ aliquẽ actũ vr reuocare ꝓcuratorẽ queʒ fecerat. ⁊ iõ ꝯſueuit apponi i actis non animo reuocandi ſuos ꝓcuratores. quod dic vt dicto. c. ſi quẽ ⁊c.

Ex. l. ſequenti.

¶ Mãdatũ ad hrdẽ nõ tranſit quia in dubio videtur electa induſtria perſone mandatarij.

m **Andatũ[e] diſtra.** Mãdatum nõ trãſit ad heredẽ mãdatarij: quia vr electa perſone induſtria. Itẽ publiciana nõ cõpetit contra dñm. h. d. ¶ No. ꝙ in dubio videtur induſtria perſone mandatarij electa. iõ mãdatum ad heredem non tranſit: ut i fi. huius. l.

s **I precedente.** [f] Mandatum morte finiſ nõ actio mandati. Item nec obligatio que datur ex negocio geſt. h. d.

Lucius ticius. [g] Decretum iudicis prodebitore nõ preiudicat creditori abſẽti i actione ꝯpetẽti ꝯtra mãdatorem niſi ꝯſenſerit. h. d.

s **I mandato.** Qui mandato alterius ſtipulatur in dubio nõ videtur adhibitus animo donandi. hoc dicit.

Paulus. [h] Bona fides q̃ i ꝯtractib⁹ reqriſ facit vt qd nõ poſſuʒ vt ego: poſſum vt alius. materiã iſtã tangit Cy.

d ¶ Non iõ minus. i ꝑnci. hui⁹ quãdo quis videatur reuocare procu. ⁊ add Imo. in. c. petitio. extra de procur. ⁊ dixi. C. de procura. in. l. ꝓcuratorib⁹. ⁊ adde ſimilem. q. quaʒ no. de qua ꝑ Barto. in. l. i. in vlti. col. ff. de officio cui mãdata eſt iuriſdi. In verſi. quero preſes vel ordinarius. qd autem econtra: an videatur mandatuʒ dixi poſt Barto. ⁊ ibi Bal. in. l. licet. C. de ꝓcura. ⁊ vide bal. poſt barto. in. d. l. ꝓcuratoribuſ ⁊ late barto. in. l. mutuari. ff. e. ⁊ bal. in. l. i. in ꝑn. C. de ſatiſd. Et not. ꝙ ſi mandaui tibi vt ſolueres tali poſt ea cum taliſ me conueniret oppo. ſibi exceptionem non nume. pecu. nõ tamen videtur reuocatum mandatum ſecundum bal. in. l. tam mandatori in fi. C. de nõ nume. pecu.

e m Andatum. de hac materia vide barto. in. l. mutari ⁊ in. l. poſt litem. ff. de procur. in princi. ⁊ nota. ꝙ in dubio videtur electa induſtria perſone mandatarij. quod limita vt per bal. in. l. quod quis. C. de procu. niſi eſſet data certa forma per eum latius in. l. i. §. ne autem. C. de cadu. tol. ⁊ hic adde bal. in. l. mandatum in fi. C. manda.

f I precedente. in princi. huius ⁊c. vide ſcribentes in. l. ſi defunctus. ff. de procura.

g Ucius iſte. §. eſt valde ſingularis quem notaui poſt barto. in. l. maiorem. ff. de pactis.

h ¶ Paulus. iſte. §. eſt ſingularis ſm Pau. de ca. in. l. eum qui ita de verbo. ob. ⁊ vide bar. in. l. eum qui. §. qui ita eodem.

a ¶ Ille.iſte.§.eſt ſingularis ſʒ Pau.de ca.i.l.cũ q.§.q ita.el.i.j.d v̄.ob.
b ¶ Cum fideiuſſore.vide que dixi poſt bar.in.l.ſancimus.C. de ver.ob. ⁊ ad huius intellectum vide tex.⁊ quod ibi no.bar.in.l.pretorie.j.de preto.ſti.⁊ de.q.glo.hic promittis facere me ſecurum.vide Barto.⁊ quod ibi dixi in.l.i.in fi.de preto.ſtip.⁊ Bal.in.d.l.ſancimus.

lis eſt.ſtatutũ eſt in aliqua ciuitate.de qua per Imo.in.d.l.continuus.
g ¶ Verba.vide bar.in.l.i.de ſolu.
h ¶ Cõmittitur.bñ facit quod no.bal.in Rubrica de pena iudi.in v̄.quero nunqd iudex.⁊ ad iſtũ tex.adde ſi.⁊ optimũ tex.in.l.i vẽditione.§.i.in v̄.de tpe.⁊ ibi bar.de bo.auc.iud.poſ.limita,vt per imo.i.c.i.d ↄſti.i pe.col.

in.l.i.C.de dolo ⁊c̃.

Paulus reſpõdet.

Dies adiecta ſolutioni obligationem nõ perimit.h.d.

Paulus reſpõdet unũ

Plures mandatores qui tenentur pro alio tenentur inſolidum ex mandato.ex ſententia vo ſimpliciter lata tenentur in viriles.h.d. de hoc habemus vnam Rică.C.ſi plu.vna ſen. ¶ No. glo.que eſt hic que dicit ꝙ plures qui tenentur inſolidum poſſunt omnes conueniri inſolidũ. quod intellige hoc adiecto ꝙ vna ſolutio ſufficiat.alias eſſet cõtra.l.i.C.de fideiuſ.dixi plene C.de duobus reis.l.ij.vbi vide ⁊c̃.

Ille[a] illi ſalutem.

Dieſ adiecta cauſa limitãde obligationis non liberat debitorem exiſtentem in mora.h.d.vel ſic. Mandatum tempore limitatum poſt moram erit perpetuum.h.d.

Paulus reſpondet nõ

Cautio idonea intelligitur cum fideiuſſore[b] vel pignore.h.d. Hic habes vnam glo.de illa queſtione facias me ſecurum ad conſilium vnius ſapientis:de quo vide in.l.in illa.de here.inſti.dixi in.l.ex ea parte.in prin.de verbo.obli.

c ## Reditor.

[c] Pendente appellatione mãdatoris poteſt conueniri reus. ¶ Op.de.l.quotiẽs.§.ſi creditor.ſ̃.de pecul.So.aliud in cauſa appellationis vt hic.aliud in principali ut ibi ſʒ Dy.⁊ Jaco.de are.i.l.ſi.j.de verbo.obli. quod dic vt ibi.

Ad eum[d] qui uxorem.

Mandatum quod fit propter vtilitatem mandantis ei actionem mandati contra tertiũ non parit hoc dicit.

Duobus.

[e] Plures mãdatarij tenẽtur inſoliduʒ.h.d. Et glo. in precedenti.l.tetigit iſtud contrarium ⁊ eſt clariſſimum.⁊ glo.intelligit hic plures mãdatores teneri inſolidum ſi eſt actum. Contra.l.prox.§. paulus.ſ̃.eo.⁊ inſti.de fideiuſ.§.ſi plures . So. quandoqʒ ſunt plures mandatores intercedentes pro alijs:tunc non eſt dubium ꝙ tenentur ĩſolidum etiam ſi nihil eſt dictuʒ : vt in cõtrarijs. quandoqʒ ſunt plures mandatarij qui tenentur principaliter pro eorum adminiſtratione ꝑ eis non pro alijs.tunc aut eis eſt cõceſſa adminiſtratio inſolidum ⁊ inſolidum tenentur:ut.l.antepenul.j.de cu.bo.dã.aut non eſt conceſſum inſolidum:⁊ tunc tenentur pro parte niſi aliud dictũ ſit:vt hac glo.⁊.l.pluribus.ſ̃.de procur.⁊c̃.

Si inter maritum.

[f] Si vir ut vir alit vxorem debet habere vſuras dotis integras. ſed ſi alit ut miniſter debet habere vſuras dotis vſqʒ ad concurrentem quantitatem alimentorũ hoc dicit.nouus caſus eſt.

Ex.§.ſequenti.

¶ Que verba conferant liberam voluntatem:⁊ que arbitrium boni viri.

Lucius ticius.

Si negociuʒ cõmittitur in procuratoris liberam voluntatem ſm naturam contractus:hoc agi intelligitur vt dolus malus abſit.h.d. Quem caſum no.quia forte non habe res ita alibi clare. ¶ No.ꝙ hic ſunt verba[g] per que confertur aliquid in liberam voluntatem.ſ. vti vis.ſed ſi dixiſſet prout tibi videbitur ⁊ placebit:vel ſm tuum arbitrium:vel prout putaueriſ tunc intelligitur ſm arbitrium boni viri:vt.l.thaxs.§.ſororem.⁊.l.fideicommiſſa.j.de fideicom.lib. ¶ Secundo no.ꝙ vbi cõmittitur[h] in liberã voluntatẽ intelligitur tamẽ excludi dolus. Sed contra hoc videtur tex.in.l.cum quidaʒ.j.de le.ij.vbi indignus poteſt eligi.Solutio fateor ꝙ ĩdignus poteſt eligi dum tamen dolus abſit. ⁊ ꝑ hoc ſit cautus cõmittens aliquid:quia aliud eſt concedere arbitrium ⁊ aliud liberaʒ voluntatẽ. ¶ Item no.ꝙ per iſta verba ꝙ poſſit ipſe facere quicquid ipſe dominus:videtur concedi libera adminiſtratio vt in emptore ⁊c̃. Idem ergo eſt dicere plenum mandatum ſicut liberum: vt .l.ſi procurator.C.de procu.[i]

Idem quero.

Ex facto domini ſeruus non põt cõueniri hoc dicit.

c ## Um controuerſia.

Ex mandato vt patiatur quem agere poteſt mandator conueniri vt conſequatur quod ad eum peruenit.h.d.

Mandauit.

Mandati agitur ſiue quiſ mandatum ipleat ſiue aliquid equipollens faciat.h.d.iſte.§.

¶ Pro ſocio. Rubrica.

s ## Ocietas.[k]

In ſocietate omnium.

¶ Oppo.dominium ſine poſſeſſione non queritur:ut.l.traditionibus.C.de pac.dicũt quidã hic ſpeciale.tu dic ſicut tex.dicit traditione.ſ.ficta.videntur enim inuicem cõmuni iure poſſidere.⁊ ideo ſi alio titulo vniuerſali omnia bõa vniuerſaliter transferentur requiretur traditio . ita no.per glo.j.pro dote.l.i.in princi.que eſt notabilis ex hac.l.⁊.l.quia.⁊.l.ea uero.j.eo. ¶ No. ꝙ difficilius ſeparantur iura ⁊ actiones ꝙ̃ res corporales.ſimile in.l.quis ergo caſus.ſ̃.de peculio.⁊ ponit glo.exemplum de charactere qui imprimitur in ſacramentis ⁊c̃.

e ## A uero.

De illo.

Juſta hereditas[l] proprie dicif que ab inteſtato defertur.h.d. ¶ Op.j.de verb.ſig.l.lege.So. hereditas que ex teſtamento defertur obuenit mediante teſtamẽto.[m] ea que defertur ab inteſtato obuenit immediate.⁊ verba contrahentium debent intelligi prout proprie ⁊ imediate referũtur ad aliqd ita no.ex hac.l.⁊c̃.

s ## Ocietatem.

Oppo. dicif hic ꝙ ſocietas contrahitur re. Contra.j.ea.l.vt hic pro ſocio.glo dicit ꝙ debet hic capi copulatiue ⁊ re ⁊ verbis hoc eſt verbis interueniente re.tu dicaſ ꝙ ſocietas poteſt contrahi re hoc eſt pacto quodaʒ declarato ipſo actu.ar.j.e.l.plane.⁊.l. itaqʒ

ADDE Ol dra.conſilio lxviij.
c ¶ Reditor.In prin.huius.l.⁊c̃.latius p bar.in.l.in duobus.§.i.de duo.re.⁊ vide ad iſtum tex.cuʒ glo.no.bal.in.l.i.ad fi.C.de diuer.reſcri.
d ¶ Ad euʒ.⁊ ille ẽ ſing.caſuſ ſecũdũ bal.in.l.i.C de neg.ge.⁊ faciũt no.in .l.ſi mãcipiũ datuʒ.C.de neg.geſt . ⁊ no.Bal.i.l.generaliter.in pe.col.C.de non nu. pecu.
e ¶ Duob⁹.in prin.hui⁹.§.⁊c̃.adde que no.bar.in.l.ij.§.ſi.⁊ in.l.iij.ff.de cura.bo.dã.⁊ adde bar.in.l.candem in.iij.col.de duobus reiſ ⁊ ad materiã huius.§.vide bar.in.l.i.ſ̃.de of.cõſul.⁊ i.l.pluribus.ſ̃.de procur.⁊ in l.i.§.ſi pluces.ſ̃.de exercitoria.
f ¶ Si inter maritum.in prin.hui⁹ iſte tex . decidit no.q.d qua ꝑ Jmo.in.l.continuus . §.cum ita.d v̄.ob.⁊ hic ẽ glo.no.faciens ad.q.an ſi heredeſ viri alũt vxorẽ infra annuʒ poſt ſo.ma.⁊ maiores recipiant fructus ex poſſeſſiõib⁹ vxoris quos expẽdãt in alimentis eius ꝙ heredes non tenẽtur vxori reſtituere ſupfluuʒ de qua per barto.i.l.diuortio.i pn.ſol.ma.⁊ iſte tex.decidit.q.de qua ꝑ guido.de ſuʒa.in.q.incipiente qõ ta

ADDE bñ facere ꝙ voluit Bal.conſilio . xvij.li.iiij.
i ¶ C.de p.cu.l ſi.hui⁹ l.⁊c̃.vid bar.in.l.pcu.cui libera.ſ̃.d pcu.⁊ i.l.i.circa fi.ſ̃.d of.pcu.ceſ.⁊ h adde tex.i.c.ſi.de dila . ⁊ ibi p.d.ant.⁊ bal.i.l.i.in fi.de bo.ma.⁊ ibi an propter talia v̄ba poſſit vẽdere vel donare.
k s ¶ Ocietas.in pn.huius.l.⁊c̃.adde bar.in.l.traditionib⁹ C.de pac.⁊ in.l.ideo.de cõdi.furt.et bal.ſequiſ i l.q tibi.C.d here.vẽ.⁊ an actio pro ſocio ſit formãda nomie ſocietatis vel ſingularium perſonarum in libello.vide bal.i Rubrica.C.eo.i.i.col.Quid ſi legitia hereditas que mihi aliaſ debebatur ab inteſtato ſit relicta in teſtamento:vide barto.in .l.i.C.d leg.
l ¶ Juſta hereditas.Sʒ quid eſſet in caſu huius.l ſi hereditas que alias mihi debebaſ ab inteſtato ſit relicta in teſtamẽto vide bar.in.l.ij.de leg.i.
m ¶ Mediãte teſtamento.vid raph.cu.in.l.ex facto.§.fin.j.ad tre.

a n Ec adiecit.ad iſtam.l.vide bar.in.l.ita ſtipulatus.in.iiij.op.prime partis.de verbo.obliga.

b ℭ Intellectum huius adde Jo.de imo.in.l.centurio.in pe.har.de vulga.ꝛ pupil.

c o I cōuenerit.in prin.huꝰ ꝛc.et ad hanc.l.vide ꝙ nota. ſcribit barto.in.l.cū ſcimus.C.de agri.et cenſ.li.x.ſ3 qd ſi iter pluref ſocios ɔcta ē ſocietaſ ad certū tps an ſicut capitale nō d3 minui ita nec lucrū:et videſ ꝙ nō:q2 lucrum aſſumit ſibi materiā illā quā hēbat capitale.l.fi.C.ð frumē.vrb.cōſtā.li.x. et ibi bar.reliquit ſub dubio forte.
ADDE qd ſi eſt ɔcta ſocietas vſq3 ad certuz tēpus et vnuſ ponit opas et alter pecuniā cōtingit ꝙ alter moriſ.j.tps an ſocietas ſit diſſoluta ita ꝙ pecūia debeat reſtitui vide pe.de ancha.cōſilio.cccluxxxv.ꝛ quid ſi cāu fortuito ſors ſit ꝑdita.ꝛ qualiter probetur amiſſio ſortis vel merciuz.ꝛ quid ſi ꝓpter partialitates ſocius amſit vide Bald.conſilio.ccxxvij.ꝛ clv.iiij.li.ij.ꝛ qd ſi finiatur ſocietas annos vide eūdem bal.cōſilio.cclxxv.ꝛ qñ vnus ē in periculo capitalis alter non qualiter debeat fieri diuiſio ꝛ quid de expenſis vide ro.conſilio.cccclxxv.

ꝛ quod ſequitur uerbis.i.cōſenſu declarato verbis.ꝛ iſta ſunt vtilia ad queſtionem de duobus fratribus ſimul habitantibus:quomodo videā tur re ipſa contraxiſſe ſocietatē.de quo.j.e.l.cū duobus.§.idem reſpondit ꝛc.

c **Viri ſocietatem.** Societate contracta ſimpliciter lucra perſonalia tm̄ veniunt cōmunicāda.h.d.ℭ No.ꝙ ſimpliciter dicitur fieri qḋ eſt ſine diſtinctione vt hic. ꝛ in.l.eam quam.C.de fideicō.ꝛ.l. ita ſtipulatus.§.i.j.de ver.ob.ꝛ de fur.l. manifeſtiſſimi.§.i. ibi ſimpliciter ꝛc.ꝛ.l.i.j.de vul.ꝛ pu.l.i.§.ſi qs ſimpliciter.j.de verbo.obli.ꝛc.

n **Ec adiecit.** [a]No.ꝙ beneficia ſemper preſumuntur ob merita precedentia : ut.ſ̄.ti.i.l.idemq3.§.fi.

o **Ed ſi adiiciatur.**
No.ꝙ vnum verbum ſpeciale additum alteri verbo generali reſtringit ſignificatum eiꝰ. ꝛ intellectum huius[b] poſui plene in.l.qua vinuz.§.cui dulcia.j.de vi.tri.ꝛ ole.le.vide glo.ꝛ ſolue contrariuz.l.ſi qñ.ꝛ.l.ſi ſtipulatus ꝙ i.l.ſi ſtipulatꝰ ſunt ꝟba omnia diuerſa.hic ſe habent vt genꝰ ꝛ ſpecies.ꝛ ſpecies reſtringit genus ex preſumpta voluntate contrahētium ex eo ꝙ cōmuniter ſic fieri ſolet:vt.ſ̄.eo.l.coiri.

Ex.l.ſequenti.

ℭ Societatis pactū de nō diuidēdo ītelligiſ ſi pacta ſeruenſ:ꝛ ſociꝰ ñ ſit rixoſus.ꝙ facit ad fratres qui ſunt prohibiti diuidere ꝑ teſtatorez.

o **I conuenerit.** [c]ℭ Pactū de nō diuidēda ſocietate nil releuat.hoc dicit.ℭ Nota ꝙ iſta cōuētioꝰ de non diuidēda ſocietate intelligiſ ſi ſeruenſ mihi ꝓmiſſa. ſimile ī l.quero.§.inter locatorē.j.loc. ℭ Scḋo no. ꝙ iſta cōuentio habet condictionem niſi ſocius ſit odioſus vel moleſtus.quod eſt vtile ad queſtionez ꝙ pupillus nō poteſt prouocare ad diuiſionem ſocium:vt.l.ſi pupillorum.j.de re.eorū.qḋ intelligitur niſi pupillus habeat ſociuz odioſuz vel moleſtum.ad quod facit quod no.in.l. iubemus.C.de ſacroſan.eccle.ibi poteſt diuidere ꝛc. hoc etiam tene menti:quia teſtatoreſ ſepe apponunt in teſtamento[e] ꝙ fratres non poſſunt diuidere.intelligitur eniz ſub iſtis ɔdictionibus ꝛc.

Ex.l.ſequenti.

ℭ Qui debet ex diſpoſitione.l.mittere procuratorem intelligitur ſi ei eſt idoneū inuenire. ꝛ eo ipſo ꝙ locus eſt inſignis preſumendum eſt ꝙ inuenire poteſt.

i **Idem querit.**[f] Ibi ſ3 hoc non alias.
ℭ No.ꝙ vbicunq3.l.dicit ꝙ aliquis de=

d ℭ Conuentio no. pro ſcholaribus idem no. ꝙ facit ad ea q̄ dixi in.l.ſerui electione.§.fi.de leg.i.ꝛ late Bal.in.l.i.C.qui teſta.fa.poſ.ꝛ ita etiam allegat iſtum tex.no.Bal.in.d.l.iubemus.in.i.col.fallit hec.l.niſi tempore contracte ſocietatis ſocius ſciuiſſet conſocium eſſe rixoſum ſecundum Jaco.de are.in.l.plenum.§.equiti.de vſu.ꝛ habi.per illum tex.ꝛ ibi habeo apoſtillam ſuper textu.

e ℭ In teſtamento.vide per glo.doc.ꝛ in.l.fi.C.communi diuidun.

f Idem.in pri.huꝰ ibi lex dicit.Que autē culpa veniat ī hac actione

i vide bal.in.l.pignus.in.xiiij.q.C.ð pig.ac.ꝛ vide.j.e.l.ſociꝰ ſocio

g ℭ Procuratorem non miſit.ſi aliquis tenetur mittere procu.intelligitſſi de facili poterit habere.adde Ang.in.l.i.§.iij.ſ̄.ſi quis caut.

h ℭ Imputatur marito.no.ad probandam negligentiam ꝛ in genere de qualibet vide no.per Barto.in conſilio cariſſime domine iſti noſtri mitiſſimi.ꝛ quod habetur in.l.tutor qui.§.penul.de admi.tuto.ꝛ in.d.cōſil.etiam de modo probandi diligentiam.ꝛ barto.in tractatu de teſte.in verſi.lata culpa.ꝛ in.l.de pupillo.§.ſi quis ipſi pretori.in penul.col.de ope.no.nūc.vide de hoc que ponunt docto.moder.vtrū citatus ad locum non tutuz teneatur comparere ſi habet idoneuz:vt per Bald.ꝛ Ange.in.l.de etate.ff.ad tre.ꝛ ibi etiā per Imo.

buit ꝓcuratorez mittere debet intelligi ſi ei erat facile idoneum reperire:ꝛ ſic videtur ꝙ tu q vis aliquem repellere.ideo quia procuratorem non miſit[g] debes probare ꝙ de facili habere poterat.hoc etiam dicebam in.l.ſi ab hoſtibus.j.ſol.ma.vbi imputatur marito[h] ſi medicos nō adhibuit ad curandum vxorem : d3 intelligi ſi facile erat ei habere eos.Non enim cogitur mittere ī aliam ciuitatem pro eisꝭ ut hic.puto tamen de ꝓcuratore aduocatis ꝛ medicis ꝙ eo ipſo ꝙ eſt ciuitas vel locus īſignis[k] preſumatur ꝙ tales poſſunt de facili inueniri. hoc probatur.j.de excu.tu.l.ſi quis duas.§.ſunt ꝛ queda3.expreſſius hodie in.c.ſtatutum.de reſcriptis in vi.De iſtis āt factoribus ſeu inſtitoribus nō ſic dico:qa quandoq3 q̄tūcunq3 ſit locuſ inſignis nō poſſunt haberi de facili quibus iſta negocia cōmittanſ.Ratio differentie[l] quia aduocatus ꝓcurator vel medicus poteſt ſimul ꝛ ſemel habere curam pluriū cauſarum vel hoīum.Iſti autem inſtitores non poſſunt preeſſe niſi vni negocio.ideo ſic de facili non reperiuntur.debet ergo probari qḋ multum no.quia nouum eſt ꝛc.

Qui igitur. Ius excipiendi tranſit contra ſingularem ſucceſſorem.h.d.cuz prin.l.ſe.ℭ Op.C.loca.l.emptorem.vbi ius excipiendi non tranſit ɔtra emptorem.So.hic eſt ius excipiēdi proprie.ibi vero non erat cōtra locatorez proprie exceptio:ſ3 magis actio: ꝛ vide ibi ꝑ Cy.in qōne q̄rtaᵐ ꝛc.

o **Ed ꝛ ſocius.**

Si abſenti. Ibi ad illum pertinere ꝛc.hoc ideo qa negocium geſſit noīe ſocietatis que iam finita erat ꝑ renunciationem.ſed ſi hoc ſciret ꝛ negociuz cōi nomine gereret:tunc deberent cōmunicare nō actione pro ſocio cum ſocietas ſit finita.ſ3 actione negocioꝝ geſtorum eo ꝙ renunciauit ratum habente:ut.j.eo.l.vt in condictionibus. in fi.ꝛ l.actiones.§.ſi poſt diſtractum.ꝛ de neg.geſt.l.ſi negocia.ꝛ.l.litis cōteſtate.§.ſi pecunie.quod tene menti.ℭ Et no.ꝓ queſtione quam habui de facto in ciuitate aſſiſij de eo qui vouit ad ſeruiendum eccleſie ſancti franciſci.Bar.

d **E filio pop.** Iſtud quod dicitur cōpenſari cōmodum cum damno intellige ſm ꝙ dixi in.l.ſi negocia.ſ̄.de nego.geſt.ꝛ ibi glo.notabilis ꝛc.

l **Ucius[n] libro.** Iſtam.l.declaraui in.l.ſi negocia.ſ̄.de nego.geſt. quando autem prima ratio debuit poni dico ꝙ quolibet tempore ſi aliter non eſt actum.

o **I quis[o] a ſocio.** Stipulatio pe

i ℭ Pro eiſ fac ad id qḋ no.Saly.in l.hac edicta li.§.is illud C.de ſecundis nupt.ꝛ no.in.c.ſignificaſti el.ij.ꝑ moder.de homici.ꝛ hic adde Bar.in tractatu de teſte.in ver.lata culpa.

k ℭ Inſigniſ iſtis addḋ barto.in.l.vi bonorum.ff.ð bono.poſ.ꝛ bal.i.l.iuris C.qui admitti.ꝛ viḋ bar in.l.qui ſeruum.in prin de verb.ob.ꝛ quod in ſimili no.barto.in.l.ſi tertiul de aqua plu.ar.ꝛ omnino Bar.in.l.continuus.§.item q inſulam.i fi.de verb.ob.vbi videtur velle ꝙ teneatur etiā ire non ad loca vicina.ꝛ ro.in.d.l.iuris ita limitauit no.ꝑ bar.h cū ſimilibꝰ.

l ℭ Ratio differentie.alia poteſt eſſe ratio:quia officiuz aduocationis eſt neceſſariuz:vt nota.in.l.ſancimus.C.de aduo.diuer.iudi.ꝛ quod no.in.l.numeruz.§.iudicandi.de mu.ꝛ hono.ꝛ quod no.in.l.i.§.viatorū.j.furti aduerſus nau.cau.ſtab.ſecꝰ i iſtis geſtoribus q2 volūtariū ē offiñ.l.i re mādata cū vul.C.māda.

m ℭ Cy.i.q.iiij.facit ſic an emptor teneatur ſtare ſocio.ꝛ ſic an emptor teneatur ſtare colono partiario.ꝛ vide bal.in.d.l.emptor.C.loca.ꝛ ad bar.hic adde eundem in.l.ſi tertius.§.ſi quis prius.in fi.in verſi.quero an ius excipiendi.de aqua plu.arcen.

n l Ucius.Qñ d3 reddi rō iter ſocios adde bar.in.l.neminē.C.de ſuſce.ꝛ archa.ꝛ i.l.ij.in fi.C.de nauf.li.x.ꝛ bal.i rub.C.e.in.ij.col.

o o I quis in fi.huius.l.adde bal.in.l.petens vbi allegat iſtum tex.ſm vltimum.in.iij.col.C.de pac.

a m Erito.in prin.huius.l.ꝛc̃.no.ꝙ qs preſumitur bonus.de quo vide late per Ja.de bel.in.l.omnimodo.C.de inoffi.teſtamento.

b c Um duobus.in prin huius.l.ꝛc̃.ꝛ quid ſi ſunt duo ſocij omniū bonorum vnus emit gabellas ꝛ promittit penā.alius venit cōtra cōtractum an incidat ī penā vide bal.ꝙ nō in.l.ſi patronus.C.cōmunia vtriuſq̃ iu. ADDE cuz duo ſint ſocij omniū bonoruz an vnus ex contractu alterius obligetur Pau.ð ca.conſilio.ccclxxxi.bal.cōſilio.xcvj.ꝛ cccccxx.li.ij.

e ¶Si in coeunda. facit qd̄ no.j.pro xi.§.poſt barto.ꝛ ibi vide per iſtū tex.decidit bal.in.l.ſi patronus.in ſi.C.cōia vtriuſq̃ iudi.ꝛ per iſtum tex.decidit bar.q.notabilem.in.l.i.C.de fruc.ꝛ lit.expen.

d ¶Damna.de intellectu huius.§.vide bal.in.l.i.i vlti.col.C.cōmo.ꝛ ad hūc.§.facit quod nota.ī l.ſi paſcenda.C.de pac.p pe.ꝛ bal.ad q.quam poſui in.l.vnita de dona.cā mor.ꝛ vide ad iſtum tex.ꝛ precedentē ſingulariter bal.ī l.i.in.ij.col.de fru.ꝛ lit.expen. adde qd̄ dixi in.l.qd̄ nerua.ð.depo.§.papinianus.Et dū dicit̄ hic de fratribus ſoluentibus condēnationē:an debeant ſoluere quilibet de ſuo ꝓprio ad de bal.in.l.ſi patruus.in iiij.col.C.cōmunia vtriuſq̃ iudi.ꝛ latius in tractatu ð duobus fratribus:vbi dicit ꝙ alter frater nō tenetur cōtribuere cōdēnationē fratris ſi frater fuit licite cōdēnatus.ſecus ſi iniuria iudicis:qa tunc dꝫ ſolui de cōi ſi erāt ſocij generales.allegat hāc.l.i.§.idē ꝛ.§.i.cum glo.ꝛ.§.papinianus.ꝛ iſta glo.ſing.ꝛ ſm imo.i.l.cū filius.in prin.de ṽ.ob.ꝛ ibi vide p bal.ꝛ vide ī §.ſi.j.e.lege. ADDE bal.conſilio.cccxxiiij.ꝛ.cclx.ꝛ.ccclxvi.li.ij.ꝛ conſilio.xl.li.iij.pe.de ancha.conſilio.ci.

e ¶Contracta ſocietas.vide bal.in.c.i.qui teſt.fac.poſ.ꝛ bal.in.l.ſi patronus.C.communi.vtriuſq̃ iudi.

nalis non nouat precedentem obligationem niſi ex cauſa non oneroſa factam.ſed ex actione facta per vnam tollitur altera quatenus cōcurrāt. h.d.¶Op.de.l.obligationū fere.ī ſi.j.de ac.ꝛ ob.Solutiones multe ſunt.ego do illaz ꝙ ibi preceſſit cauſa lucratiua:hic oneroſa vel ecōtra ꝙ ibi plene dic.¶Uidebitis iſtam materiam ī l.predia.j.de ac.empt.ꝛc̃.

s **J actum ſit.** Actio cōmuni diuidūdo nō tollitur per actionem pro ſocio:quia habent ſe vt excedentia ꝛ exceſſa.hoc dicit. quod no.multum declarat iſtam materiam.

r **Ei cōmunis.** Actio pſecutoria non tollitur p penalē nec ecōuerſo.ſꝫ vna pſecutoria aliaz bene tollit.h.d.¶Op.de fur.l.is cui.plures ſolutiones dant̄.illa ē vera ꝙ ibi dꝫ exponi furti.i.condictione furtiua.Op.C.ð fur.l.i.§.i.So.ibi actio ex contractu ꝛ actio ex maleficio competunt contra diuerſos.¶Op.C.de fur.l.i.Solu.ibi contractum eſt cuz vno:ꝛ alteri eſt factum furtum ꝛc̃.

m **Erito[a] autem.** In dubio quis vti p̄ſumitur iure ſuo.h.d.glo.dicit no.mirabilem p̄ſumptionem que preſumptio admittit̄ ad liberationem ut hic.nō ad ꝯdēnationē vt ui diſtis no.in.l.q iuraſſe.§.ſi pſ.ð.de iureiur.ꝛc̃.

c **Um duobus.**[b] Contra mandatuz vni factuz veniens conueniri nō poteſt. ſecus ſi cōtra contractū ſocietatis venerit.h.d. Primi dicti ratio eſt: quia ī primo caſu fuit mādatum ꝙ reuocare licebat.¶Secūdo caſu fuit ſocietas ſiue contractus pro ſocio ī quo penitere non licet ꝛc̃.

Uenit autem. In hoc iudicio venit dolus ꝛ culpa. hoc dicit.

Si in coeunda.[c] Quando vnus ponit operam alius rem in ſocietate etiaz venit dolus ꝛ culpa. ¶No.in fine glo.ꝙ punctus ponitur ꝓ copula.ſimile in.l.precia.j.ad.l.falcidiaz.ꝛ ad carbo.l.ij.§.due.ṽ.vel inſtrumenta.

Damna.[d] In hac actiōe qs nō tenet̄ ð caſu fortuito etiam ſi rē extimatā recepit.Itē furtum in dubio culpa eius q patitur factum eſſe preſumit̄.h.d.An extimatio faciat tranſire periculū dixi vobis in.l.ſi vt certo §.i.alias.§.ſi duobus.ð.commo.An furtum in dubio preſumatur factum culpa eius qui patit̄. ¶No.hic glo.ſed aliter no.inſtit.qui mo.re cōtra.ob.§.penul.ꝛc̃.

Quidam ſagariam. Bona q̄ ratione ſocietatis obueniunt inſimul ſunt cōmunicanda.hoc dicit.

f ¶Et meuiū.an ex cohabitatione ꝛ cōi victu inducatur tacita ſocietas ꝛ quo.ꝛ quo ad qd adminiſtrando oīa bona ſimul in victu ꝛ veſtitu videt̄ dicendū ꝙ nō niſi quo ad expēſas victus ꝛ cōicationē redditu ū ꝛ fructuum p.l.i.§.ſi qs hoc iterdicto cū glo.in ṽ.quoaduſq̃.ff.de itinere act.priua.ꝛ ibi bar.ꝛ q̄ habet̄ in ca.ſi duo fratres.vbi tex.in titulo de fratre.de nouo bone.ſi.i veſti.vbi ꝓbat̄ ꝙ emptum vel acꝗſitū ab vno nō ꝑtinet ad aliū.ꝛ bal.ꝛ ange.in.l.ſi.C.de colla.ꝛ ange.in.l.ſi duobus de nego.geſt.ꝛ bal.i.c.i.de bñficio fratris.ꝛ bar.in d.l.ticium ꝛ meuium.§.altero.j.de admi.tuto.ꝛ hic ꝛ in.l.ſi patruus.C.cōi.vtriuſq̃ iu.ꝛ ibi omnes.ꝛ bal.in addi. quas fecit ad tractatum bar.de duob[9] fratribus vbi cōcludit ꝙ ſi nemo eoruz negociatur vel vnus tm̄ nō iducitur tacita ſocietas ſed ſi oēs negociant̄:ꝛ tunc quatenus cōicauerunt iducit̄ tacita ſocietas vltra illā negociationē.ꝛ p plura hoc ꝓbat.ꝛ iō īſert bar.in.d.§.altero.ꝙ ſi vnus forte emiſſet fundū ꝛc̃.vt ibi vide allegat.l.ſi vnus ð.codē.ꝛ ſaly.i.d.l.ſi patru[9].tꝫ ꝙ oēs fruct[9] ꝛ reddit[9] iſto caſu cōicāt̄ tm̄ nō iducit̄ tacita ſocietas omniū bonorū adeo ꝙ ſi fūdum acqrat noīe ꝓprio ī cōione ꝙ ille fundus ſi venit ī cōione.vide q̄ habui i.c.audiſti.de pſcri.ī vbo p hoc dico ꝙ cōſilium qd̄ dat Cy.ibi.vt.l.ſtipulatio ħ mō ꝛc̃.ꝛ ibi vide de hoc articulo. ADDE pe.ð anch.ꝯſilio.ccciii. vbi ponit de tribus fratrib[9] quoꝝ vn[9] erat doctor alter mercator alter ruri operā dabat ꝛ omnia cōmunicabant.vide etiā ro.conſilio.ccxcj.ꝛ.iij.ꝛ conſilio.ccxxiij.pe de ancha.cōſilio.cxlviij. bal.conſilio.cccxvij.lib.i.ꝛ.cccxvij.lib.ij.

g ¶Teſtamenti factionem.qn̄ quis iurat non reuocare teſtamentū an poſſit facere aliud.adde bar.in.l.ſi quis in prin.teſtamēti.de leg.iij.adde ꝙ bal.in.c.i.§.itē ſacramenta.de pac.iur.ſir.tenet ꝙ nō obſtāte iura

Cum duo. Societas vnius negociationiſ nō porrigit̄ ad aliā negociationem.h.d.

Ex.§.ſequenti.

¶An pecunia ſoluta ꝓ maleficio fratris debeat ſibi imputari in partē.Et an ſi abſq̃ ſua culpa fuit redemptus ab hoſtibus:ibi.No.Et q̄liter inter fratres ſimul habitantes tacita ſocietas contrahatur:ibi.Item ꝙ hac.l.

Papinianus. Quod fratres q habent bona cōmunia aliunde querunt non eſt in cōi redigendū.h.d.[f] No.q.glo.ſi vnus ex fratribus committit maleficiū ꝛ ſoluit dꝫ intelligi de ſuo proprio.quod intelligit̄ qn̄ maleficium fuit cōmiſſum poſt mortē patris:ſed ſi patre viuo cōmittit̄ maleficium ꝛ pater ſoluit cōdēnationem:an poſtea poſt mortem patris tp̄e diuiſionis detrahatur de parte ſua dixi in.l.id quod.§.ſi cū ſeruum.de pecul.leg.¶Sed qd ſi dū viuit pater filius capit̄ abſq̃ ſuo delicto an poſtea cū diuidant ſibi imputet̄ in partē:Guil de cu.dicit i.l.frater a fratre.ð.ð ꝯdi.idē.[f] Itē ꝙ hac.l.dr̄ dꝫ intelligi ſm Rizar.malūb.ꝛ Ol.niſi īter fratres coeat̄ ſocietas tacite.pōt eniꝫ reipſa tacita ſocietas ꝯtrahi:vt.ð.eo.l.ſocietas.ꝛ.l.plane.ꝛ.j.e.l.itaq̃.vñ ſi fratres cōſueuerunt inuicē cōicare lucra vr̄ inter eos contracta ſocietas[e] ſm p̄dictos doc.Ego iſtū paſſum examinaui in.l.ticiū.ꝛ meuiū.[f]§.altero.j.de admi.tuto.tm̄ ꝓ mō dico qn̄ plures fratres ſtāt ſimul ſi qdē aliqs eoꝝ eſt pupillus cū eo nō pōt videri cōtracta ſocietas: vt .l.in ꝯdictiōibus.ð.eo.ſi vero vterq̃ eſt maior tunc ſi qdē habent hereditatē paternā tm̄ nunq̄ ex hoc uidet̄ inter eos ꝯtracta ſocietas: vt.l.ex parte.ð.fa.her.ſed ſi aliqd negociant̄ ſi qdē vnus tm̄ ꝛ alter nō:tunc idē niſi ſit aliqd ex quo p̄ſumi poſſit ſocietas ꝯtracta. ſed ſi negociant̄ ambo ꝛ ꝯſueuerunt ponere in cōi ex hoc inducitur ſocietas.tm̄ aduertendū ꝙ nō inducit̄ ſocietas oīum bonoꝝ:ſed ſocietas illius actus tm̄ nā in iſtis q̄ preſumūt̄ ex actib[9] nūq̄ p̄ſumūt̄ vltra q̄ actus ſe extēdit:vt.C.ne vx.pro marito.l ſi.ꝛ.j.ð iti.actuq̃ ꝑua.l.i.§.ſi quis iterdicto.ibi vſq̃ ad eū actū.

Ex.§.ſequenti.

¶Nō valet donatio oīum bonoꝝ preſentium ꝛ futurorū ēt ſi dicat ſi ꝯtingat teſtamētū illud reuocari ex nunc dono:ꝛ ēt ſi iurat nō reuocare teſtamentū.de hoc vide ēt in.l.adeo.j.eo.

Idem reſpondet. Pactum per quod aufertur alicui libera teſtandi facultas etiaz per indirectum nō valet.h.d.¶No.ꝙ ēt per indirectum nō poteſt quis auferre ſibi liberam teſtamenti factionem[g] ꝛ ſm hoc videtur ꝙ quando aliquis donat omnia bona ſua preſentia ꝛ futura nō valeat:vt no.C.ð pac.l.ſi.per hoc dico ꝙ conſilium qd̄ dat Dy.in.c.qd̄ ſemel placuit ex̄.de reg.iur.li.vj.vbi dicit ꝙ ſi cōtingit teſtamētū

iſtud infirmari ex nunc dono oīa bona mea ⁊c. aufert liberā teſtamenti factionē ꝑ indirectum: vt.l.ſtipulatio hoc modo.j.de ꝟbo.ob. Et per hoc ēt dico ꝙ qñ qs iurat nō reuocare teſtamentū ꝙ tale iuramentū nō valet. ⁊ lʒ quidam dicāt ꝙ poterat facere teſtm̄: ſed erit periurus: vt Jo. an. poſuit in mercurialibus. tamē ego dico ꝙ nō erit periurus. ar.l.ſtipulatio hoc modo.j. de ꝟ. obli. ⁊.C.de pac.l.fi. nā ſi non eſt obligatorium. ⁊ ꝯtra bonos mores pſtitū vt i.c.nō ē obligatoriū. extra de reg.iur. ergo ⁊c. ō quo dicā i.d.l.ſtipulatio hoc modo ⁊c. Ex.§.ſequenti.

¶ Condēnatus in centuʒ q̄ ſi non ſoluerit.j.x. dies amputetur ſibi manus: an elapſis.x.dieb[9] iudex poſſit executioneʒ facere i bonis ꝯdēnati

Idē reſpōdet ſocius.

Qui plures hʒ vias poteſt eligere leuiorē.h.d. ¶ No.lʒ in aliquem tranſeat dñiuʒ ipſo iure nō tñ tranſit poſſeſſio. dixi.in.l.cōmiſſa.j.de publi. ⁊.C.de ſacroſan.eccle.l.fi. ¶ No. ad queſtionē quā cōſului[9] nō ſunt multi dies. quidā fuit condēnatus in quingentis libris quā pecuniā ſi nō ſolueret infra.x.dies deberet ſibi amputari pes. nō ſoluit qngentas infra.x.dies. mō poteſtas faciebat executionē in bonis cōdēnati. opponitur ꝙ nō poſſit: qa illa pena pecuniaria fuit tranſlata in penam corporalem: vt.l.i.j.ad.l.falcidiam ⁊ facit iſte.§[b].ad illam.q.quam decidi per iſtam l.⁊ per plures alias ⁊c.

n **Ec quicquam.** Nota glo. ſuper verbo accidunt ⁊c.

s **I id quod quiſqʒ.**

Si res perit anteq̄ ſocietas ſit contracta perit ei cuius eſt. ſi poſt contractā ſocietateʒ perit: cōiter perit.h.d. vel aliter ſi ſocietas ſit re. rerū ipſarum collatione perficitur. ſi ſit per contractum nō dicitur perfecta niſi celebreſ ꝯtract[9].

Si filiuſfa. Filius emancipatus poteſt pro ſocio conueniri ipſe ⁊ pater de peculio ⁊c.

Si ſeruus. Alienatione extinguiſ ſocietas que uidetur tacite reintegrata ſi in eodem actu manumiſſus ꝑſeuerauerit.h.d.

a **Deo autē morte.**

Nō pōt cōueniri vt ſocietas trāſeat ad heredem[c] niſi in ſocietate vectigaliū.h.d. Not. ꝙ per pactū nō pōt fieri ꝙ ſocietas tranſeat ad heredes. rō quia impedit liberā teſtamenti factionem: ut.l.cū duobus.§.idem reſpōdet.ſ.e.

¶ Ex quo no. ꝙ pactum ꝑ qḋ impediſ libera teſtamenti factio nō valet. ꝑ qḋ dico ꝙ ꝯſilium qḋ dedit Dy. ex̄ ō reg.iur.li.vj.i.c.qḋ ſemel placuit nō valet: vt dixi plene in.l.ſtipulatio hoc modo. j.de ꝟbo.ob. ¶ Itē nota ꝙ ſocietas vectigaliū nō tranſit ad heredē ſi heres nō eſt aptus ⁊c.

s **Ocium qui in eo.**

In hac actione poſt morā veram vel ſictam veniunt vſure ⁊ intereſſe contra ſocium. ſecus contra heredem ſocij.h.d.

Ex.§.ſequenti.

¶ Que damna ⁊ que lucra ſint cōmunicanda ⁊ de donarijs factis ambaſiatoribus mediolanēſibus an illa eſſent communicanda.

Socius. Dāna ⁊ lucra contemplatione ſocietatis obueniētia ſūt cōmunicanda. ſecus ſi contemplatione perſone obueniunt: lʒ hui[9] ſocietas fuerit occaſio. vides ergo ꝙ hec.l. corrigit precedentē in dānis medicinarum. ſed an corrigat in alijs dubitatur. glo. hic multum ſe inuoluit. hʒ veritas eſt illa quā dixi tibi in ſummario. nā hec verba propter ſocietatem poſſunt intelligi duobus modis. vno modo hoc eſt contemplatione ſocietatis: tunc dāna ⁊ lucra veniūt cōmunicanda: vt.l.cū duobus §.quidam.ſ.eo. alio modo poteſt intelligi propter ſocietatem hoc eſt ꝙ ſocietas fuit occaſio remota. verbi gratia ꝓpter ſocietatem habui neceſſe accedere ad curiam principis: ⁊ dum coraʒ ꝑncipe tractareʒ negocia placui principi ex quo donauit mihi caſtrum. certe hoc nō facit cōtemplatione ſocietatis: ſed perſone mee tm̄: lʒ nūq̄ habuiſſeʒ nec acceſſiſſem niſi ꝓꝑ ſocietatē. certe iſtud nunq̄ venit cōmunicandū vt hic i ſi. eodē modo in dānis: vtputa dū eſſeʒ abſens ꝓpter ſocietatem cōſanguineus meus fecit teſtamentuʒ ⁊ inſtituit extraneū qḋ nō feciſſet ſi ego fuiſſem preſens vt hac.l. ⁊ per predicta dico ꝙ eſt hic caſus de.q. ambaſiatorum[d] mediolanenſiuʒ: vt donatio eis facta ab imperatore non ſit cōmunis. de qua per glo.in.l.qui proprio.§. procurator: vt in ceteris.ſ. de procuratoribus. ⁊.l.ſi ꝟo negocium.j.ſo.ma.⁊c. ¶ Itē iſtam.l. allego ad q̄ſtionem de duobus fratribus quorum vnus cū pecunia vadit ad curiam regis vel principis ⁊ ei ſimilia dona vel lucra obueniunt.

e **I ticius.** Si preciū rei cōmunis cum ſocio putatiuo diuiſeriʒ a vero ſocio. ille putatiu[9] conuenitur: non ego cum partem precij receperim.h.d. Ex.l.ſequenti.

¶ An frater conuentus a fratre habeat beneficium huius.l.⁊ quid de filio qui non eſt cōis.

mento ſi fiat ſm̄ teſtamentum tʒ: q: inter teſtatorē ⁊ heredē nō eſt obligatio que poſſit tali iuramento cōfirmari. vñ ex quo non ſurgit ius aliquod per tale iuramentum mihi teſtatori erit in hoc inutile iuramentū. vt in ſimili dicimus.C.de arbi.auc.decernimus. lʒ Ja.bu.dicat ꝙ forte iuramento eſt ſtandum. tñ male dixit per.l.ſtipulatio hoc modo cōcepta j.de verbo. ob. nā nō poteſt iurās facere ꝙ legeſ nō habeant locum i ſua diſpoſitione .l.nemo pōt de le.i.l. ius publicū.C. de pac. ⁊ hoc tenet Cy. in l.i.C.de ſac. ſanc.ec. ⁊ iō fuit queſtio de facto i rege aragonū qui habebat duos filios vni aſſignauit regnum aragonū alij regnum maioricarum ⁊ iurauerunt ipſi fratres perpetuo dictaʒ diuiſionē ratam habere auctoritate interueniēte ⁊ ꝯſenſu regis. poſtea idē dñs rex fecit iter filios quaſdaʒ ſubſtitutiones quereba ſ quid iuris. ⁊ bal. ſequendo oldradum dicit ꝙ iſta diſputatio ē ordinatio ſupꝑmi iudicij diſpoſitionem ſeu ordinationem preueniens. ar.l.tale pactuʒ §.fi.ſ.ō pac. adde bar. in .l.ſi quis in ꝑn.teſtamenti.de leg.iij. adde bal. in repetitiōe.l.i.ad ſi.C.de ſac.ſan.ec. ⁊ ꝙ tale iuramentum nō impediat: ſʒ teſtamentuʒ firmat bal.i auč.ſacramēta in.vj.col. C.ſi aduer.vē. ⁊ ibi bu. ⁊ bar.in.d.l. ſtipulatio h mō. ⁊ bal.in auč.hoc inter liberos.C.de teſta. ⁊ facit qḋ no.bal.in.l.pactum.in.v. oppo.C.de colla.quicquid dixerit in.c.moribus ſi de feu.ſue.contro. inter do. ⁊ agna. ⁊ per imo.in.c.cum contingat in primo membro. ⁊ Jo.an. in ſua.q. Marchus fecit teſtamentū. per Bal.in addi.in titulo de iſtru.edi. in.xi.col.ꝟ.qñ teſtamentum. ⁊ ibi Jo.an.tenet idē in ſua.q. alias conſilio incipiente. Marchus fecit teſtamentum ⁊ iurauit.

ADDE lʒ etiam poſuerim in.d.l.ſtipulatio ꝙ oldra.conſilio.cclxvij. ponit in terminis de eo qui iurauit nō reuocare teſtamentū ⁊ pau.de ca.cōſilio.ccclxxxj.bal.conſilio.ccv.li.i. ⁊ de rege aragonum vide oldra.cōſilio cclxxi. ⁊ potiſſima ratio ibi fuit quia regnum indiuiſibile vide abb.etiaʒ conſilio.xli.⁊.xlviij.lib.ij.

a ¶ Ad quam conſului. contrarium videtur tenere bal.in.l.cōmiſſorie.C. de pact.inter emp.⁊ ven.⁊ in.l.i.in antepe.col.i.x.q.C.de his qui pe.no. ⁊ vide omnino Ludo.in.l.i.§.⁊ poſt operis.j.de ope.no.nun. ⁊ adde barto.in.l.ij.j.de publi.iudi. ⁊ imo.in.l.ita ſtipulatus.in.xviij.col.de verb. obliga. ⁊ vide omnino per.d.Raph.ful. in auč.ſed nouo iure.de ſeruis fugi.vbi no.loquitur.

b ¶ Et facit.iſte.§.cum bar.tranſit bal.in.l.commiſſorie.C.de pac. inter empt.⁊ ven. ⁊ Imo.in.l.ita ſtipulatus.la grande.ſ.de verbo.ob. ⁊ ange. in.l.ſi inſulā e.ti.facit qḋ no.bar.in.l. ſi ſtichus. in ꝑn.de pecu.lega. ⁊ bal. ⁊ alij.ſ. de in ius voc. ⁊ ange.in.l.ſi qñ .§.heredes. de le.i. vide Imo. in.c. adoardus.ō ſolut. ⁊ moder.in.l.ſi qſ id quod. de iuriſdi. om.iudi. vbi qñ loco peñ corporalis pōt ſbrogari pecuniaria vel econtra.

c ¶ Ad heredē. adde tñ ꝙ ſi fili[9] vel hereſ vtitur eiſdem inſtitoribus ad ſocietateʒ paternam deputatis quibus vtebatur pater ſocietas renouata videtur etiam ſi eſſet pupill[9] habens tutorem vt notāter dixit bal. in .l. mandatuʒ.in.iij.oppo.C.māda. ⁊ hic adde bal. in Rubrica. C.e. i ij.col. ⁊ ꝙ dicitur ſocietatē vectigaliū trāſire ad heredem intelligas de primo herede ſm̄ glo.in.l. nullam.j.e. Jo.fabri.ſingulariter in §.ſolum iſti.eo. dicit ꝙ virtute iuramenti poſſet trāſire ſocietas ad heredes: ſed rō bar.hic facit in contrariū iuncto.c.nō eſt obligatorium vide q̄ dixi.ſ.eo.in Rubrica.

ADDE quando ſocietas dicatur tacite renouata pau.de ca.conſilio.ccclxxiiij.bal.conſilio.cxiiij.ro.conſilio.cccclxviij.

d ¶ De.q.ambaſiatorum.⁊ facit ad.q.bar.in.l.ſi vero.§.i.ſol.ma.quia h videtur concludere ꝙ acqratur ambaſiatoribus ⁊ ipſam diſputauit odo. ⁊ concludit. aut donatio ſit ſub nomine proprio ⁊ acquiratur ambaſiatoribus. aut donatur tanq̄ ambaſiatoribus ciuitatis ⁊ acquiritur cōmuni. abbas ſicul.in.c.poſtulaſti de conceſ.preben. refert Jo.cal. coniungendo duas opiniones poſitas in.d.l.qui proprio. ⁊ dicit ꝙ ſi ambaſiatores erāt prius noti ⁊ familiares ei ad quē miſſi ſunt tunc cedant eis aut. erāt ignoti tunc inſpicienda eſt qualitas rerum donatarum. nam quedam preſumptiue magis conueniunt mittenti q̄ʒ ipſis vtputa ſi donaretur vnus leo. quedam conueniunt potius ambaſiatoribus: puta ſi donarētur veſtes q̄ eis congruentes eſſent. ⁊ cum hac diſtinctione tranſit abbas. lʒ dicat ꝙ bar.hic ⁊ i alijs locis per iſtum tex.tenuerit ꝙ cedant ambaſiatoribus.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

ſed dicit abb. q̄ iſte tex. preſupponit pro certo donationem factam fuiſſe ſocio pro eo: ſed. q. predicta procedit in caſu dubio. adde bal. poſt Cy. in .l. maniſeſtiſſimi. §. ſed cū in ſecunda. C. de fur. ad fi.

v ADDE Bal. conſilio. lvij. lib. primo.

a Erum. in prin. vide qd̄ dixi per iſtū tex. in. l. nō ſolum. §. q alienū. ſ. de procu.

b ❡ Qua tenetur. ⁊ hāc ſequit̄ bal. ſ ſ Jo. fabri. tenet ꝯ̄ i iſt. de act. §. ſ ⁊ ſi ql. ⁊ ibi vi de ꝑ doct. in v̄. ſecūdo tu hēs ſ q̄ ſi fideiuſſori nō daf̄ hoc bn̄fi ciū ⁊c. idem Bald. hic ⁊ pau. de ca. i l. ſi maritum ſol. matri. ⁊ Jmo. ff. de re iudi. i. l. ſi tm̄ cū ſequē. ⁊ bar. in. l. ⁊ ſi fideiuſſor. e. ti. ⁊ in. l. ſti chum. §. qd̄ vulgo. j. de ſo. ⁊ ē ſingulare ſ imo. in. l. cū filius in. §. i. de v̄. obli.

c ❡ Hoc q̄z. no. q̄ ſicut tacite cōtrahitur ſocietas: ita tacite diſſoluif̄. dixi vobis i .l. plane. ⁊ in .l. ſocietate. ſ. eo.

d Ctione. a ne. quādo dicaf̄ nata actio ꝓ ſocio dicit q̄ demū finita ſocietate: vt no. bal. in. l. i. in vlti. col. C. vt actio cū here. ⁊ ab heredi. vt ē glo. no. in. l. ſicut de ac. ⁊ obli. ⁊ vide bal. ⁊ ang. in l. i. poſt glo. i. v. col. C. ꝺ anna. excep.

e Emo. n i ꝑn. huius. l. ⁊c. declara vt ꝑ bal. i. l. i C. q teſt. fa. poſſ. ⁊ an vnus ſocius poſſit ſtipulari ſocietati ſue vide bal. q videt̄ tenere q̄ nō i. l. ſi abſētis. C. ſi cer. pe. vide tn̄ inno. quē ipſe allegat i c. dilecta de exceſ. pla. bn̄ faciūt no. ꝑ bar. in. l. eandē. de duo. re. ⁊ bal. i. l. ſi cū te. ſi cer tū pe. ⁊ ſ ad

Erum.

v [a] Socius nō condēnatur niſi quaten[v] facere poteſt vel dolo deſijt poſſe facere. qd̄ beneficium ad fideiuſſorem vel heredem nō trāſit. h. d. Hic dicitur q̄ ſocius ideo hȝ hoc bn̄ficium: quia ſocietas habet viȝ fraternitatis. quero ſi frater conueniatur a fratre vtrum habeat hoc beneficiū. glo. tenet hic q̄ nō. quod nota. ❡ Secundo habes hic q̄ fideiuſſori nō datur hoc beneficium. erit ne aliquod remedium: certe ſic vt fideiuſſor denunciet principali. ⁊ q̄ principalis veniat ⁊ ſuſcipiat in ſe iudicium: ⁊ opponat iſtam exceptionē in perſona ſua: lȝ fideiuſſor nō potuerit vt vidiſtis in. l. idem. §. generaliter. ſ. t. i. ❡ Tertio no. q̄ hoc beneficium competit defenſori. Sed que eſt ratio inter defenſorem ⁊ fideiuſſorem. glo. ponit in. l. alia in prin. j. ſo. ma. ⁊. j. de re iudi. l. ſi cum procurator. illa eſt vera ratio: quia fideiuſſor conuenitur propria obligatione. ſed defenſor conuenitur ex illa obligatione qua tenetur[b] dominus cui cōpetebat illa exceptio. Jtem vides q̄ iſtud beneficium non trāſit ad heredem. dicit glo. verum eſt ad heredeȝ vt heredem: ſed vt ad cōmunem filium ſic. vide glo. ſuper verbo ceterorum. ❡ No. q̄ glo. dicit vt cōmunem filium. vnde innuit q̄ ſi eſt filius mariti tm̄ nō vxoris: ⁊ ſic non cōmunis filius ad eum non tranſiret hoc beneficium. de hoc ſunt contraria quod dic vt. l. etiam ſo. ma. ⁊. l. non tātum. j. de re iudi. ⁊ per Cyn. C. qui po. in pig. hab. l. aſſiduis ⁊c.

Si cum tres.

Inter ſocios inuicem agentes nō eſt melior condictio occupantis. hoc dicit. ❡ No. glo. q̄ poteſt agi inſolidum contra maſſariuȝ ciuitatis vel vniuerſitatis: vt hic probatur. ⁊. j. e. l. actione. §. ſi communis ⁊c.

Hoc quoqȝ.

[c] ❡ Op. j. ſo. ma. l. ēt §. licet. glo. dicit ſpeciale in odium mariti. Pe. tenet contrarium: q: licet maritus propter culpaȝ teneatur nō tn̄ admittit beneficiū quod hȝ ne exigatur niſi inquātum facere poteſt. ita tenet glo. C. de rei vxor. actione. l. vnica. §. cum autem. ⁊ Pe. in. d. l. etiā. §. licet. j. ſolu. matri. ⁊c.

Voluntate.

No. q̄ ſicut tacite contrahitur ſocietas: ita tacite diſſoluitur. dixi in. l. plane. ⁊. l. ſocietatem. ſ. eo. ⁊c.

Ctione.

a [d] Pro declaratione huius. l. reuoco i dubium quomodo actione propoſita ſoluitur iudicium. Reſpondeo debes ſcire ſm̄ veram op. q̄ actio pro ſocio poteſt proponi: vt aliquid cōmunicetur: vt. ſ. e. l. ſi actum. ⁊. j. e. l. §. nonnunq̄: ⁊ tunc per talem actionem non extinguitur ſocietas. quādoqȝ proponitur actio pro ſocio vt alteri ex ſocijs detur pars ſua vt in perſonalibus preſtationibus que veniunt in hoc iudicio: vt. d. l. ſi actum. ſ. eo. Jſto caſu ſecūdo ſtatiȝ cū ego ago vt mihi aliqd def̄ videor hr̄e animū diſſoluendi ſocietatē: vt hic loquitur tex. ⁊c.

Ex. §. ſequenti.

❡ Proteſtatio poteſt fieri per procuratoreȝ ēt ſi non habeat ſpeciale mandatum.

de bal. i Rubrica. C. e. i. ij. col. ⁊ aliqd ꝑ Ludo. ro. i. l. de pupillo. §. ſi pluriū. de op. no. nun. Et an vnus ex mercatoribus ſocijs poſſit liberare debitorē vide ang. oīno i. l. ſi vnus i ꝑn. ⁊ ibi tex. ſ. de pac. vide bal. i. l. ſi cū te. ſi cer. pe. ⁊ hic hēs glo. no. q̄ ſocij dicūf̄ habere inter ſe tacitū mādatū a lege facere ea q̄ vtilia ſint ſocietati: ⁊ ita factū valet qd̄ tene mēti perpetuo q: forte nō reperies alibi. fac̄ qd̄ habef̄ in. l. ꝺ pupillo. §. ſi pluriū ꝺ op. no. ⁊ q: iſtd̄ non eſt vſqȝ quaqȝ verū. vide qd̄ dixi poſt bar. i. l. ij. C. ꝺ ꝯſor. eiuſdē lit. ⁊ vide Jnno. no. i. c. dilecta. de exceſ. ꝑla. ⁊ an vn⁹ ex ſocijs ꝑſūmaf̄ vēdere cū ꝯſenſu alterius vide bal. in. l. i familie. C. fa. her. ⁊ ibi ēt ponit cui incūbat onus ꝓbādi rē tāto ꝑcio venditaȝ eſſe ad qd̄ vide bar. in. l. ſi mater §. coheredeſ ſ. fa. her. aliās ē in. l. ſi i. ter. ⁊ ad hāc glo. hic vide q̄ dixi i. d. §. ſi plurium. ADDE an ſociuſ videatur habere mādatū i ꝑiudiciū ſocij pe. de anch. ꝯſi. cccxxxiij. ⁊. cccci j. ⁊ an ſocius poſſit facere ꝯ̄ctuȝ noīe ſocietatis. i genere ſi expſſo nomine ſocioȝ vide bal. cō ſi. lxxxvij. li. ij. ⁊ an ſociuſ ſoluēs mile noīe ſuo an videaf̄ ſoluiſ ſe de ſuo i totū vel i partē vide bal. conſilio. liij.

f ❡ Vid̄ vnā glo. itē vide bal. i rub. C. e. in. vj. col. No. i. l. ſi pluriū. j. ꝺ ope. no. nun.

g Vo ſo d cietatē. in ꝑn. huius ⁊c. Et qualiter caſuſ huius. l. ꝓceſſerit vide bar. in. l. ita ſtipulatuſ in. xxiij. col. de ver. ob.

b ❡ Stipulatio. limita ſ vt per bart. in. l. ſi qs cū aliter. ⁊ ibi doc. ꝺ v̄. ob.

Renunciare.

Renunciatio poteſt fieri per ſe ⁊ ꝑ procuratorem etiam generalem. h. d. ❡ No. q̄ proteſtatio poteſt per procuratorem fieri etiam ſi nō habet ſpeciale mandatum. lȝ glo. aliter videatur dicere in. l. i. §. i. j. de li. agno. verūtamen intellige iſtuȝ. §. quando procurator renunciat ex cauſa. nam ſine cauſa non poſſet reuocare factū a domino ſpecialiter: ut. l. ſi hoīeȝ. ſ. ti. i. ⁊c.

Item ſcriptum.

Procuratori facta renunciatio hȝ effectum ſi dominus ratuȝ habuit. hoc dicit. Sed an procurator poſſit iſtam renunciationē acceptare: dic vt dixi. ſ. §. proxi. ex cauſa iuſta poteſt. alias non ⁊c.

Morte unius.

No. iſtum. §. q̄ lȝ morte finiaf̄ ſocietas non tamen actio finitur. ſicut in actione mandati diſtinguitur ſcientia ab ignorantia.

Si unus ex ſociis.

Inter ſocios tempore diuiſiōis ante partem aſſumitur dos ab eo qui ſuſtinet onera matrimonij. h. d.

I unus ex ſociis.

e Jſtam. l. allegat Ja. de are. qn̄ duo rei dicantur ſocij: ⁊ dicit ipſe q̄ tunc ſunt quādo ē actum vt lucrum ⁊ dānum ſit cōmune. de quo dixi in. l. ſi duo. ſ. ſi quis cautio. allegat etiā ad hoc q̄ duo rei videantur inuicem fideiubere. ꝺ quo plene dic vt. l. vir vxori. ſ. ad velleya.

Si unus ex ſociis.

Hodie iſtud lucrum vſurarum eſt illicitum: ideo nullo mō cōicatur: vt. l. cū duobus. §. ſi. ⁊. l. ſe. ſ. eo. ti. ⁊c.

Emo ex ſociis.

n [e] Vide vnam glo.[f] in verbo alienare. ex qua no. q̄ qlibet ex ſocijs poteſt totam reȝ alienare niſi i duobus caſibus: ſcilicet ſi fraude alienet ⁊ ceteri cōtradicant. quod intellige verum in mercibus ⁊ alijs rebus quas ſocij venales habebant: ⁊ tunc quia ſeipſos propoſuiſſe uidentur ad uendēdū vt. d. l. eius qui. ſ. ſi cer. pe. ⁊. l. iiij. in princi. ſ. de exer. Jn alijs rebus ītelligo. l. noſtrā ſimpliciter ꝓut iacet q̄ nemo pōt alienare niſi preȝ ſuā ⁊c.

Illud queritur.

Dolus cōmiſſus in perdendo facit perdere beneficium. ſecus ſi committatur in non acquirendo. hoc dicit.

Vo ſocietatem.

d [g] Si ꝯtractui iuriſgentium ſubijciatur ſtipulatio continens idem nouatur prima ſi actum eſt nō alias. Jtem ſtipulatio penalis non nouat precedentem obligationem ex cauſa oneroſa contracta. hoc dicit. ❡ Quero vtrum ſtipulatio[b] continens idem appoſita incontinenti nouum cōtractuȝ pariat. tex. dicit hic q̄ ſic ſi hoc agatur. glo. dicit q̄ hoc videtur agi in dubio ſ iſta iura. hodie ſecus. ego dixi q̄ in dubio non preſumif̄ nouatio qa ſtipulatio apponitur incontinenti vt dixi in. l. ſingularia. ſ. ſi cert. peta. ❡ Quero vtruȝ ſtipulatio penalis nouet precedentem obligationem: videbis in. l. predia. j. de act. empt. ⁊c.

⁊ in.l.ꝓdia.ĩ de ac. emp.i in.ij.col.

a Ocius o ſocio. Que culpa veniat in ſocietate.vide bal. in.l. pignus in. xiiij. col. C.ꝺ pig. ac. ⁊ in Rubrica eo.in fi.

Ex.l.ſequenti.

¶ Leuis culpa que dicatur.

a Ocius ſocio.

In ſocietate culpa leuiſ eſt non adhibere eam diligentiam quaʒ in ſuis adhibere ſolitus eſt tempore contracte ſocietatis.h.d.quam.l.no. multum qñ dicatur culpa leuis.aliam habuiſtis quando dicatur culpa leuis:vt.l.ſi putator.ſ.ad.l.aquil.que docet facere articulos.⁊ hoc procedit in ſocietate contracta.Si vero incidenter contrahitur ſocietas tunc inſpicitur quando eſt:vt.l.heredes.§.non tantum.ſ.fami.her.⁊ de iſta leui culpa dixi.in.l. quod nerua.ſ.depoſiti ⁊c̃.

Ex.l.ſequenti.

¶ Quis debet probare arbitramẽtuʒ iniquum an qui dicit an qui ſuſtinet.

a J ſocietatem.

Sententie arbitri omnino eſt parendum.Sententia ꝟo arbitratoris reducitur ad arbitriuʒ boni viri.h.d.¶ No.ꝙ arbitratorũ duo ſunt genera. Primũ qñ aſſumitur ſup lite diffinienda per ſnĩam ꝫm ꝙ iudex faceret.Secundũ qñ aſſumiẗ ſuper cõtractu:vt pʒ.⁊ hoc dices tu arbitratores q aſſumũtur ſup lite poterũt arbitrari ⁊ eoꝝ arbitramẽta nõ reducẽtur ad arbitriũ bõi viri. Rñdeo nõ eſt veꝝ:quia ſemper arbitramentuʒ ⁊c̃. vt in auc̃.vt diffe.iudi.§.i.vñ arbitrator aſſumiẗ primo modo vt nos tranſigimus ſuper iſta lite eo modo quo talis dixerit.¶ Sed quero quo iure petatur.Rñdeo qñ ſumiẗ ſuper ꝯtractu boneſidei.dic vt i.l.vñ ſi nerue.Sinaũt adhibeẗ ſuper ꝯtractu ſtricti iuris:tũc officio iudicis:vt.l. ſi libertus.ĩ.de op.lib.¶ Quero qs dʒ ꝓbare an ille q dicit arbitramentum eſſe iniquũ:an ille q dicit eſſe equũ.tex.in.l.vñ ſi nerue:dicit ꝙ ille q dicit iniquum niſi iniquitas manifeſte appareat ¶ Item quero nunquid poſſit renunciari ꝙ nõ reducatur ad arbitrium boni viri. Dy.tangit in l.quidam cum filium.ĩ.de verbo.ob.in.c.ſciẽter extra de reg.iur.in.vj.⁊ per Guil.i.l.ſi vnus.§. illud nulla.ſ.de pac.⁊ per canoniſtas in.c.quintauallis.extra de iureiurã.in antiquis.

Ex ſequenti repetitione.

¶ Bonus vir dicitur iudex:ibi.Querit glo. qs Et arbitrator ſi nõ ſeruauit formam cõpromiſſi poteſt iteruʒ arbitrari:ibi.Querit glo.ſi inique. Et pignora data ĩquo arbitratori nõ retinẽtur pro ſnĩa iudicis reducẽtis:ibi.Querit glo.Que ſit differentia inter arbitrum ⁊ arbitratorẽ:ibi. Primo.Et ſi dictũ ſit ꝙ cognoſcat de iure ⁊ ꝺ facto ꝓnunciet aũt de iure an ſit arbiter vel arbitrator:ibi.Quero.Et qñ dictum eſt ꝙ ꝓnũciet de iure an debeat tunc eius ſnĩe ſtari:ibi.Quero qñ.Et ex modo pronunciandi cognoſcitur an fuerit arbiter vel arbitrator:ibi.Quero qd.Et an ſi incepit per viã arbitratoris poſſit redire ad viã arbitri.Et an ex ſnĩa arbitratoris oriaẗ actõ:ibi.Quero vtꝝ.Quo iure ſnĩa arbitratoriſ reducaẗ ad arbitriũ boni viri:ibi.Quero quo.Et infra q̃tũ tẽpus põt peti reductio:ibi.Quero.ĩ. Et an poſſit renunciari reductiõi ad arbitriũ boni viri:ibi.Quero vtrũ.Et que dẗ parua vel magna quãtitas:ibi:Quero que.Et an arbitramẽtum poſſit detegi equũ vel iniquũ ex nouis ꝓbationibus:ibi.Quero vtrum.Et an arbitratores poſſint teſtimonium ferre cum examinatur iniquitas arbitrij:ibi.Quero qñ.Et quid ſi dictũ ſit ꝙ partes ex nunc emologauerunt:ibi.Quero quid.Et quid ſi eſt iuratum ſup cõpromiſſo: ibi.Quero quid.Que autẽ ſit ratio differẽtie ꝙ arbitramentum põt peti reduci ad arbitriũ boni viri ſententia arbitri non:ibi.Quero que.Reliqua bar.remiſſiue proſequitur in rub.

Arbitrorũ eni.

Bonus.§.eſt.⁊ ſic ꝓcedit qa ꝑmo ponit thema qõnem ꝓut factũ eſt i prin.l. ¶ Secundo ponit qõnem prout debuit fieri. ¶ Tertio ponit vnã ſuã diſtinctionẽ cõferentẽ ad determinatõeʒ qõnis.¶ Quarto determiat qõnẽ.¶ Quĩto ꝺclarat vnũ dubiũ circa ꝑmiſſa. ſcða ibi exiſtimo.tertia ibi arbitroꝝ.quarta in.l.ĩ propoſita.qnta in.l.quid eni.ꝟſi.illud.in ſũma bẗ.h.d.Snĩe arbitrij oĩno ẽ parendũ.Snĩa ꝟo arbitratoris ſi fuerit iniqua reduciẗ ad arbitriuʒ boni viri.h.d ¶ Op.ad pri.hic[b] innuiẗ ꝙ per dictõeʒ vt inducaẗ ꝯditio.Cõtra imo inducitur modus:vt no.in.l.demõſtratio.in fi.ĩ.de ꝯdi.⁊ demõſtra.⁊.C.de his q̃ ſub modo.l.i.⁊ ibi no. ſʒ ſolue ꝙ hic poniẗ ꝯdictio ĩproprie.i.mod⁹: vt dicam⁹ ea cõditiõe.i.eo mõ vel eo tenore:vt dicit glo.i.ex qua no.ꝙ lʒ ꝟba diſpoſitõis dicãt ea ꝯdictõe teneẗ tñ illa ñ faciũt ꝯdictõeʒ ſi natura ꝟboruʒ hoc ñ ĩportat.ſimile in.l.meuia.ĩ.de manu.teſta.⁊ de doli exceptõe.l.doli.§.fi.⁊.l.ij. §.fi.ꝺ dona.¶ Item op ꝙ ſũt alia genera arbitrorum ut.l.arbitro.⁊.l.ab arbitro.ſ.qui ſatiſ. cog.So.ut in glo.¶ Oppo.ꝙ non ſemp ſtetur ſententie arbitri:ut.l.arbitrorum.C.ꝺ arbi.So. intellige uerum hic ſi dolus malus abeſt:quod dic ut.l.ita demũ.ſ.ꝺ arbi.¶ Op.⁊ videtur ꝙ nõ reducaẗ ad arbitriũ bõi uiri nec recedaẗ a ꝑſona:ut.l.ſi qs arbitratu.ĩ.de ꝟ.ob.glo.in.l.in propoſita ſoluit ꝫm quoſdã ꝙ hic loqtur in iudicijs boneſidei:ibi i iudicijſ ſtricti iuris.hec nõ eſt vera per.l.ſi coita.ſ.eo.⁊ per.l. ſi libertus.ĩ. de oper.lib.⁊ per tex.in hac.l.i propoſita.ibi eo magis ꝙ iudicium boneſidei eſt.quaſi dicat idẽ eſſet ſi eſſet ſtricti iuris.Soluit glo.ergo aut arbitrator arbitratur:ſed inique ⁊ recurritur ad arbitrium boni uiri ut hic.aut non arbitratur:⁊ tunc non tenet contractus nec ẽt recurritur ad arbitrium boni viri cum non recedatur a perſona ſiue in contractibus boneſidei:ut.l.ſi coita.ſ. eo.⁊.l.fi.C.de contrahen.emp.ſiue in contractibus ſtricti iuris:vt.d.l.ſi quis arbitratu. cũ ſimili.Jſta eſt uera intelligendo recte.ratio quia eo ipſo ꝙ arbitratur contractus eſt perfectus ⁊ ex eo oritur obligatio ⁊ actio cui põt deſeruire officium iudicis:reducendo ad arbitrium boni viri ut hic.⁊.l.vnde ſi nerue.ĩ.eo.Sed quando arbitratur tunc contractus non eſt perfectus nec ex eo oritur obligatio vel actio merito ſi non ẽ cui adhereat ⁊ cui deſeruiat officium iudicis in reducendo ad arbitrium boni viri.ergo ⁊c̃.⁊ ideo ſi contractus fuerit perfectus ⁊ compromiſſum fuerit in arbitratorem ſuper aliquo acceſſorio: lʒ arbitrator nunq̃ arbitretur poterit recurri ad arbitrium boni viri ſuper illo acceſſorio:qa ſubeſt contractus cui officiuʒ iudicis deſeruit. argumentum de contrahen.emp.l.ſue rei.cum.l. ſequenti.⁊.l.in emptione.in prin.⁊.l.doluʒ. ⁊ iſtũ paſſum declaraui plene in.d.l.ſi quis arbitratu.de verbo.ob.¶ Querit glo.quis eſt iſte bon⁹ vir[c] ad quem recurritur:Reſpõdet ꝙ iudex:vt l.continuus.§.cum ita.ĩ.de verbo.ob.⁊:ſ.ꝺ eo ꝙ certo loco.l.ꝙ ſi epheſi.⁊.l.vir bonus.ĩ.iud. ſolui.⁊.ĩ.ꝺ iniur.l.ſed ſi vnus.§.ait pretor.⁊.ſ. de procur.l.ſeruuʒ quoqʒ.§.ait pretor.¶ Querit glo.ſi inique arbitratus eſt[d] an poſſit iteruʒ arbitrari.⁊ arguit pro ⁊ contra.dic ꝙ in arbitran/

b ¶ Op.ad prin.hic adde Bar.i.l. quibus diebuſ.§.emili⁹ de cõdi.⁊ demon.

c ¶ Bonus vir.Adde q̃ habes poſt bar. in.d.§. cum ita.

d ¶ Arbitratus ẽ.ꝑ bal. i fi.in.iiij.q. C.de cõtra. emp.⁊ quid ſi nulliter eſt arbitratus. ADDE ipʒ alex.i.c. dilecto eẋ de appellationib⁹ ⁊ an ſi data eſt ptãs arbitro ſepius pronunciandi poſſit poſt latum laudũ iterũ pronũciare vid pe. de ancha.cõſilio.ccxxij.

do ſi ſeruauit formam compromiſſi functus eſt officio ſuo. nec poteſt iterū arbitrari. ſecus ſi formā compromiſſi nō ſeruauit: vt. ſ. ꝺ arbi. l. quid tñ. ¶ Querit glo. vtrū pignora[a] data iniquo arbitratori retineanť ꝑ ſnia iudicis reducentis ad arbitrium boni viri ſeu vt bonus vir: ⁊ determinat glo. ꝙ nō: vt. j. iudi. ſolui. l. iij. in ꝓn. ⁊ l. pe. ꝗ͛ no. ¶ Sumus expediti de apparatu[b] veniamus ad materiā. ¶ Primo quero que eſt dr̄ia īter arbitrum ⁊ arbitratorē. [c]Ja. de are. vt. Cy. refert. C. de epi. audi. l. ſi q ex ↄſenſu. circa prin. dicit ꝙ arbitrator ſemꝑ aſſumiť circa ↄtractuz. arbiter vero aſſumitur in lite. Iſtud videť contra l. ſi de meis. §. recepiſſe. ſ. de arbi. ⁊ cōtra. l. i. §. vñ queritur. j. de noui operis nunciatione. ⁊ C. de iudi. auc̄. ſi uero contigerit: ⁊ in corpore vñ ſumitur. ⁊ ideo quidam dicunt ꝙ arbiter eſt ille qui hz iudicare de iure ſm ordinem iudiciariuz. arbitrator vero eſt ille qui aſſumitur de iure ⁊ de facto. ſi bñ aduertis iſtorū opi. nō diſcrepāt. nā arbitramentum quod aſſumitur ſuper lite diciť quedā tranſactio: vt no. in auc̄. vt diffe. iud. §. i. vnde dicitur arbitrator aſſumi ſuper contractu tranſactionis ineundo. ſemꝑ ergo vt uides arbitrator aſſumitur ſuper cōtractu. ⁊ iſtud placet. dices tu ſm hoc ſequeretur[d] ꝙ arbitrator aſſumptus ſuper lite[e] nunꝗ poterit in totum abſoluere vel in totum cōdēnare: qa ſi arbitramentū eſt trāſactio:[f] ⁊ tranſactio nullo dato vel retento ñ valet: vt. l. tranſactio. C. de tranſac. Reſpondeo tranſactio eſt genus contractus continens ſub ſe oēm modū per quē a lite receditur: vt. l. ij. ſ. ꝺ iureiur. ⁊ iō intelligas ꝙ arbitramentum eſt quedam tranſactio in genere hoc eſt quedam cōuētio per quam a lite receditur non intelligas de tranſactione in ſpecie in qua requiritur ꝙ aliqd detur vel retineatur: ⁊ ſic poterit in totum abſoluere vel in totum cōdēnare. ¶ Quero quid ſi eſt dictum ꝙ poſſit cognoſcere[g] de iure ⁊ de facto: pronunciare tñ debeat ꝺ iure: an erit arbiter vel arbitrator: puto ꝙ erit arbiter: q: etiā iudex quādoqz cognoſcit ſummarie ⁊ de plano: vt. l. ne qc ꝗ. §. de plano. ſ. de offi. ꝓconſul. ⁊ leg. ⁊. C. de naufra. l. de ſubmerſis. plene extra de ver. ſig. c. ſepe ↄtingit ī cle. Dices tu iſtud videtur falſuz[h] quia ordinem iudiciorum nō poſſunt partes re

a ¶ Pignora. adde bal. in. l. ſi. in. x. q. C. de contrahen. emp. ⁊ ibi etiā qd in pena ⁊ fideiuſſoribus.
ADDE an lato laudo contra principalem qui dedit fideiuſſorē poſſit fieri executio contra ipſum fideiuſſorem. pe. de ancha. conſilio. xxxiiij.
b ¶ De apparatu. vide per eundē. i. d. l. i. §. ⁊ poſt operis. ⁊ bal. i. l. ſz ſi i ſeruum. §. ſi iudex. ꝺ arbi.
c ¶ Arbitratorē. de iſtis differentijs plura vide ꝑ do. Anto. ⁊ Jmol. in. c. qntauallis. de iureiur.
ADDE. ſpecu. in ti. ꝺ arbitris. §. i.
d ¶ Sequeretur. vide qꝺ no. Ludo. in Rubrica de arbi. in ꝓn. xiij. charte.
e ¶ Lite. viꝺ qꝺ no. Ro. in Rubrica ꝺ arbi. i ꝓn. i. xiij. charta
f ¶ Trāſactō. ⁊ qualiter intelligatur ꝙ arbitramentum eſt trāſactio adde bar. in. l. ꝙ ſi ephesi. §. i. ſ. de eo qꝺ cto loco. ⁊ bar. in. l. fur. §. q iuſta. ſ. de i fami. ⁊ late bal. in. l. i. C. ſi aduerſus tranſac. ⁊ in. l. ij. ad ſi. C. ꝺ ſa. ſan. ec. ⁊ i. l. ꝓſeť ad ſi. C. ꝺ trāſ. ⁊ i l. ſz ſi i ſeruū §. i. ꝺ arbi. ſi tñ ſtatutū faceret mētionem de trāſactione non veniret arbitramentum q: nō eſt ꝓprie trāſactō ſm imo. i. c. ſi qñ. de offi. delega. ⁊ vide ful. in. l. ſi diuerſa. i pe. col. C. ꝺ trāſac. ⁊ ad materiam vide que habes poſt bar. in. l. ſi. j. de bo. poſ. ſm tabulas: ⁊ ad aliud quid dicatur eſſe trāſactio vide ꝙ circa hoc dicit bar. in. l. iij. §. ſi ſu°. ſ. de peculio.
ADDE qualiter arbitramentum dicatur tranſactio. Bal. conſilio. liiij. ⁊ cxcvij. lib. i. ⁊ conſilio. xxij. lib. ii. ⁊ ↄſilio. clxxxv. lib. iij. ang. ↄſilio. cxcviij. ⁊. ccxviij. pau. de ca. cōſilio. lxx. ⁊. lxxiij. alex. conſilio. lxxxij. li. i.
g ¶ Cognoſcere. vide tñ per eundem no. in. l. diez proferre. §. ſtari. ſ. ꝺ arbi. hic adde Saly. in. l. cum antea. C. de arbi.
h ¶ Falſum. ⁊ ſic no. ex primo dicto ꝙ partes nō poſſunt facere ꝙ in cauſa procedatur ſummarie: ⁊ de plano. de quo vide concordan. per modernos in. l. nemo poteſt. de leg. i.
i ¶ Remittere. adde ad hoc quod ſcripſi in. l. ius publicum. ſ. de pac. adde bar. in. d. auc̄. offeratur in ſi. ⁊ adde ſaly. in loco proxime allegato.
k ¶ Coram arbitro. facit. l. diem proferre. §. ſi quis litigatorum. ſ. de arbi. ⁊ adde quid ſi arbiter elegit vnam diem in pronunciando an aliaz eligere poſſit: vide bar. in. l. ſi dominium. j. de fur. ⁊ ſpe. in ti. de arbi. §. ſequitur. ⁊ Ja. bu. in. l. i. ſ. de iu.
l ¶ Dictum eſt. in hac. q. lz bar. hic nō decidat tñ ipſe in. l. diē proferre. §. ſtari expreſſe firmat ꝙ ſnia nulla ſit: ⁊ ei ſtari nō debeat ſi eſt iniuſta. ⁊ ſic ↄ ius litigatoris per. l. nō diſtinguemus. C. de conſti. eo. ti. ſed contrariū tenet. d. Anto. in. c. ex inſinuatione de reſcrip. quia dicta verba ꝙ debeat ſententiare de iure potius ſonant in monitionem ꝗ in condictionem. ꝑ no. ꝑ Jo. an. in. c. ex inſinuatione qꝺ retuli. inſti. de ac. in. §. bonefidei. i ſi: q: arbiter dz ꝓnunciare de iure. l. i. ſ. de arbi. lz arbitrator poſſit i aliquo ledere partem. l. ſi de meis. §. recepiſſe eo. ti. ⁊ ſic videtur exprimi qꝺ ta

mittere:[i] vt. l. ij. §. ſed quia veremur. C. de iureiur. propterea. ⁊ qꝺ no. ī auc̄. offeratur. C. de lit. conteſt. ⁊ in. c. de cauſis. extra de offi. dele. ⁊ qꝺ no. de re iudi. c. ſi. li. vj. Reſpondeo ⁊ cōcedo ꝙ nō poſſunt remittere iudiciorum ſolēnitatez qñ litigant coram iudice qui hz iuriſditionem a ſuperiore. ſecus qñ litigant coram arbitro[k] cui ipſarum partium conſenſus dat notionem: ⁊ ita obſeruat cōſuetudo qꝺ no. ¶ Quero quādo dictū eſt[l] ut debeat ſnīare de iure: an tūc debeat eius ſnīe ſtari ſi ē iniuſta: videtur ꝙ ſic ex eo ꝙ ē arbiter. In ↄtrarium videtur propter formā cōpromiſſi qua cautū eſt ꝙ ſententiet de iure quod nō eſt obſeruatum. ⁊ hic. §. loquitur quando in arbitrum eſt cōpromiſſuz ſimpliciter. cogitabitis. ¶ Quero quid ſi eſt dictum cōpromittimus tanꝗ in arbitrum ⁊ arbitratorē. Reſpondeo ex mō cognoſcendi ⁊ pronunciandi intelligimus vtrū fecerit vt arbiter an vt arbitrator. ar. eorum que no. de iudi. l. i. ⁊ no. in. l. epiſcopale. de epiſ. audentia. ⁊ hoc tenet Jnno. in. c. quintauallis. extra de iureiur. ¶ Quero quid ſi incepit proſeq per uiam arbitratoris an poſſit redire ad uiā arbitri vel econtra. iſtam. q. format Dy. in. l. iij. j. ꝺ teſ. milita. ⁊ ibi dicit ꝙ non: quia per electionem vnius cōtrarij alteri videtur renunciari: vt. l. i. C. de fur. ⁊. l. ſi dominiū. j. de fur. dic vt ibi. ⁊ Spe. in tit. de arbi. §. ſequitur. ¶ Quero vtrum ex ſententia arbitratoris oriatur actio. Jnno. in. d. c. quintauallis. dicit ꝙ ſi quidem eſt iuratum oriť actio in factuz ex iureiuran. alias nulla oriť actio ex arbitramento: ſed ex ſtipulatione vel contractu precedenti. Iſtud vltimum eſt verum: quia arbitramentum implet contractum ⁊ ex contractu oritur actio vt hic. ⁊ in. l. ſi. C. de contrahen. emp. ⁊. l. ſi quis arbitratu. j. ꝺ ver. ob. ⁊. l. ſi libertus. de operis lib. cum ſi. Et lz ſit iuratum non poteſt oriri actio in factum. nā ex iuramento nō oritur actio quando eſt deciſorium litis: vt dixi vobis. ſ. de iureiurā. l. iuſiurandum quod ex cōuentione. ſed iuramentum quod ponitur in cōpromiſſo eſt ad contractus confirmationez. merito actionem non producit. ⁊ ex hoc ſequiť qꝺ ſententia arbitratoris non habet parataz executionem: ſed eſt agendum ex ſtipulatione propoſita vel contractu preambulo arbitramenti.

cite inerat in arbitrio. iō nō operatur expreſſio. l. iij. ꝺ le. i. ſed. d. Jo. in. d. c. ex inſinuatiōe dicit ꝙ cōtra. An. fortiter facit q: lz quo ad hoc vt arbiter faciat litem ſuā videatur. d. clauſula ineſſe ſi aliter faciat in. l. pe. conſti. eta glo. alias prima. C. de pac. tñ ad validitatē ſnīe ⁊ cōmiſſionē pene nō videť ineſſe ar. ſtari dz ſnīe arbitri ſiue equa ſiue iniqua ſit. alias cōmittiť pena. d. §. ſtari. ⁊ iō videť exprimi aliter ꝗ inſit cuz exprimatur ad tollēdum effectū pene hñ facit. d. §. ꝺ officio. ⁊ ideo cuz aliter exprimatur ꝗ inſit dz aliter operari. l. iij. §. ſi filius. de li. ⁊ poſthu. ⁊ no. in. d. l. iij. per bar. ⁊ bene facit ꝙ ibi no. bar. in ſi. in. d. l. iij. quādo exprimit arbiter tempus ſolutionis ī ſententia nō admittatur' purgatō more. Jtez pro iſta parte adducit q: qñ traſfunditur illud quod ꝺ iure ineſt in forma mandati hominiſ non videtur a forma recedenduz. c. cum dilecto ⁊ ibi no. ꝺ reſcrip. lz. do. Anto. nitať ad illud. c. reſpondere. ſz eius reſponſio nō videť enarrare cōtrariū. ⁊ hec pars videť ſm eum verior ⁊ magiſ practicatur preſertiz qñ cōpromittitur in aliquē tanꝗ in arbitrū ⁊ arbitratorē hoc acto ꝙ poſſit procedere de iure ⁊ de facto ⁊ determinare de iure tñ. nam quotidie dr̄ſtur ſnīam fore nullam ex eo: quia non pronunciauit de iure ſm quod tenebatur ſm eum ⁊ per eundem in. c. quintauallis. in. iiij. differentia de iureiuran. poſſet forte dici tenendo opi. d. Anto. ꝙ talis arbiter dicatur de iure pronunciaſſe cum clarum ſit de iure tenere ſententiam talem iniuſtam contra ius litigatoris. ergo cum a iure permiſſum iudici ſi hoc ergo valide facere poſſet ſeruata eſt forma compromiſſi. igitur per doc. in. c. qntauallis. ꝗro qd ſi ſimpliciter compromittatur in aliquem an in dubio intelligatur in arbitrum: dicas ꝙ ſic non vt arbitratorem ſm ſpec. in ti. de arbi. ad ſi. v. qd ſi ſimpliciter quod ſequitur. d. Jo. in. l. i. §. ⁊ poſt operis. de oper. no. nū. ⁊ hoc quando vtroqz caſu fieri poteſt. ſecus ſi ut in arbitratorem tñ fieri poſſit: quia tunc intelligitur eo modo factuz quo fieri poteſt. ar. l. quotiēs de verbo. ob. ita intelligit. d. Jo. in. d. §. ⁊ poſt operis quod no. ⁊ adde ꝙ no. doc. in. l. epiſcopale. de epi. au. Et idem no. d. Jo. in. c. i. de lit. conteſt. dixi in. l. ius publicum. ſ. de pac. poſt bar. ſed quid ſi arbiter elegit vnam viam in proſequendo: an aliam eligere poſſit in procedendo. vide barto. in. l. ſi dominium. j. de fur. ⁊ ſpec. in ti. de arbi. §. ſequitur. ⁊ Ja. bu. in. l. i. ſ. de iudi. ſed retento eo themate ꝙ debeat de iure pronunciare: an intelligatur de iure cōmuni vel municipali. vide bal. in. l. quicunqz. C. de ſeruis fug. in. iiij. col. vbi videtur tenere ꝙ de iure communi tanquam nobiliori. ⁊ idem Jo. an. in ti. de arbi. §. excipitur circa prin. bal. contra. in. l. iuſticia. ſ. de iuſti. ⁊ iure. qui mouetur per no. per Jnno. in. c. certificari. ꝺ ſepul. vbi vult ꝙ ſi quis petat quartam que ſibi debetur de iure cōmuni intelligitur etiam petere eam que debetur de conſuetudine. ſed an ad ius

non autem[a] incontinēti debet exequi: vt.l.nimiſ ꝓpere.C.de exe.rei iudi.⁊.l.ſi cum nulla.ꝭ.de re iudi.licet Hoſt.videatur tenere contrarium in d.c.quintauallis. Preterea arbitramentū non emologatur curſu.x.dierum.nam.l.cū antea.C. de arbitris[b] loquitur in arbitro non in arbitratore ſm Inno.in.d.c.quintauallis.per ſtatuta tñ terrarum prouidetur ꝙ arbitramenta executioni mandentur. ¶ Quero quo iure ſnia arbitratoris[c] reducatur ad arbitrium boni uiri. Specu.⁊ Inno.videtur dicere ꝙ officio iudicis.tex.l.vñ ſi nerue: uidetur dicere ꝙ actione ex eo contractu.breuiter aut loquimur in contractibus ſtricti iuris: ⁊ tunc per officium iudicis: vt.l.ſi libertus.ꝭ.de operis libertorū.ita intelligo opi.predictorum.aut in contractibus bonefidei.⁊ tunc aut ex eo contractu oritur actio ei qui vult petere reduci ad arbitrium boni viri: ⁊ petetur actione ex eo contractu ut hic.aut ex eius parte non oritur actio.exemplum in contractu dot.fuit cōpromiſſum in aliquem ut ſtatueret dotem alicui mulieri qui ſtatuit ⁊ inique ſtatuit: quia mulierē nimis grauauit.certe ex parte mulieris nulla oritur actio ad repetēdū cōſtante matrimonio tūc recurritur ad officium iudicis .ar.dicte.l.ſi libertus.quod probo aliter.ſi mulier conueniretur a viro vigore illius arbitramenti mulier poſſet excipere de eius iniquitate.⁊ ſic per officium iudicis mercenarium de eius iniquitate cognoſcere. ſed regulariter videtur ꝙ qlibet vbi hꝫ exceptōnem etiam ſi non cōueniatur poteſt iudicis officiuꝫ implorare ne ab aduerſario inquietetur: vt l.iij.C.qui bo.ce.poſ.[d] ⁊.ꝭ.de fideiuſ.l.ſi contendat.⁊ ibi eſt tex.ſm vnā lec.facit.ꝭ.de li.le.l. aurelius.§.certum.⁊ qꝺ ibi no. ¶ Quero quis erit iudex[e] cuius officium implorabitur.credunt cōmuniter aduocati ꝙ ſit iudex appellationis cuꝫ iſta reductio ſit quedam appellationis ſpecies: vt in.l.nō diſtinguemus.§.cum quidaꝫ.ſ.de arbi.contrarium puto quia imo ē iudex principalis cauſe qꝺ apparet ex his q̄ mō dixi.naꝫ ſi hoc petit̄ iure actionis nō eſt dubiū ꝙ actio ſeqtur foruꝫ rei: ⁊ deberet hoc examinari corā eo q eēt iudex illius actionis. Idē ſi petit̄ ꝑ officiū iudicis: vt.l.ij.C.vbi ⁊ apud quē in integruꝫ reſtitu. petat̄. Unū tñ puto aduertendū.ꝙ qñ iſtud officium iudicis inploret̄ a reo cui exceptio cōpetit poterit iſta reductio peti corā iudice ipſi᷒ rei: lꝫ nō ſit iudex actoris. Rō quia cuꝫ iſta exceptio mō examinet̄ ṗncipaliter q̄ alias in iudicio actore agēte examinaret̄ icidenter pōt examinari coraꝫ illo iudice coram quo actor haberet neceſſe hāc actionē ꝓponere.nec in hoc actor grauat̄: qa ſic ipſe de iure cōi hꝫ neceſſe facere.ꝑ hoc videt̄ caſus.ſ.de trāſac.l.cū hi.§.tranſactiōis alimentoꝝ.vbi dr̄ ꝙ ille iudex dꝫ arbitrari ſup trāſactiōe alimentoꝝ q eēt futurus iudex ſup lite.ſꝫ qñ recurrit̄ ad iudicē vt ad bonū viꝝ recurrit̄ vt arbitret̄ ſup trāſactiōe.ergo ⁊c̄.idē forte vbicūqꝫ ſup aliqua exceptiōe dꝫ aliqd ṗncipaliter examinari vt cū reus ad ſui defenſionē[f] petit examinari teſtes ad eternā rei memoriā.nā fiet examinatio corā iudice rei q futurus eēt ſup cā.ita dꝫ itelligi.l.ſi.C.de vſur.publi.ſm vnā lec.⁊ ex hoc apparet ꝙ nō recurrit̄ ad ſupiorē arbitratoris: ſꝫ ad iudicē partiū ſm ea q̄ dixi.hoc ēt colligitur ſi bñ aduertat̄.ex̄ de arbi.c.expoſita vbi papa cognoſcit de arbitramēto lato a duce venetiaꝝ q ſibi nō ſuberat: tñ parteſ ſibi ſuberant. ¶ Quero īfra q̄tuꝫ tp̄s pōt peti[g] reductio fieri ad arbitriū boni viri. Spe.in.d.ti.de arbi.§.ſeqt̄.ꝟ.ſed ꝭ.qꝺ tēpus vr̄ dicere ꝙ.ꝭ.x.dies: ſicut in appellatiōe: qa iſta ē quedā ſpēs appellādi: vt.d.l. non diſtinguemus.§.cū qs.ſ.de arbi.qꝺ mihi ñ placet vt ex ṗdictis pꝫ.vel eni hoc ſit iure actionis: vel ꝓponit̄ iudicis officium vt examinet̄ aliq̄ exceptio vel defenſio: vt.ſ.dixi.ſꝫ in actionibus ⁊ exceptionibus nō ṗſcribitur modico tp̄e nec ēt officio iudicis[h] ṗſcribit̄ niſi per.xxx.annos: vt.l. ſicut ⁊ ibi no.C.de preſcrip.xxx.annoꝝ.⁊ no.i.l.

ciuile vel canonicum.bal.dicit ꝙ ad ius ciuile de quo iure eſt ſtatutum ita dicit in.l.ſi.de ſucceſ.edic.⁊ in.l.ij.⁊.l.ſi nondum.C.de fur.quod itelligit bal.quando loqueretur in materia ciuili.ſecus ſi in materia ſtatutuꝫ repugnaret: puta quia loqueretur de matrimonio vel de vſuris: quia in hoc ius cōmune corrigitur per ius canonicum facit.xxxij.q.ad apoſtolica.⁊ vide aliqua bōa verba per bald.in.l.ſi quando.C.de inoſ.teſta. In eodem ver. Quero quā do dictuꝫ ē. vide no.per bal.in.l.non codicillū.C. de teſ.⁊ Io.an.in.c.inotuit.de offi.dele.⁊ imo.in.c.ex parte de arbi.adꝺ ꝙ bal.in.l.ſi ſeruus plurium.§.ſi.poſt bar.de le.i. dicit ꝙ ſi fuit cōpromiſſuꝫ in aliquē vt i arbitrū ⁊ arbitratorem ſm pronunciando accumulat' vtranqꝫ poteſtatem ꝙ hoc caſu poterit peti hec reductio ēt reductio ſue ſnie ꝑ iniq tateꝫ ſicut arbitratoris: quia hoc eſt magis equū ⁊ ideo i hac mixtura preualere debet arg.eius qꝺ no.i.l.ſi vir.in ſi.ꝭ.ꝑ donato.⁊ hoc etiam ponit Imo.in.l.nemo poteſt.ſ.leg.i.⁊ ibi dicit ꝙ hoc eſt ſingulariter notandum: ⁊ ꝙ non meminit alibi ſe hoc feciſſe: ⁊ ibi hoc limitat.d.Io.niſi eſſent in ſententia hec verba omnimodo via iure ⁊ forma quibus ⁊c̄. quia tunc videtur ſe referre ad viam efficaciorem: ⁊ ſic ad viam arbitrii. alias dicit recurrendum ad coniecturas.⁊ adde tex.in.l.q̄ꝫq̄ꝫ.⁊ in.l.in teſtamento.C.de teſ.mili.vbi quis ſemper videtur exercere viam ordinariam: ⁊ illa iura ibi ad hanc.q.inducunt doc.⁊ adde ea que dicit.d.Ioā.in ſi.in.d.l.nemo poteſt vltra ea que primo dixit. Item circa id quod dicit hic ꝙ bar.vide quod dixi in.l.i.in prin.in ſi.verſi.ſ.de edē.⁊ adde bald. in.l.ſi ſeruus plurium.ꝭ.de le.i.vide Lu.in rubrica de arbi.in ſi.x.charte ⁊ ꝑ Guido.de ſuꝫ.i.l.ſi qui ex conſenſu.C.de epiſcopali audi.⁊ bal.in.l.i. C.de arbi.⁊ in.d.l.non codicillum.⁊ ibi dixi poſt eum.

ADDE an quādo impoſitum eſt arbitratori ꝙ ſentētiet de iure an eius ſententie ſit ſtandum quoddam conſiliū inter conſilia bal.ccccixxvij.ꝙ incipit Ioannes ⁊ Federicus lib.iiij.ſatis late ibi videbis ꝙ ſententie ſit ſtādum ⁊ inquantum tangitur an cum dictum eſt ꝙ pronunciet de iure debeat intelligi de iure cōmuni vel municipali vltra ea que plene tradit fely.in.c.ius generale.i.di.adde ꝙ bal.cōſilio.ccccxcvj.dicit ꝙ quando ꝓfertur inter duos homines eiuſdem municipij debet intelligi de iure municipali. ſi autem diuerſi municipij debet intelligi de iure communi vide ēt ro. conſilio.cclii.vbi ponit ꝙ renuncians omni iuris auxilio dicit̄ renunciare etiam iuri cōmuni. Quo vero ad tertium cum eſt accumulata poteſtas arbitri ⁊ arbitratoris quā viaꝫ elegiſſe videatur in pronunciādo adde eundem alex.conſilio.xiii.⁊.lxxxvi.lib.primo per ro.vnum verbum conſilio.cclxv.per bal.vbi.ſ.

a ¶ Non autem.ad iſtam.q.vide qꝺ no.bar.in.l.iii.ſ.de arbi.⁊ in.l.ſi.ꝭ. de bo.poſ.ſm tabulas.

b ¶.C.de arbitris.⁊ ſequitur Imo.in.l.ſi conuenerit.ſ.de re iudi. ADDE Ro.conſilio.cclxv.

c ¶ Sententia arbitratoris.⁊ opi.Inno.videtur approbare in effectu guido.de ſuza.in.l.ſi qui ex conſenſu.C.de epiſcopali audi.⁊ adde bal.in.l.ii. in.i.q.C.de reſcin.ven.⁊ etiam in.q.iii.Sed quod erit remedium ſi pena ſit appoſita.vide ꝙ dixi poſt bar.in.l.iulianus.ſ.de condi.inde.ſm Iacobu.⁊ dic ꝙ per tale officium iudicis vel per talem recurſum ad ſuperiorē iudicem ſuſpenditur iudicium ⁊ manus primi iudicis ſunt ligate ſꝫ Ia.de bel.⁊ bal.in.l.ſancimus.C.quo tempore miles.ſed iſtis adde qꝺ bar. i.l.ſi.in pe.col.de app.recipi.videtur velle ꝙ ab arbitramēto poſſet appellari ⁊ ꝙ iſta reductio ſit actio vide bal.in.l.iii.C.de arbi.⁊ ibi dicit ꝙ eſt actio de iniquitate non de nullitate quod bene no.bal.in.l.arbitro circa primam col.vel ſecundam qui ſatiſda.cog.dicit ꝙ petitur reductio officio iudicis per ibi no.ꝑ glo.

d ¶ Poſ.adde ad hoc bar.in.l.vnica.in fin.iii.col.in verſi.contra hoc oppo.ſ.de condi.ex.l.

e ¶ Iudex.quis erat iudex in petendo reductionem ad arbitrium boni viri adꝺ bar in.d.l.ii.C.vbi ⁊ apud quem.ſed nunquid iſte iudex reducens poterit ꝺclarare laudum nullū.bal.tenet ꝙ ſic in.c.ſancimus quo tē pore miles. ADDE ꝙ pau.de caſt.ibi reprobat bart.Ro.cōſilio.cclxv.dicit ꝙ hec nō ſunt ſcripta bar.⁊ ꝙ nullo modo ꝑſona' litigatoruꝫ ē conſideranda.federi.latiſſime diſputans.q.cclxxxv.tenet iudicem rei adeundum.Ang.cōſilio.cc.ij.col.ſequitur dicta bar.hic.

f ¶ Defenſionem.adde bar.in.l.hi.§.tranſactio.ſ.de tranſa.⁊ ibi dixi.

g ¶ Peti.infra quantū tempus pōt peti fieri reductio.Et cuꝫ opi.ſpe.cōcordat gui.de ſuꝫ.in.l.ſi qui ex conſenſu.C.de epi.audi.Sed vtrum reductionis petitio impediat executionem laudi: vide per Ludo.i Rubrica de arbi.in.xiii.charta.per.d.abb.in.c.quintauallis.de iureiu.cū cōcordā. ADDE ꝙ cum opi.ſpecu.concordat ange.conſilio.cccxiiii.ſeundem habuit oldra.conſilio.clvi.

h ¶ Officio iudicis.vide bal.⁊ ange.in.l.ſicuti.C. de preſcrip.xxx.anno. vbi videntur velle ꝙ preſcribebatur huic reductioni ſpacio.xxx.anno.ſed ſm id quod dicit bal.⁊ Ange.in.l.i.C.de ſentē.prefec.preto.per glo.vbi videtur ꝙ infra.x.dies tantum.⁊ de hac.q.per bal.in.l.ſi.in.vi.col.C.de contrahen.emp.⁊ bal.in.l.ij.in ſi.ſ.de arbi.in quibus locis tenet ꝙ infra annos.xxx.idem etiam tenet hic Cy.in addi.⁊ bal.hic in reportatis antiquis.idem Franci.de are.in repeti.l.ſi quis arbitratu.⁊ iſta vide plene in apoſtilla in hoc.§.iam ſuperius ſcripta per Saly.in.l.cum antea.de arbi. ⁊ bal.in.d.c.quintauallis.⁊ in addi.ſpe.in titulo de arbi.in verſi.emologatio vero eſt.ſed quero an a ſententia iudcis lata ſuper petitione reductionis ad arbitrium boni viri poſſit appellari.vide que dixi late poſt barto.in.d.l.i.ꝭ.de le.ij.Et ad materiam ſi queratur an a ſententia a iudice lata ſuper petitione de reducendo' arbitrium arbitratoris arbitrio boni viri poſſit appellari.queſtio iſta fuit diſputata ⁊ incipit petitum fuit a iudice ⁊ fuit determinatum ꝙ Rō.principale motiuum eſt: quia ab arbitramento non appellatur.ergo neqꝫ a ſententia que ſuper eo fertur. Ideꝫ iudex non cognoſcit hoc vt iudex: ſed vt bonus vir.ff.pro ſocio.l.ſocietatē in ſi.⁊ habetur perinde ac ſi iudex non fuiſſet aſſumptus. primum declarat quia ſubrogatum ſapit naturam illius in cuius locum ſubrogatur.l.ſi cum.§.qui iniuriarum ſi quis caut.ſicut ergo ab arbitratore non appellatur ſic nec ab iſto.vnde quādo arbitri cognoſcunt i locū iudicū ab his appellatur.l. apertiſſimi.C. de iudi.de offi.deleg.c.de arbi.in vi.ſic econuerſo quando iudex locum arbitratoris habet non appellatur ab eo ſicut

nec ab arbitratore ſʒ Jo. An. in addi. ſpecu. in ti. de appel. §. in qbus. ſuper ṽbo quid ſi cõuenit. ⁊ vide qḋ bal. cõtra bar. in. l. i. C. ne liceat tertio ꝓuocare. ⁊ qḋ no. moder. in. d. l. ij. j. de iu. i. ij. charta. vbi. d. Jo. ⁊ bis ad de ꝙ quotiens habet̃ recurſus ad aliquẽ tanq̃ʒ ad bonũ virũ ſi iudicat nõ poterit appellari ſʒ Inno. no. in extrauagãti preſenti. de reſcri. ⁊ ſolet allegari qḋ refert ſ̃ bar. ⁊ doc. i. l. i. ḋ lega. ij. licet ibi hoc non reperiã per barto. bald. contra in. c. ſi. quo tempore miles. in ſi. vbi dixit ꝙ a iudice cogẽte ad obſeruatio/nẽ iniqui arbitrij põt appellari. ita dicit tenere in no. extra de arbi. c. innotuit. ⁊ dicit ꝙ hoc eſt veriꝰ q̃ʒ hic qḋ no. bar. in. l. i. delega. ij. ⁊ adde qḋ no. bar. in. l. ſi. in pe. col. de appel. recipiendis. vbi dič ꝙ ab arbitramento põt appellari. ⁊ vide qḋ no. bal. in. l. ij. in prĩci. quomodo ⁊ quãdo iud. ⁊ ad dictum barto. in. l. i. dele. ij. vide not. in. l. ad monendi in antepe. charta per Lud. ro. i. q. an ab eo quod facit iudex poſſit aappellari

querela. C. de fal. quid dicemus queſtio iſta req̃rit deciſionem principis.[a] tñ de iuris rigore ſ̃m ea que ſunt ſcripta in iure mihi videt̃ ꝙ ſi per annum tacet videatur arbitramẽtũ approbare: vt l. qui ſe grauatos. C. de cenſi. ⁊ cenſitoribus. li. xi. ſi tñ infra annũ conqueſtus eſt non dico corã iudice: ſed etiam extra iudicium: ita ꝙ apparet eũ taciturnitate nõ cõſenſiſſe: tunc eo caſu quo iſta reductio petitur iure actionis vel officio iudicis qḋ loco actionis ꝓponit̃. tũc tãto tp̃e poterit peti quãto tp̃e durat actio. ſʒ qñ officiũ iudicis ꝓponit̃ loco exceptionis. tũc ſicut exceptio perpetuo durat: vt. l. pure in ſi. j. de doli excep. ⁊ l. lʒ. C. de excep. ita poterit ꝑpetuo peti iſta reductio. Poſſumus etiã dicere ⁊ forte nõ male predicta vera eſſe qñ petit̃ per modũ actiõis vel officio iudicis loco exceptiõis vel actiõis. ſʒ qñ iudicis officiũ pricipaliter proponitur vt in cõtractibus ſtricti iuris. tũc debeat fieri iſta reductio infra quadriẽniũ hodie. qḋ de iure antiquo anno vtili finitur: quia regula eſt ꝙ qñcũqʒ officiũ iudicis dat̃ ad reſcindẽ. id qḋ de iure cõi valet: anno vtili finit̃: vt. l. in onerarijs ṽ. ſed cũ reciſſa. j. de actio. ⁊ obli. qḋ eſt mẽti tenẽdũ. ¶ Quero vtrũ poſſit renũciari petitioni reductionis ad arbitrium boni viri.[b] ⁊ ſi renunciat̃ qd operet̃. Iſtã qõnem ponit Dy. in. d. l. qdã cuʒ filiuʒ[c]. j. de verb. obli. ⁊ in. c. ſciẽti. extra de regu. iu. li. vj. ⁊ Cy. in. l. cũ antea. C. de arb. Guil. in. l. ſi vnus §. illud nulla. ſ. de pac. ⁊ etiã ſpecu. ⁊ alij canoniſte in. c. quintauallis. extra de iureiu. Poſt multa videtur mihi ſic dicẽdũ. aut arbitrator inique arbitratur dolo: ⁊ tũc talis renũciatio circa hoc nihil operat̃. vt. l. ſi vnus. §. illõ nulla. ſ. de pac. ⁊ l. ꝯuenire. j. de pac. do. ita loquit̃ tota diſputatio Dy. in. d. c. ſcienti. Si ṽo ſine dolo: tunc aut

ab arbitrio quaʒ tangit Bald. in. l. prima. alias. i. vel ſi. C. de contrahen. emp. in antepe. col. alias de his qui pe. noie. ſed nihil decidit per Bal. in l. i. alias. ij. in. ij. col. C. de his qui pe. no. vide tex. in. l. apertiſſimi. C. de iudi. in. c. ab arbitris. de offi. dele. ⁊ adde qḋ no. bal. in. l. ſi. in pe. col. C. de appel. ſed pone cõpromiſſum eſt in duos vt arbitratores ⁊ diſcordãt vtrũ iudex debeat eligere tertiũ dic ꝙ nõ. q: arbitri eliguntur ad modũ proſonetarum: vt. ſ. de arbi. l. ſi de meis. §. recepiſſe. ⁊ certũ eſt ꝙ in proſonetis non eſt tractãdũ de elec. tertij. ita not. Bal in. c. i. de inueſti. in maritũ facta. in contrariũ eſt id quod no. Bal. in. l. ſi. in vlt. col. de execu. rei iu. ADDE ꝙ bal. in. l. vnica. C. de his q pe. no. tenet ꝙ a iudice recurſus poſſit appellari ſi enormiter ledit. ⁊ illã opi. p plura approbat Ro. ꝯſilio cclxi. vbi dicit dcã bar. in. l. i. delega. ij. cõtinere falſitatem. ⁊ ſi vis late videre vide ipm Alex. in Rubri. de appel. in xxii. col.

a ¶ Deciſionẽ principis. ſed per id quod dicit Bald. ⁊ Ange. in. l. i. C. de ſentẽ. perſc. preto. per glo. ibi videtur ꝙ infra decẽ dies tantũ de hac. q. per Bal. in. l. ſi. in vi. col. C. de contrahẽ. em. ⁊ bal. in. l. ii. in ſi. ſ. de arbi. in quibus locis tenet ꝙ infra annos. xxx. ideʒ tenet hic Cy. in additio. ⁊ Bal. hic in reportatis antiquis. idem franciſcus de aretio in repetitione l. ſi quis arbitratu. j. de ṽ. ob. vt refert. ⁊ que ſequitur ant. de bu. ⁊ Imo. in. c. quintauallis de iureiu. ſed Abbas ibi tenet ꝙ infra. x. dies. idem tenet Guid. de ſuza. in. d. auc. ſi qui ex conſenſu de epiſcopa. audi. ⁊ p auč. q̃ ſupplicatio. C. de pre. impe. of. idem videtur ſequi Jo. an. in. d. §. ſequit̃. ⁊ vide qḋ no. bal. in. l. nã ⁊ poſtea. in princi. ſ. de iureiu. Oldra. in conſilio. clvi. tenet ꝙ ſpacio. xxx. anno. duret ADDE Ange. cõſilio. cc.

b ¶ Boni viri. ſed adde caſum multum ſingularẽ in quo nõ põt peti reductio ad arbitrium boni viri quẽ ſingulariter dicit bar. ſ. de arb. in. l. labeo. §. tã ⁊ ſi. in fine qḋ tene menti. ⁊ de. q. de qua hic per Bar. vide diſcurſum latiſſime per do. Jo. ⁊ moder. in. l. i. §. ſi quis ante. j. a quibus appella. nõ lʒ. ⁊ no. Bar. ⁊ ibi doc. in. l. ſi. ſ. qui ſatiſda. cog. per illuʒ tex. ⁊ bal. in. l. cũ antea. C. de arbi. ⁊ bal. in. l. iubemus. in fine prĩci. C. ad tre. ⁊ bal. in. l. i. C. de his qui pe. no. ſed qd diceres. tu ſcis ꝙ ex cõpromiſſo emologato orit̃ actio. quero ſi ptes permittãt petere: ⁊ ꝙ actio ex eo naſcatur ⁊ non ſit emologatũ. an poſſit fieri vt non reducat̃ ad arbitriũ boni viri hoc modo. vide no. p Bar. in. l. qḋ de bonis. §. i. ad. l. falci. ſed qd ſi in renunciatione de qua hic eſt appoſitũ iuramẽtũ dixi in. l. quidã cũ filium de verbo. obli. ⁊ ad bar. hic adde ꝙ contra eũ tenet Guid. de ſuza. in. l. ſi qui ex conſenſu. C. de epi. audiẽ. plene per Dy. in cõſilio ter

tio incipiente in xp̃i noĩe amen factũ tale ⁊c. Tholomeus ⁊c. ⁊ ibi quid ſi tertius promiſit ſub pena facturũ ⁊ curaturũ qḋ ratificatur laudũ. Old. in conſilio. clvi. dicitur idẽ tenere qḋ bar. hic. ⁊ quid ſi ꝓmiſit habere ratam ſententiaʒ arbitri. dic ꝙ licet petat reductionẽ vel reſt itu. in inte. nõ icidit i penã: ut per Bart. in. l. i. in fine prin. ff. rẽ ra. ha. ADDE an poſſit renunciari reductioni ad arbitriuʒ boni uiri. bal. conſilio. cccxx ix tertio libro ubi refert q̃tuor opi. de ide dicit qe quid ſit cõiſ obſeruantia eſt ꝙ quecũqʒ cautella ṽborũ appoſita ſit p enormẽ leſioneʒ poteſt peti reductio. ⁊ uide per eũ ẽt cõſilio. cciiii. primo li. Ange. cõſilio. cclxxi. ubi dicit ꝙ ratione doli ⁊ imodice leſionis nõ obſtante renũciatiõe iurata põt peti reductio. ⁊ idẽ voluit bald. conſilio vi. quarto libro ubi alleg. ꝙ Ray. de for. ⁊ Jo. cal. ⁊ idem pe. de anch. conſi. cviii. pau. de caſt. conſilio. lxxi. ⁊ lxxiii. ro. cõſilio. xc. Ab. cõſi. lxxviii. Federi. cõſilio. cxxv. ubi dicit ꝙ ſi partes renunciant non petere reductionem nec per aliquem iudicẽ emendari tenet efficaciter.

deceptio eſt in magna quãtitate aut in ꝑua. ſi in magna poteſt peti reductio. ſed ſi in parua: tũc ſecus. argu. ſ. de mino. l. ait pretor[d]. §. queſituʒ. ⁊ l. ſi ex cã in princi. eo. ti. ¶ Ineſt ergo in hac renunciatione tacita cõditio de nõ petẽdo reductionẽ niſi imoderate lederet̃. ar. l. quero. §. iter locatorẽ. j. loca. ⁊ l. qdã cũ filium. j. de ṽbo. ob. ⁊ ita debet intelligi glo. in. l. ſi de meis. §. recepiſſe. ſ. de arbit. que dicit qḋ poteſt auferre de iure vnius ⁊ dare alteri. ſubaudi moderate accipiendo. ſed ſi in renunciatiõe eſſet dictũ[e] ꝙ poſſet accipere de iure vnius ⁊ dare alteri in parua ⁊ magna quãtitate moderate vel imoderate: tunc valet illud pactũ ſ̃m hoſ. ar. l. i. ſi cõuenerit. ſ. de poſi. niſi eſſet nimis magne quãtitatis. vt dicit ipſe i. d. c. qntauallis. ſʒ hoc nõ bñ ꝓbat. ſʒ põt ꝓbari ſic exceſſus i nimis magna q̃titate facit ꝑſumi dolũ: vt. l. oẽs. §. lucius. j. que i frau. cred. ⁊ qḋ habuiſtis nota. in. l. patronũ. ⁊ l. q teſtamẽtũ. j. de ꝓba. ſed dolus nunq̃ venit in generali remiſſione vt dixi. ⁊ ꝓbatur in. l. creditor. §. lucius. ſ. ti. i. ergo ⁊c. Pro declaratione predictoꝝ vt ſciamus qualiter iniquitas arbitramẽti coraʒ iudice detegatur. ¶ Quero que dicit̃ parua vel magna quantitas[f] ⁊ videt̃ ꝙ quãdo ſit exceſſus vltra dimidiã iuſti ꝑcij: tũc dicatur quãtitas magna: vt. l. ij. C. de reſcin. ven. In ꝯtrariũ videtur caſus hic ꝙ magna quãtitas dicat̃ qñ eſt exceſſus in ſexta parte q̃titatis: vt vʒ tex. hic in prin. ⁊ l. vnde ſi nerue. ꝯiuncto princi. l. ſe. j. eo. nã cũ in dubio ptes ſocietatis debeãt eſſe equales: vt l. ſi nõ fuerit. ſ. eo. ⁊ cũ vni adiudicauerit vnam ptẽ: alij duas de toto. vel vni triẽtẽ. alij beſſeʒ facta cõputatione nõ reperit̃ exceſſus niſi in ſexta pte totius. ⁊ tñ in. l. vñ ſi nerue: dr̃ ꝙ arbitramẽtũ cõtinet manifeſtã iniquitatẽ qḋ eſt notãdum

c ¶ Cũ filiũ ⁊ in. l. ſed ſi ſeruũ. §. ſed ſi quis eo. ti. ⁊ bal. in. l. ⁊ in maioribꝰ. C. de appel.

d ¶ Ait pretor ⁊ eſt rõ. q: ſi arbitrator ledit enormiter ꝑſumit̃ in dolo: ut no. bar. hic ⁊ in. l. ſi. de preto. ſti. uide bal. in. c. i. §. ſacrã de pa. iu. fir. ⁊. j.

e ¶ Dictũ. niſi in cõpromiſſo: dicit̃ ꝙ poſſit accipe de iure unius ⁊ dare alteri. ut p Lud. in Rub. de ar. in ſi. xii. charte. ⁊ hoſt. i. c. ii. ḋ ar. ⁊ bal. i. l. iii. C. de dot. promiſ. ⁊ uide oĩo no. bar. in. l. acqliana. ſ. de trãſ. ⁊ an in dubio dolus preſumatur in arbitratore ultra bar. hic uide aliqd p Ludo. in rub. de arbi. in. xiii. char. in pri. ⁊ adde Inno. in. c. cũ ꝯtingat. de iureiu. xxix. charta. ſʒ qd ſi dicat̃ ꝙ hẽat poteſtatẽ ꝓnũciãdi alte ⁊ baſſe put ſibi placuerit an dicat̃ recte renunciare. ſ. arbitri p dolũ ẽt in multo ledat. uide bal. multũ ſin. in. l. ⁊ in maioribꝰ. C. de appe. alle. Jo. an. in. c. humilis. de maiori. ⁊ obe. ubi uidet̃ tenere ꝙ poſſit. uide cũ oĩo. ⁊ adde ꝙ bal. in. c. ſi iter pares in prin. de. l. conradi dixit qd ſi poteſtas iſta data ſit arbitratori ꝙ poſſet iudicare alte ⁊ baſſe put ſibi placuerit. ⁊ refert ꝙ Jo. an. in. d. c. humilis. de maio. ⁊ obe. dicit ꝙ poterit facere quicqd ſibi uidebit̃. ſed põdera uerbũ uidebitur: q: ſi eſt in dolo nõ facit quod ſibi placet. ſed eius contrariũ: q: appareat de mẽte ſua id qḋ eſt ſiẽdũ fac̃ oppoſitũ. ſ. mãda. l. creditor. §. lucius ⁊ no. ꝙ ſi arbitrator etiã ex certa ſocietate de alieno largiat̃: ideo nõ ualet: q: nõ eſt ei ꝑmiſſũ donare de alieno. j. ꝙ ui aut clã l. prohibere. §. plane. imo eſt quãdoqʒ ſpẽs furti de alieno largiri ut per Bal. ⁊ p ludo. in Rub. de arbi. in. xi. q. ⁊ adde qḋ dixit bal. in. l. ſi ſup poſſeſſione: de trãſ. ꝙ arbitrator poteſt apponere cõditiões ⁊ modos congruos. ⁊ dicit Raphael in. l. ubi autẽ in prin. de uer. obl. ꝙ arbitrator habẽs poteſtatẽ ledendi in parua magna ⁊ maxima quãtitate uidetur habere poteſtatẽ auferendi totũ: q: ſuꝑlatiuũ continet quãtitatẽ inſuperabilẽ ut ibi alias hic. hoc etiã allegat. l. ſi. ſ. de cap. di. ADDE de illis uerbis alte ⁊ baſſe. pau. de ca. conſi. lxxiiii. ⁊ de illis uerbis ꝙ poſſit de parte unius dare alteri in parua ⁊ magna quantitate bal. conſi. ccclxxxi. primo libro

f ¶ Magna quãtitas. adde doc. ⁊ qḋ ibi dixi in. l. qui accuſare. ff. de accu. ⁊ bal. in. l. cũ antea. C. de arbi. ubi dicitur ꝙ arbitrio boni uiri intelligit̃ per Imo. in. l. ſi quis arbitratu. de uerb. ob. cum concor. uide Imo. in. l. i. §. ſi quis ante. j. de appel. ubi late hoc examinat. Et adde hic quod dicit bal. in. l. ſi ſuper poſſeſſione. C. de trãſ. ꝙ arbitrator in laudo poteſt apponere cõditiones ⁊ modos cõgruos ⁊ adiacentes. ⁊ dicit Raphael

eu.in.l.ubiaũt.in prin.de uer.obli.ꝙ arbitrator habẽs ptãtẽ ledẽdi in ꝑua magna ⁊ maxia quãtitate uideꝛ hẽre ptãtē auferẽdi totũ:q2 ſupla tiuũ cõtinet quãtitatẽ. ADDE ꝙ bal.conſi.ccclxxi.i.li.dicit ꝙ relinqꝛ arbitrio iudicis.ſed qd ſit maior ⁊ maxia dicit eſſe maius dubiuȝ.tñ ꝙ putat idẽ ꝑ not. in auct.preterea.C.unde uir ⁊ uxor.

onem habebit neceſſe probare laudum fuiſſe iniquũ reſpectu extimationis dubii euentus.adde Bar.in.l.ſi quis cũ aliter de uerb ob.⁊ in.l.ij.C.de reſcindẽ.uen.in.viii.oppo.⁊ bar.in.l.lucius.§.fi.ad treb.ſed bal.in.d.l.ii.de reſcin.uen.in.viii.oppo.reprehẽdit bar.⁊ ẽt ro.in.d.l. ſi quis cũ aliter.in.x.col..⁊ idẽ rapha.ibi.

ad.l.ii.C.de reſcin.uen. Rñdeo ꝙ illa.l.loqtur qñ qs lediꝛ in taxatiõe facta a ſe precij.ſecus in taxatione precij facta ab alio.tũc.n. nõ ſufficit exceſſus in ſexta parte:ut hic eſt caſus.⁊ iõ ſub dubio forte dico ꝙ ſi aliquis eſt deceptus in ſexta parte facto cõtractu ꝑ ꝓcuratorẽ nõ habentẽ ſpãle mãdatũ[a] ſi cõtra procuratorẽ nõ poſſet hẽre regreſſũ poſſet ĩplorare remediũ dicte.l.ij.C.de reſcin.uen.ſ.ꝙ preciũ ſuppleaꝛ uel a contractu diſcedaꝛ ꝑ hanc.l.nõ tñ pro certo firmo modo. ¶ Quero utrũ arbitramẽtũ poſſit detegi equũ uel iniquũ ex nouis probatiõibus[b]:an ſolũ ex his que facte ſunt corã arbitratore.⁊ uidetur ꝙ ex nouis probatiõibus:ſicut in cauſa appellationis:ut.l.eos.C.de appel. ⁊.l.ꝑ hãc.C.de tẽpo.appel.puto ſic dicẽdũ.qñq3 in cã reductionis ad arbitriũ boni uiri eſt neceſſe ꝙ detegatur dolus arbitratoris:ut p3 ex his q̃ dixi.ſ. in ꝓxima.q.de renunciatõe:⁊ tũc nõ põt eqtas uel iniquitas detegi niſi ex eiſdẽ actis: qa faceres nouas ꝓbationes q̃ arbitratori nõ fuiſſent facte:⁊ ſic ignoraſſet ⁊ nõ detegereꝛ dolus ipi⁹ qui nõ cadit in ignorãtẽ:ſ3 uenit ex aĩo:ut.l.i.ſ. de dolo:niſi facto ipius accideret ne ꝓbatiões fierẽt corã eo:ut.j.de eui.l. ſi dictũ.§.fi. ¶ Qđ aũt dixi nõ poſſe fieri nouas ꝓbationes ĩtelligo oĩo nouas.ſi uellet.n.ꝓbare cora3 arbitratore ſic fuiſſe probatũ põt etiã per teſtes cũ arbitrator nõ hẽat de neceſſitate facere ſcripturas: qa nõ ſeruat ordinẽ iudiciorũ.⁊ iõ etiã dicta teſtiu3 ⁊ alia acta poſſent ꝓbari ꝑ teſtes:ut.j.de ꝓba.l.quotiens.§.fi.in glo.ſuper uerbo ⁊ heredẽ. ⁊ de teſt.l.curẽt.⁊ ibi no.pro hoc facit ꝙ dicim⁹ qñ appellaꝛ ab ĩterllocutoria:qa oportet ꝙ doceaꝛ ꝙ iudex grauauerit.o3.n.ꝙ iuſtificeꝛ ex primis actis.l.ait pretor.ſ.de mino.⁊ extra de appella.c.appellãti.in cle.Si uero non eſt neceſſe ꝙ dol⁹ arbitratoris detegaꝛ:tũc põt eqtas vel iniquitas detegi ex nouis probationib⁹.ar.d.l.eos.C.de appel.⁊.l.per hãc.C.de tẽp. ap. pro hoc facit.l.ſi nerue.j.eo.ꝙ dicit ſi arbitrium ita paruũ eſt ⁊c̃.non dicit ſi arbitrator fuerit in dolo:ſed ſi arbitriũ in ſe re ipa iniquitatẽ ꝯtineat. ¶ S3 quero qd h3 ꝓbare[c] ad detegẽdã iſtã iniquitatẽ. Rñdeo ꝙ arbitrator aſſumitur ſuꝑ cõtractu qd ſit probãdũ declaraꝛ in.l.qd.n.in fi. ſi eni3 ꝑſone ſint equales ptes ſocietatis debẽt eſſe equales.ſed ſi in ꝑſonis eſt uarietas in opa vel induſtria uel in pecunia:tunc boni uiri equitas facit ut partes poſſint eſſe equales. Iſta ergo equalitas uel inequalitas erit ꝓbãda ex qua detegiꝛ arbitriũ eſſe equũ uel iniquum.⁊ iſtud in contractu eſt facile.ſi uero arbitrator aſſumiꝛ ſuper lite:ut dixi.ſ.uideꝛ aſſumi ſuper ꝯtractu tranſactionis in eũdo ſuꝑ lite illa.qualiter ergo ꝓbatur ⁊ detegaꝛ iniqtas iudicio meo hẽmus l.determinãtẽ hoc clare.ſ.de trãſ.l.cũ hi in ꝑn. ⁊.§.uult igiꝛ.⁊.§.fi. vbi dꝛ ꝙ.l.uoluit ꝙ iudex ordinarius eſſet bonus uir q arbitrareꝛ ſuper trãſactiõe alimẽto2.⁊ ad hoc ut recte arbitreꝛ declarat in.§.uult igitur:vbi vult ꝙ cognoſcat de cã qua ꝑuenit ad trãſactionẽ.De mõ quãtũ hinc inde ſit dãdũ vel retinẽdũ de ꝑſonis trãſigentiũ videbitis ut ibi p3 ex quo habes ꝙ corã iudice reductionis[d] nõ ſufficit probare arbitratorẽ cõtra iuſticiã arbitratũ eſſe in totã vel ĩ ptẽ nõ eni3 ad hoc aſſumitur:ut ſꝫm iuſticiã iudicet ut.ſ.dixi:ſed ut in trãſactiõe interueniat: ſ3 d3 ꝓbari cã quare qs petebat ſeu q̃re qs ſe defendebat. Itẽ ut arbitreꝛ ſꝫm qualitatẽ perſonarũ Itẽ quãtũ in iſto dubio equũ fuiſſet alterũ alteri trãſactiõis noĩe dari:vel equũ fuiſſet nil dari vel totũ dari.⁊ ex hoc extimaꝛ modus in quo arbiter õbuit ꝯdẽnare:vt.d.l.cũ hi.§.mod⁹.⁊ hoc eſt qõ not.in.d.l.lucius.§.penul.j.ad trebel. ⁊ ibi uide qõ dixi:ubi qñ quis eſt deceptus in trãſactione inſpiciꝛ nõ ueritas:ſ3 extimatio dubij euentus illius litis[e].⁊ ex hoc apparet ꝙ articuli ⁊ ꝓbationes.tũc debent cõcludere ꝙ tunc cu3 arbiter iudicauit ſic erat equũ:qã tales ⁊ tales ꝓbatiões habebat.nõ.n.ſufficeret ſibi ſi hodie ſuꝑuenirẽt probationes de nouo :vt.l.ſub pretextu.C.de trãſ. ¶ Quero quãdo examinaꝛ eqtas[f] uel iniquitas arbitrij:vtrũ arbitratores poſſent ſuꝑ hoc teſtimoniũ ferre.certe ſi ipi inueſtigauerũt de facto nec ſunt alie ꝓbatiões pñt examinari ſi ſũt duo ⁊ eis credeꝛ e:vt in.c.cũ dilect⁹ extra de ele.circa qõ vide Inno.ex̃ de arb.c.ij. ¶ Quero qd ſi in cõpromiſſo ſit dictum[g] qõ ex nunc partes emologauerũt qcquid fuerit arbitratũ ſiue iudicatũ. Dy.cõſuluit ꝙ emologatio q̃ preiudicat debet fieri poſt laudũ:alias ſi fiat añ eſt idẽ iuris qõ dictũ eſt in renunciatõe ſimpliciter fcã:videꝛ eni3 emologare ſi equũ fuerit arbitratus. ¶ Quero qd ſi eſt iuratũ ſuꝑ cõpromiſſo[h] in quo eſt renũciatũ petitioni reductõis. Rñdeo ꝙ iuramẽtũ habet in ſe illã conditionẽ quã h3 pactũ preãbulũ.ſ.nõ venire ꝯtra ſi equũ arbitrat⁹ fuerit:vt in.c.qntauallis.ex̃ de iureiur.⁊.l.fi.C.de nõ nume.pec.⁊.l.fi.in ꝑn.j.ad mu.

a ¶ Mandatum.ſi contra procuratorem ibi ꝑ ꝓcuratore3 ⁊c̃.ſingulariſſima limitatio ⁊ ãpliatiõ ad.l.ii.C.de reſcin.uẽdi.ſed forte nõ eſt vera per.l.ſi uolũtate eo.titu.ubi illa uẽditio fuit facta ꝑ filiũ procuratorio nomie ptis ⁊c̃.⁊ cũ bar.tenuit.d.anto.in cõmen.c.qntauallis.de iureiu.ꝑ Imo.in.l.ſi quiſ arbitratu.de uerb.obli.ꝑ Lu.in.l.ſi quis cu3 aliter eo.ti.d.abb.in.c.cũ cã3 d em.⁊ uẽdi.dixit ſe dubitare iſtud dictu3 nõ eſſe uerũ q2 ꝓcurator repſentat ꝑſonã dñi ⁊ ĩputãdũ eſſe domino qui talẽ ꝓcuratorẽ elegit.allegat bonum tex.argu.a ſpeciali in.l.cum mãdato.§.fi.ſ.de mino.aliud dicit eſſe in arbitratore q eligiꝛ tanquã bonus uir.unde ſi facit cõtrarium petiꝛ reductio.⁊ cõtra bar.tenet Imol.in.c.quintauallis in.v.q.

b ¶ Nouis ꝓbationib⁹.uide ꝑ moder.in.l.i.§.ſi qs ante.j.a quibus appella.nõ licet.⁊.d.Anto.in.c.quĩtauallis:ubi idẽ.⁊ uide aliqd ꝑ Rom.a.in.l.ſi quis cũ alter in.x.col.de uer.ob.alias eſt.l.ſi quis arbitratu.eo.ti.per bal.in.l.ſub pretextu inſtrumenti in prin.C.de trãſ.⁊ ꝑ Saly.in.cũ antea.C.de arbi.⁊ ꝑ ea que dicit hic bar.ibi qñq3 in cã reductioni deciditur ꝙ in caſibus in quibus eſt neceſſari⁹ dolus ſi arbitrator pronunciaſſet ſꝫm conſiliũ peritorum nõ poſſet peti reductio ſꝫm flor.in.l.regula.§.ſed iuris.ff.de iur.⁊ fac.igno.q2 illud cõſiliũ peritorũ excuſat a dolo:q2 debet eis credi.l.in bonorũ de bono.poſ.⁊ ponit rapha.cu.i.l.ſi conuenerit.ff.de re iu.ſed cui ĩcumbit onus probandi de iniquitate laudi.Dy.ponit in conſi.incipi.factũ tale eſt.bar.dicit ꝙ alleganti iniquitatẽ.uide bar.in.l.qui ad ciuilia.C.de appel.faciunt que infra ponũtur per bar.hic per doc.in.d.c.quintauallis ADDE Fede.ꝯſi.cclxxxv

c ¶ Habet probare.adde late no.per anto.de bu.in.c.quĩtauallis.de iureiurã.in uer.uenio ad.v. qualiter iniquitas detegatur .latius ꝑ Ange.in ſua diſputatiõe incipiẽte duo adinuicẽ litigãtes cõpromiſerunt.in ꝟſiculo ſimiliter occurrit uidendũ.⁊ qõ no.moder.in.l.i.§.i.a quibus appel.nõ l3.⁊ dicit bal.in.l.ſi heredes.C.de manumiſ.⁊ teneo ꝙ arbitrator nõ põt remittere ſuper debito liquido niſi in modica q̃titate.

d ¶ Iudice reductionis ibi.itẽ ꝙ in iſto dubio ⁊c̃.qñ quis petit reductionem habebit neceſſe probare laudum fuiſſe iniquũ reſpectu extimationis dubii euentus.adde Bar.in.l.ſi quis cũ aliter de uerb ob.⁊ in.l.ij.C.de reſcindẽ.uen.in.viii.oppo.⁊ bar.in.l.lucius.§.fi.ad treb.ſed bal.in.d.l.ii.de reſcin.uen.in.viii.oppo.reprehẽdit bar.⁊ ẽt ro.in.d.l. ſi quis cũ aliter.in.x.col..⁊ idẽ rapha.ibi.

e ¶ Litis no.iſtud dictu3 bar.ꝙ ĩ'le q uult oñdere laudũ arbitratorũ eſſe iniquũ non ſufficit oñdere iniquitatẽ ſolã q̃ apparet inſpecto preſenti ſtatu:ſed debet ẽt oſtendere ⁊ ꝓbare tale arbitramentum eſſe iniquu3 non ſolu3 ꝑ ut tunc eſt:ſed ẽt inſpecto futuro euentu litis quã doctrina3 ponit ẽt barto.in.l.ſi qs cũ aliter in.ii.col.de uerbo.obli.cu3 qua trãſit Ange.C.de reſcin.vẽdi.⁊ ibi etiã Bar.ide3 tenet.⁊ bar.⁊ Imo.in.l.lucius.§.fi.j.ad trebel.⁊ ibi ẽt pau.in lectu.paduana.⁊ Imo.in.c.cu3 cã3 de emp.⁊ uẽdi.⁊ anto.de bu.in.c.qntauallis.i.v.caſu de iureiurã.ſed contra iſtã ſentẽtiam bar.tenet ẽt.d.anto.in.c.qntauallis.in.vi.caſu.⁊ ibi Imo.i.xvi.char.cõtra bar.tenet ẽt bal.⁊ Saly.in.d.l.ii.C.de reſcin.uẽ.⁊ etiam Salyce.hic in xv.q.contra bar.ẽt tenet Raphael.⁊ Ro.in.d.l.ſi quis cu3 aliter.ſed moder.ibi ſuſtinent Bar.dicunt tñ ꝙ in practica non ſeruatur:quia ſufficit ꝙ oſtendatur iniquitas laudi inſpecto ꝑ reſenti ſtatu non facta aliqua conſideratione ⁊ probatione dubii euentus litis.

f ¶ Equitas.vtrum arbitratores poſſunt ferre teſtimonium quãdo tractatur de iniqate laudi qõ no.bar.poſt gl.in.l.ne in arbitrio.C.de arb.

g ¶ Sit dictum.vide Bar.in.l.cum antea.C.de arbi.⁊ bal.in.l.fi.in.xii.q.C.de contrahẽ.emp.⁊ Dy.hoc ponit in conſilio incipiente in xp̃i nomine amen.factum tale eſt Tholomeus ⁊c̃.in.iiii.dubio.

h ¶ Super compromiſſo.vtrum per iuramẽtum poſſit renunciari reductioni.⁊ uide Io.An.in addi.ſpe.qui concludit ꝙ aut iuramentu3 poteſt ſine peccato ſeruari ⁊ debet.alias perimitur.aut laudũ ẽ iniquũ re ipſa:⁊ debet ſeruari:aut dolo arbitratoris uel ꝑ pecuniã uel per ſimilem cauſam:⁊ tunc non operatur quia futurus dolus non remittitur.⁊ hoc ſequitur hoſti.⁊ uide per Ludoui.in Rub.de arbi.i.xi.⁊ in fi.char. Et iſtis adde no.per Bar.⁊ doc.in auẽ.decernimus.C.de arbi.⁊ tex.⁊ doc.in.c.ii.de arbi.⁊ bal.in.l.ſi procur.in princi.in.iii.col.ff.de cõdi.in debi.ubi in effectu uidetur uelle.idem qõ Bar.hic.idem Oldra.in conſilio.clvi.per Saly.in.d.l.cum antea.C.de arbi.⁊ uide hic per Saly.in.xiii.q.per Pau.de ca.in.l.fi.ff.qui ſatiſda.cog.per Ange.in conſilio

clxxxviij.ꝛ conſilio clxix.ꝛ per alios in.c.quintauallis. ADDE hic que ſ.poſui.

a ¶ Ratio differētie.adde bal.in.l.i.C.de arbi.

b ¶ Operanf.illa uerba tunc operātur tm̄ ſi apponanf in cōpromiſſo ꝙ aſſumatur boni uiri precipue.adde bar.in.l.labeo.§.tā ꝛ ſi.ff. de arbi.

c ſ J ſocius. facit ad no.q. de qua ꝑ glo.ꝛ doc.i.l.ſi cū dotē.§.i.ſo. ma.ꝛ uide q̄ .ſ.dixi poſt bal.i.d.auc. ſed q̄uis.

d ¶ De ꝯtra en.em.Sed dubitaf circa hūc ti.pone ꝙ uendi tor negat ſe rem uendidiſſe ēptor ꝓbat per teſtes ipaꝫ uēditionē: ſed quātitatē ꝑcii nō:qꝛ teſtes forte ñ recordātur an ſit ꝓbata emptō uidetur ꝙ nō per illā glo. que eſt in.l. lucius.circa ꝑin.ſ.de in ſami.q̄ vult nō eſſe credēdū teſtib⁹ nō plene factū ipm deponentibus iunctis no. ꝑ ſpe.in ti.ð teſte.§. nūc tractādū.in ver.qd ergo.hanc. q. tractat pau.de ca. in.l.i. C.de rei uē. ubi decidit emptionē ſore ꝓbataꝫ ꝛ iuſtū pꝛeciū ðclarabif officio iudicis facit.gl.i.l.ſi ex cā.§. nūc uidēdū.i gl. iii. circa ꝑnicipiuꝫ.ff.de mino. uide q̄ dixi poſt bal.in.l.cuꝫ antiquitas.i ſi.C.de teſt. cōtra predictā deciſionē facit qð uoluit Cy.ꝛ Rayne.in.l. i.C.de ꝯtra.ꝛ cōmit. ſti. vbi uolūt ꝙ ſi inſtrumentū cātet qualiter Ticius emit talem fundum ab eccleſia: ſed non dicit pro quanto precio ꝙ tale inſtrumentum non probat titulum emptionis:etiam contra tertium .quod etiam ſequitur Barto .in.l.ſciendū. in ſi.i.col.de uer.ob.ubi reſpondit ad.§.item ꝑcium inſtitu.de cōtrahē.emp.ita in contrarium facit quod ſcribo poſt bar.in.l.tranſac.C.de trāſac.ad predicta uide ſingulariter Bald.in.l. i.uel.ii.C.de reb.alie.nō alienand. vbi querit quid ſi teſtes deponunt qualiter talem emi fundum a tali:ſed non dicunt pro quanto precio. ꝛ ꝙ poſſ:di.x.annis:an iſta probent preſcrip.ad predicta etiaꝫ uide bar. in.§.marcellus.in ultima queſtione.ſ.de iureiurand.in.l.ſi duo patroni. ADDE ut per Petruꝫ de ancha.conſilio.cccxxxii.ꝛ Ro.conſilio.xc

¶ Quero ſi ille q petit reduci ſuccubuit an poſſit ab eo exigi pena. Dy.cōſuluit ꝙ ſic.tu declara ut dixi in.l.iul.circa primā lec.ſ.de condi.inde. ¶ Quero q̄ eſt rō d̄ríe[a] ꝙ arbitramētuꝫ pōt peti reduci ad arbitriū boni uiri:ſed ſnīa arbitri non. Breuiter quādo qs cōpromittit in aliquē tanquā in arbitrū ſic ut ſeruet ordinē iudiciarium ſaltē in iudicādo cōtēnit iudicē ad quē ptinebat iſta iuriſdictio:ꝛ iō ad eum nō pōt redire ar.ſ.de arbi.l.litigatores in princi.ꝛ hoc eſt qð dicit tex.cū glo.ꝛ quādo compromittif in arbitrū:cōpromittitur in eū:ut in ſolū bonū uirum ꝛ ita qð ab eius dicto nō recedaf:nec ad iudicē eatur:ut.ſ.de ar.l.iii.§.i.ibi quaſi uiꝝ bonū ꝛc̄. vt ibi dixi.Sed qñ cōpromittif in arbitratorem cū ſemꝑ fiat ſuper cōtractu qui celebraf ex ptiū cōuētione nō ex iudicis auctoritate:tūc nulla fit iudici iniuria.ꝛ aſſumitur arbitrator tanꝙ̄ bonus uir ſimpliciter.ꝛ ſi diceretur in cōpromiſſo ꝙ aſſumitur tanꝙ̄ bonus uir precipue:ita ꝙ nō eatur ad alium.tūc iſta uerba nō operātur[b] tm̄ quātū renūciatio de qua.ſ.dixi. ¶ Poſſemus querere utꝝ arbitrator debeat arbitrari preſentibus ptib⁹:ita ꝙ eis abſētib⁹ nō poſſit.doc. tāgūt in.l.vl.C.de ꝯtrahē.em.dixi plene i.l. ſi qs arbitratu.ī.de uer.ob. Itē an excōicatus uel exbānitus poſſit eſſe arbiter uel arbitrator:dixi in .l.ex facto.§. eleganter.el ſcðo.ī.ad trebel. Itē utrū habēs dilucida interualla .vide glo.in .l. cū furioſuꝫ.ſ.de iudi. ¶ Itē utrū filiuſfa. inuito patre:dic ꝙ ſic:ut in.l.iii.§.ſed ſi filius.ſ.de pecul. ¶ Utꝝ ꝑſbyter poſſit cōpromittere uidetur ꝙ nō:ut dicit Cy.C. de trāſ.l. ꝑſes. Qui āt poſſit eſſe arbiter:ꝛ qs poſſit cōpromittere ꝛ de quib⁹ rebus ꝛ formaꝫ cōpromiſſi.vide plenif.ꝑ Gof.in iſta materia. Itē infra q̄tū tp̄s arbiter debeat arbitrari:dixi plene in.l.multa.ī.de condi.ꝛ demon.ꝛ.ī.de le.ii.l.ii.ꝛ ibi plene ſcripſi. ꝛ hec de iſta materia dicta ſufficiunt.

J ſocius.

c ¶ Pactum iter ſocios ꝙ filie de communi dotentur eſt ualidum: ꝛ ſi durante ſocietate dos reddatur in communi cum ſua cauſa reuertetur.ſecus ſi ſocietate ſoluta per filiam recuperatur:ꝛ ſi acceptilatione fuerit liberata ſocio nō nocebit.h.d.quā.l.not. ¶ Nota ꝙ de iure iſto pater tenetur filiam uiduam iterum dotare eadem dote.onus enim dotis eſt: ꝛ ſic non uidetur hoc inductum de nouo per auc.ſed q̄uis.C.de rei vxo.actio.dixi in.l. poſt dotem.ī.ſolu.ma.ꝛc̄.

li.xviij

¶ De ꝯtrahēda emptione.[d] Rubrica.

Ex.l.ſequenti.

¶ An emptio ꝛ uēditio ſit ð iure gētiū ꝛ uerbū cōparare etiam permutationē ſignificat : ꝛ ubicunqꝫ loquitur de conſenſu intelligitur inter ꝑſentes uel per nuncium uel epiſtolam.

Rigo.in principio huius.l.ꝛc.uide Bar.in.l.i.C.de uete.mi. pot.li.xi.ꝛ quod etiam ipſe not.in.l.ii.§.i.ſ.ſi cer. peta.ꝛ cui cōcedi poſſit priuilegiuꝫ cudendi monetam.uide per glo. ꝛ bar.in.l.finali.C. de falſa moneta.

f ¶ Glo. tua dicit adde glo.in.l. cōſenſu. ꝛ ibi Bar.cū his que ibi dixi poſt eū.ī.de actio.ꝛ obl.

Rigo emere.

e o ¶ Per iſtam .l.videtur ꝙ contractus emptionis non ſit de iure gētium:quia pecunia non fuit de iure gentium:ſed de iure ciuili:cuius contrarium in hac.l.i fine dicitur.glo .i.l.eas.ſ.de capi.dimi. uidetur dicere ꝙ emptio eſt de iure gentium hoc eſt quia habet equitatem naturalem a iure gentium:tamen iure ciuili eſt inducta. Breuiter ego puto ꝙ emptio ſit inducta a iure gētiū. ius enim gentium eſt quo omnes gentes utunf licet enim emptio non inceperit ab initio quo gentes ceperunt eſſe.nulla tamen gens eſt que non habeat materiam forma publica ſignataꝫ. nam antiqui ſignabant in corio:quidam hodie ſignant in charta.unde non credo ꝙ nūmi ſunt inducti de iure ciuili:imo a iure gentiū. ¶ No. ꝙ uerbum comparare non ſignificat emptionē de neceſſitate:ſed cōprehendit etiam permutationem:de quo in.l.i.C.de rerū permutatione. ¶ Ultimo glo.tua dicit[f] duo notabilia ꝙ ubicūqꝫ dicitur cōſenſu intelligitur de ꝯſenſu adhibito inter preſentes:uel ꝙ interuenit organū nūcii uel epiſtola. ¶ Item querit glo. quid ſi reuoco mandatū:ꝛ nuncius ignoret. de hoc uidiſtis in.l .i.§.ſi ego.ſ.ꝙ iuſſu.ꝛ per Cy.in.l. mādatū.C.manda . vbi de hoc ponit plene ꝛc̄.

f ¶ Mādatū dixi i.l. i.C. de ſatiſda. ꝑ Bal. in.l. ſi liberā.C. ꝙ cū eo.ꝛ lati⁹ per eundem in.l.mādatū C.mā.in penul.col.ꝛ in .l.falſus i xi. col.C.ð furtis.i hac materia ꝙ licet non ualeat ēptio niſi ſit expſſū certū ꝑciū:tñ ualeat ꝑmiſſio ð uēdēdo : ita dicit bal. in l.pe .C. cōi. dele.ꝛ itelligif ꝑmittere iuſto ꝑcio ut ibi ipe dicit.ꝛ an ualeat vēditio fcā vno nūmo.uið bar. in.l.ſi qs aſi ðacq.poſ. ꝛ q̄ ſit cā ꝑria in cōtractu uēditiōis:uide bar. in.l. i.ſ.de cōdit. inde.ꝛ no.ꝙ lꝫ preciū ſit i certū.tñ ſi ꝑ ꝑ relationē ad aliud poteſt certificari uēditō ualet:ut dixi in l.a diuo pio .§.ſi pignora.lꝫ Bart. ibi teneat cōtrariū.de re iudi.ꝛ an appellatiōe uēditōis ueniat donatio. uide bar. in l.luci⁹.§. diui. in penu. col. de le.i. vbi uide oīo ADDE ut per pau. de ca.ꝯſi.cxxxii.

Ater patreꝫ.

i ¶ Uide ꝙ dixi in .l. frater a fratre.ſ.de ꝯdi.inde.in ultima lec.quā nō legi i cathedra:ſꝫ eā ſcribi feci.h.d.

Ed celſus.[g]

g ſ Ed celſus.i ꝑn. hui⁹ ꝛc̄. ꝛ dum dicit hic ꝙ locus publicus uēdi nō poteſt uide Bald. in rubri.C. eo. in. iii.q.

Si fundus.

f ¶ Ubi cōtract⁹ ex cōuētiōe reſoluitur actiōe ex eo cōtractu agif ad id qð ē actū.h.d. Diſtictōeꝫ hui⁹.§.dixi tibi in.l.elegāter.in ꝑn.ſ.ð dolo ꝛc̄.

Ex.l.ſequenti.

¶ An ualeat ꝯtract⁹ collat⁹ in arbitrium alterius cōtrahētiū uel etiā tertii.

Ec uenditio.

b ¶ Si in alteriuſ ex contrahētib⁹ arbitrio cōditio cōferaf intelligitur de arbitrio boni uiri:ꝛ tūc arbitrādi facultas extinguif cū in mora fuerit.h.d.qð not. multū.ꝛ hāc.q.habuiſtis in.l. ſi coita.ſ. ti.i .ꝛ l.ſi quis arbitratu.ī.de uerb.ob.ꝙ ſi cōmittitur in arbitrio alterius aliqua cōditio cōtractus ꝙ ſi nō arbitratur ualet cōtractus.So.hic cōmittitur in arbitrio unius ex cōtrahētibus ibi tertii Rō qa bonus uir q debet arbitrari[i] eſt iudex q nō pōt adiri niſi ſuper cōtractu q ſubſiſtat:ut.l. domū.ī.eo.mō quādo cōmittitur uni ex cōtrahētibus ꝛ ipſe nō vult arbitrari pro ipleto habetur ꝛ iā cōtractus eſt firmatus.ergo iudex poteſt ſuper hoc adiri.ſecus quando tertius arbitrari non vult: vt dixi in.l. ſi quis arbitratu.infra de uerbo.obliga.. ¶ Itē mirādū uidetur ꝙ

b Ec uēditio.i cōprin.ꝛc̄. Et nota ꝙ ſi uendo uel loco pro iuſto precio nullo appoſito declaratore uel appoſito:ſꝫ mortuo dixit ſingula.Azo.iſti.loca.ꝙ debet agi preſcriptis uerbis.ſequitur Bald.in.l. contractus in quarta colūna de fide inſtrumentorum.

i ¶ Arbitrari .ſequif bal.in rubri.C.eo.in.vii.q.ꝛ in ſequen. ibi tamen ſi bene ponderetur reſtringit iſtam.l. quando per modum conditionis cōfertur in arbitrium contrahentis. ſecus ſi per modum cōmiſſionis uel diſpoſitionis.ſed Bar.ſentit aperte contrarium in.l. ſi quis arbitratu.in uerſiculo oppo.de leg.fina.de uerbo.obliga.ꝛ melius per.l. fina. C.eo. ADDE que poſui in.l. ſi quis arbitratu.